

ZPRÁVA O ČINNOSTI

ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ
2022

ZPRÁVA O ČINNOSTI

ČESKÉ SPRÁVY SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

2022

Zpráva o činnosti České správy sociálního zabezpečení

Účelová publikace

Není určena k prodeji na knižním trhu

Vydala Česká správa sociálního zabezpečení, Křížová 25, 225 08 Praha 5

www.cssz.cz

Redakční zpracování: oddělení strategie, organizace a systému řízení a oddělení komunikace

Praha 2023

ISBN 978-80-87039-71-7

ÚVODNÍ SLOVO

Vážené dámy, vážení pánové,

právě jste otevřeli Zprávu o činnosti České správy sociálního zabezpečení. Ani rok 2022 nebyl bohužel rokem návratu k normálu, ale opět rokem, který nelze nazvat jinak než krizovým. Rok 2022 odstartovalo únorové vypuknutí války na Ukrajině. Její důsledky, zejména uprchlická krize, výrazné zvýšení cen energií a obavy z budoucnosti, zasáhly celou společnost. Nepříznivou situaci umocnila také vzrůstající inflace a s tím spojená ekonomická a sociální nejistota. To vše mělo výrazný dopad na naši práci.

ČSSZ přesto musela i v této mimořádně obtížné situaci fungovat a plnit jak své obvyklé, tak i zcela nové úkoly. Mimoto jsme museli zajistit celkem tři valorizace důchodů, kromě řádné lednové valorizace rovněž dvě valorizace mimořádné. V posledním čtvrtletí roku jsme museli zvládnout nápor zájemců o předčasné starobní důchody, vyvolaný výhodností jejich výpočtu v roce 2022.

Byl to rok plný těžkostí a komplikací, ale mnoho jsme toho zvládli a navzdory nepříznivé situaci jsme zažili i chvíle pozitivní.

Co se nám podařilo? Tříkrát jsme provedli zvýšení 3,5 milionu vyplácených důchodů. Nabídli jsme klientům další elektronické služby. Nově spuštěná online služba informující OSVČ o zaplacených zálohách na pojistné na důchodové pojištění velmi usnadnila OSVČ vyplňování

a podávání přehledu o příjmech a výdajích za předchozí kalendářní rok. Osobám invalidním ve třetím stupni jsme umožnili získat online potvrzení s QR kódem pro uplatnění slevy na jízdném. Migrující zaměstnanci a jejich zaměstnavatelé i OSVČ získali díky nové službě možnost žádat o vystavení potvrzení o příslušnosti k právním předpisům sociálního zabezpečení online. V neposlední řadě jsme také více motivovali občany v produktivním věku k tomu, aby se zajímali o své budoucí důchodové nároky pomocí moderních technologií a využívali k tomu unikátní Informativní důchodovou aplikaci (IDA).

Co nám působilo těžkosti? Rok 2022 byl náročný zejména v oblasti důchodové agendy. Náročná byla zejména příprava na nově zavedenou a poměrně komplikovanou agendu výchovního. Koncem roku ztížil provozní situaci úřadu výrazný nárůst žádostí o předčasné starobní důchody. To vše se negativně projevilo v délce řízení důchodových záležitostí a způsobilo nárůst urgencí a stížností klientů, které bylo třeba vyřizovat s maximálním pochopením a vstřícností. Veškeré zajišťované činnosti byly vykonávány v podmínkách sníženého pracovního komfortu zaměstnanců, který byl důsledkem zavedení řady úsporných finančních a energetických opatření.

Co nás potěšilo? Radost nám v roce 2022 udělala dvě významná ocenění našich projektů, jedno dokonce na mezinárodním poli. Na Regionálním fóru sociálního zabezpečení pro Evropu v estonském Tallinu jsme obdrželi zvláštní ocenění za projekt „Zavedení eNeschopenky a její využití během pandemie covidu-19“. ČSSZ také opět uspěla v soutěži IT projekt roku. Po vítězství eNeschopenky v roce 2021 zvítězila v roce 2022 Informativní důchodová aplikace. Věřím, že jak eNeschopenka, tak IDA jsou služby užitečné a s obrovským potenciálem do budoucna.

Osobně mě také velmi potěšilo, že i přes všechny nepříznivé okolnosti a pracovní nápor naši zaměstnanci neztratili chuť pomáhat a různými způsoby se zapojili do mnoha dobročinných aktivit.

Rok 2022 rozhodně nebyl pro ČSSZ a její zaměstnance procházkou růžovou zahradou. Naopak byl jedním z nejnáročnějších období v její historii. Navzdory všem těžkostem, které jsme museli v uplynulém roce překonat, věřím, že najdeme sílu pokračovat v práci, a nevzdávám se naděje, že se brzo dočkáme lepších časů.

Mgr. František Boháček

ústřední ředitel České správy sociálního zabezpečení

3 541 800
VYPLÁCENÝCH DŮCHODŮ¹⁾

381 456
POSUDKŮ
VYPRACOVANÝCH
LÉKAŘSKOU
POSUDKOVOU SLUŽBOU

4 169 450
ZPRACOVANÝCH
DÁVEK NEMOCENSKÉHO
POJIŠTĚNÍ

621,4 MLD. KČ
NA VYBRANÉM
POJISTNÉM²⁾

42 209 323
ZPRACOVANÝCH e-FORMULÁŘŮ

622,5 MLD. KČ
VYPLACENO NA
SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

99,5%
ÚSPĚŠNOST VÝBĚRU
POJISTNÉHO

¹⁾ Údaj k 31. 12. 2022.

²⁾ Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

OBSAH

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A ČINNOST ČSSZ	11
1 VEDENÍ ČSSZ, ORGANIZACE A PERSONÁLNÍ SPRÁVA	15
1.1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ.....	16
1.2 PERSONÁLNÍ OBLAST	17
2 HLAVNÍ ČINNOSTI V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ A LPS	25
2.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ.....	25
2.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ	36
2.3 DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ	43
2.4 VÝBĚR POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ	45
2.5 KONTROLNÍ ČINNOST V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ	55
2.6 LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ ČINNOST.....	58
2.7 DALŠÍ AGENDA SVĚŘENÁ DO PŮSOBNOSTI ČSSZ	63
3 SPRÁVA DAT SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE	67
3.1 ÚDAJOVÁ ZÁKLADNA	67
3.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRŮ ČSSZ.....	68
3.3 MEZINÁRODNÍ ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT	74
4 OSTATNÍ ČINNOSTI	77
4.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	77
4.2 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ	79
4.3 INTERNÍ AUDIT, VNITŘNÍ KONTROLA A STÍŽNOSTI	87
4.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ.....	88
5 HOSPODAŘENÍ ČSSZ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY	91
5.1 ROZPOČET ČSSZ A JEHO PLNĚNÍ.....	91
5.2 PROVOZNÍ ČINNOST	92
5.3 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A REGISTR SMLUV.....	96
5.4 ROZVOJOVÉ PROJEKTY.....	96
6 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE	99
6.1 KONCEPCE A SYSTÉMOVÁ INTEGRACE V RÁMCI IIS ČSSZ.....	99
6.2 INFRASTRUKTURA A HARDWARE	101
6.3 APLIKAČNÍ PODPORA	101
6.4 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST	104
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	105
SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ	106
SEZNAM TABULEK	110
SEZNAM GRAFŮ	112

MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A ČINNOST ČSSZ

Rok 2022 lze charakterizovat jako mimořádný, neboť život a společenské dění v naší zemi byly opět zasaženy nepředvídatelnými negativními událostmi. Počátek roku byl ještě ovlivněn pandemií covidu-19, která způsobila nárůst nemocnosti, karantén a izolací a měla dopady do personální oblasti. Přestože pandemie začala pomalu ustupovat a postupně docházelo k rozvolňování s ní souvisejících vládních opatření, očekávaná úleva nenastala. Do života společnosti razantně zasáhl válečný konflikt na Ukrajině, který vypukl dne 24. 2. 2022. Česká republika se zapojila do poskytování pomoci a ochrany ukrajinským uprchlíkům, musela přijmout příslušné zákony, tzv. Lex Ukrajina, jimiž upravila řadu oblastí, sféru sociálního zabezpečení nevyjímaje. Dalšími negativními fenomény byly v roce 2022 bezpochyby vzrůstající inflace a energetická krize. Všechny tyto skutečnosti měly významný dopad i na činnost ČSSZ.

OD PANDEMIE COVIDU-19 K INFLACI

Počátek roku 2022, zejména první čtvrtletí, byl stále ovlivněn pandemií covidu-19, jejíž důsledky se projevíly stejně jako v předchozích dvou letech zvláště v oblasti nemocenského pojištění, a to především u dávek nemocenského a ošetřovného.

V roce 2022 bylo vystaveno 3 758 877 hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, což je o 24,9 % více než v roce 2021. V tomto počtu jsou zahrnuty i karantény nařízené krajskými hygienickými stanicemi nebo ošetřujícími lékaři (včetně karantén z testování zaměstnanců), kterých bylo v roce 2022 vystaveno celkem 347 250. Únor 2022 byl měsícem, ve kterém bylo vydáno nejvíce hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti (630 861) a největší počet nařízených karantén (181 395). V únoru 2022 bylo i nejvíce nařízených izolací (188 163 z celkového počtu 713 126), které jsou považovány za podskupinu dočasné pracovní neschopnosti.

Také rozhodnutí o potřebě ošetřování nemocného člena domácnosti nebo péče o zdravé dítě mladší 10 let z důvodu uzavření školky či školy bylo v roce 2022 vydáno o 10,81 % více než v roce 2021, konkrétně 722 933. Nejvíce těchto rozhodnutí bylo vydáno, stejně jako v případě hlášení o vzniku dočasné pracovní neschopnosti, v měsíci únoru (90 212). Souběžně s běžným ošetřovným bylo do 28. 2. 2022 vypláceno

i tzv. krizové ošetřovné, které bylo upraveno zákonem č. 520/2021 Sb.

Zvýšená nemocnost měla dopad také do personální oblasti. Nepřítomnost zaměstnanců se v roce 2022 pohybovala v obdobné procentuální výši, v některých měsících byla dokonce i vyšší než v roce předcházejícím, zejména v prvním čtvrtletí roku a poté i v podzimním chřipkovém období. Zvýšená absence zaměstnanců výrazně ztěžovala organizaci práce a vyžadovala přijetí mimořádných provozních opatření, aby ČSSZ byla schopna zajistit svěřené agendy i nové úkoly. Byla zajištěna výpomoc mezi organizačními útvary, docházelo k optimalizaci některých činností. Některé dílčí agendy byly decentralizovány na OSSZ, ve velmi krátkém čase bylo přizpůsobeno i aplikační programové vybavení a metodické postupy.

Významným faktorem, který v roce 2022 podstatně zasáhl do činnosti ČSSZ, a to především do oblasti důchodového pojištění, byl výrazný nárůst inflace. Její výše je parametrem, který ovlivňuje valorizaci důchodů. V důsledku vysoké inflace musela ČSSZ nad rámec každoroční řádné lednové valorizace důchodů během roku 2022 zajistit v souladu s ustanovením § 67 zákona o důchodovém pojištění provedení dalších dvou mimořádných valorizací, a to v červnu a září 2022. To mělo dopady nejen do aplikačního programového vybavení a metodických postupů, ale i do chování klientů. V souvislosti s mimořádnými valorizacemi byly rovněž realizovány přepočty exekučních/insolvenčních srážek.

Od červnové splátky 2022 byla procentní výše všech vyplácených důchodů upravena nařízením vlády č. 35/2022 Sb. a výše příplatků k důchodům nařízením vlády č. 36/2022 Sb. Procentní výměra důchodů a částky příplatků se zvýšily o 8,2 %. Od zářijové splátky 2022 byla procentní výše všech vyplácených důchodů upravena nařízením vlády č. 136/2022 Sb. a výše příplatků k důchodům nařízením vlády č. 137/2022 Sb. Procentní výměra důchodů a částky příplatků se zvýšily o 5,2 %. Základní výměra všech důchodů se při mimořádných valorizacích v červnu ani v září nezvyšovala a zůstala stejná, tedy ve výši 3 900 Kč.

Celkem tři valorizace důchodů v roce 2022 byly také příčinou poměrně výrazné výhodnosti výpočtu důchodu podle pravidel roku 2022. Medializace této specifické situace měla pro ČSSZ značné dopady v tom, že

vyvolala mimořádný zájem o přiznání starobních, ale i předčasných starobních důchodů podle pravidel roku 2022. Zejména v posledním čtvrtletí roku 2022 musely OSSZ čelit dramatickému náporu žadatelů o důchody, a to zejména o předčasné starobní, které nelze podávat zpětně, a nárok na přiznání předčasného starobního důchodu podle pravidel roku 2022 musel být uplatněn nejpozději do 31. 12. 2022. ČSSZ v této souvislosti přijala operativní opatření, aby klienti i přes omezené kapacity OSSZ mohli své požadavky snadno a rychle uplatnit, a připravila proto jednoduchý postup, který všem zájemcům o výpočet výše předčasného důchodu podle pravidel roku 2022 umožnil do 31. 12. 2022 prostřednictvím k tomu určeného tiskopisu uplatnit nárok na předčasný důchod s tím, že vlastní podání žádosti o důchod může klient na OSSZ osobně vyřídit ve lhůtě do 6 měsíců. Díky tomu byly OSSZ sice schopny zvládnout požadavky mimořádně velkého počtu klientů, nicméně lze předpokládat, že toto opatření bude mít za následek výrazný nárůst sepisovaných žádostí v první polovině roku 2023.

Za celý rok 2022 bylo podáno 249 526 žádostí, tj. o 20 % více než v roce 2021. Z celkového počtu podaných žádostí bylo více než 80 tisíc žádostí o předčasný starobní důchod. Tato bezprecedentní situace zatížila systém zcela nestandardním způsobem. Velká část žadatelů o předčasný starobní důchod nepožadovala jeho výplatu. To však neznamená, že je zpracování těchto žádostí jednodušší. Zpravidla je totiž nutné po provedení posouzení nároku na dávku vyhotovit dvě rozhodnutí. Jedno, kterým je důchod přiznán, a následně druhé, kterým je uvolněna výplata a přepočteno krácení, poté co žadatel ukončí zaměstnání. Do období na přelomu roku 2022/2023 se navíc koncentrovalo i podávání žádostí o tzv. výchovné, kterých ČSSZ obdržela přibližně 40 tisíc. ČSSZ již koncem roku 2022 v očekávání komplikované situace přijala organizačně-personální opatření za účelem posílení personálních kapacit pro rozhodování o dávkách důchodového pojištění. Jedná se však o vysoce specializovanou činnost vyžadující detailní zaškolení, proto se posílení pozitivně projeví s určitým časovým zpožděním.

Inflace ovlivnila i bilanci příjmů a výdajů na sociální zabezpečení v roce 2022. V roce 2022 byl rozdíl mezi příjmy (bez příspěvku na státní politiku zaměstnanosti) a výdaji na sociální zabezpečení záporný. Deficit v roce 2022 dosáhl 25 042 mil. Kč. Po roce 2021, kdy se bilance příjmů a výdajů zotavila z dopadů pandemie covidu-19, šlo o znatelné zhoršení. Hodnota příjmů

z vybraného pojistného sice oproti roku 2021 vzrostla (o 7,28 %), ale výdaje na sociální zabezpečení rostly rychlejším tempem (9,24 %). Toto zvýšení způsobily zejména výdaje na mimořádné valorizace, které v roce 2022 činily zhruba 27 035 mil. Kč.

Změny vyvolané inflací si vyžádaly intenzivní komunikaci směrem k veřejnosti. Prostřednictvím různých komunikačních kanálů (webu, sociálních sítí, médií) byly poskytovány informace o řádném i mimořádném zvyšování důchodů a zodpovídány dotazy s tím související. Důraz byl kladen především na srozumitelnost a dostupnost informací. Bezprecedentní nepříznivá ekonomická situace způsobená inflací a dalšími vlivy měla dopad i na zvýšenou nervozitu a negativní reakce klientů, kteří oprávněně požadovali vyřízení svých záležitostí / důchodových i nemocenských dávek v zákonné lhůtě. Zaměstnanci call center a klientských center OSSZ byli vystaveni mimořádnému stresu a vypětí a současně museli jednat s maximálním pochopením, taktem a empatií.

VÁLEČNÝ KONFLIKT NA UKRAJINĚ, ENERGETICKÁ KRIZE

Zásadní událostí, která měla v roce 2022 dopady do mnoha oblastí, bylo vypuknutí válečného konfliktu na Ukrajině dne 24. 2. 2022. Jeho rozsah a důsledky znamenaly přinejmenším stejně tak závažnou a kritickou situaci, jakou byla pandemie covidu-19. Zahájení války na Ukrajině vyvolalo masivní uprchlickou vlnu, kdy zejména ženy, děti a staří lidé utíkali před válkou ze své země do bezpečí. Do pomoci válkou zasažené Ukrajině a uprchlíkům se zapojila i Česká republika a její občané i instituce, ČSSZ nevyjímaje.

Při počátečním náporu uprchlíků ČSSZ poskytla operativně prostřednictvím svých zaměstnanců výpomoc Úřadu práce ČR v Krajských asistenčních centrech pomoci Ukrajině (KACPU) při informování uprchlíků a administraci žádostí o humanitární dávku. Současně ČSSZ také zajistila některým ukrajinským uprchlíkům zaměstnání a poskytla ubytování na ubytovně ČSSZ. Rovněž zaměstnanci ČSSZ se individuálně připojili k mohutné vlně solidarity a pomoci válkou zasažené Ukrajině a těm, kteří z válečných oblastí prchali do bezpečí v zahraničí. Svou podporu poskytovali jak formou finančních příspěvků na účty charitativních projektů, tak zasíláním materiální pomoci na Ukrajinu nebo pomocí poskytovanou uprchlíkům přímo v jednotlivých lokalitách.

Jako reakce na nápor uprchlíků do ČR byl operativně

na hlavní straně webových stránek ČSSZ umístěn dvojjazyčný banner se základními informacemi v češtině a ukrajinštině. ČSSZ zde publikovala aktuální informace týkající se pomoci občanům Ukrajiny, kteří do ČR přicházeli v důsledku válečného konfliktu a situace na Ukrajině. Zveřejněny byly základní informace o systému nemocenského pojištění v ČR a dávkách, které se z něj mohou za určitých podmínek poskytovat, a informace ohledně důchodového pojištění a výplat důchodů. Osoby, kterým byl vyplácen český důchod na Ukrajinu a které hledaly útočiště v ČR, byly informovány, že jim důchody budou vypláceny na nově zřízené účty vedené u bank v ČR podle jejich výběru. Příjemci českých důchodů pobývajících na území Ukrajiny byli informováni o možnosti zasílat potvrzení o žití potřebné k výplatě důchodu ve zjednodušeném režimu. V důsledku válečného konfliktu na Ukrajině také ukončila svoji činnost česká divize ruské banky Sberbank, a bylo tak nutné zajistit pro klienty, kteří měli u této banky účet, operativní řešení výplaty důchodu nebo dávek nemocenského pojištění. Aktuální informace byly na webu průběžně doplňovány, potřebné informace ČSSZ klientům sdělovala také prostřednictvím sociálních sítí, aby se efektivně dostaly k co nejširšímu okruhu klientů. Ukončení činnosti Sberbank ČSSZ řešila rovněž v souvislosti s výplatou srážek realizovaných z dávek důchodového pojištění jejich příjemcům (např. soudním exekutorům, insolvenčním správčům apod.).

Bylo také nezbytné informovat občany Ukrajiny, kteří vykonávali na území ČR samostatnou výdělečnou činnost a museli v důsledku války náhle odjet na Ukrajinu, o možnostech řešení jejich situace a o tom, že své povinnosti související s placením pojistného či ukončením činnosti mohou splnit až dodatečně.

ČSSZ průběžně zodpovídala také individuální dotazy klientů související s vývojem aktuální situace a nastavila komunikaci s dalšími institucemi, kdy problematické bylo zejména zajištění výměny informací a žádostí o výplatu důchodů, a to nejen ve vztahu k Ukrajině, ale následně i ve vztahu k Ruské federaci a Bělorusku, s nimiž má ČR uzavřeny dvoustranné smlouvy o sociálním zabezpečení. Zcela nefunkční nebo značně omezené byly zejména v prvních měsících po vypuknutí konfliktu

poštovní a některé bankovní služby. ČSSZ nemohla po řadu měsíců vůbec komunikovat s ukrajinským a běloruským nositelem pojištění a vyřizovat žádosti osob, které v minulosti pracovaly na Ukrajině a v Bělorusku. Možné postupy byly proto domlouvány s partnerskými institucemi z Polska, Finska a Pobaltí prostřednictvím českých zastupitelských orgánů, s Ministerstvem zahraničních věcí a MPSV. Situace se postupně lepšila, od konce roku 2022 byly poštovní služby již spolehlivější.

Řada uprchlíků z Ukrajiny začala v ČR pracovat nebo vykonávat samostatnou výdělečnou činnost. Základním identifikátorem zaměstnanců nebo osob samostatně výdělečně činných v oblasti sociálního pojištění je osobní číslo pojištění. Protože cizinci nedisponují českým rodným číslem, je jim pro tento účel přidělováno tzv. evidenční číslo pojištěnce (EČP) umožňující jeho zaevidování. Odrazem migrační vlny způsobené válečným konfliktem na Ukrajině byl v roce 2022 mj. výrazný nárůst těchto evidenčních čísel pojištěnce. V roce 2022 jich bylo přiděleno 152 064, což představuje nárůst o 38 % oproti předchozímu roku. ČSSZ evidovala k prosinci 2022 více než 201 tisíc pojistných vztahů (pracovní poměry a dohody) osob s ukrajinským občanstvím a přes 31 tisíc pojistných vztahů z titulu samostatné výdělečné činnosti.

Dopady válečného konfliktu na Ukrajině v roce 2022 byly jedním z hlavních důvodů energetické krize a výrazného zvýšení cen energetických komodit. ČSSZ má standardně nastaveny energeticky a ekologicky hospodárné postupy, nicméně situace si vyžádala zavedení řady dalších energeticky úsporných opatření, včetně provozních opatření. Stěžejním z nich bylo snížení teploty na pracovišti, které skokově snížilo spotřebu paliv pro vytápění v ročním průměru přibližně o 25 % při minimálních nákladech. Dalším opatřením byla výměna osvětlovacích těles za prvky s úspornou LED technologií, snížení teploty užitkové vody, omezování svícení a provozu elektrických spotřebičů včetně počítačů a tiskáren. Energeticky odpovědné chování zaměstnanců při výkonu práce bylo podporováno cílenou osvětou a definovaným souborem doporučení, podle možností byla více využívána i práce z domova.

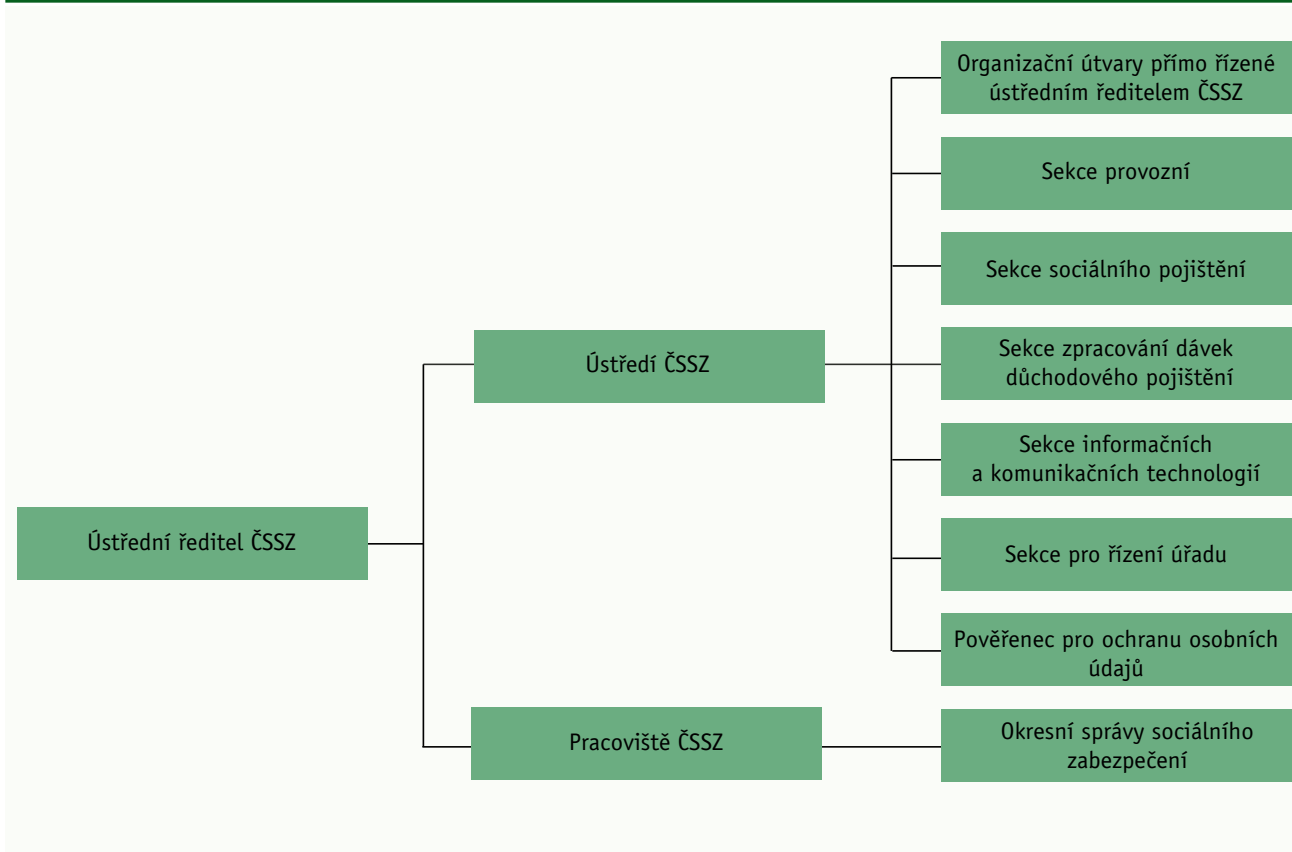
1 VEDENÍ ČSSZ, ORGANIZACE A PERSONÁLNÍ SPRÁVA

ČSSZ je jednou z největších finančněsprávních institucí v ČR. Je orgánem sociálního zabezpečení, do jehož působnosti náleží provádění nemocenského a důchodového pojištění a výběr pojistného na sociální zabezpečení. ČSSZ také provádí ve své působnosti mezinárodní agendu podle koordinačních nařízení EU a mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, kdy zejména priznává a vyplácí důchody, peněžité dávky v nemoci a mateřství a peněžité dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání vyplývající z důchodového a nemocenského pojištění v případech s mezinárodním prvkem. Posuzuje též příslušnost k právním předpisům vůči ostatním státům EU a Evropského hospodářského prostoru, Švýcarsku a dalším státům, s nimiž má ČR uzavřenou smlouvu o sociálním zabezpečení. V oblasti důchodového a nemocenského pojištění a při posuzování příslušných právních předpisů je ČSSZ styčným místem pro celou ČR. ČSSZ vykonává působnost rovněž v oblasti LPS, v rámci níž posuzuje zdravotní stav klientů pro potřeby systému pojistných i nepojistných dávek.

ČSSZ je řízena MPSV a při zajišťování svých úkolů spolupracuje s ostatními orgány státní správy, organizacemi a dalšími subjekty, např. s orgány sociálního zabezpečení Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti, dále s Úřadem práce ČR, Českou národní bankou a jinými peněžními ústavy, Českou poštou, s. p., zdravotnickými zařízeními, ústavy sociální péče a dalšími.

Činnost zajišťovaná ze strany ČSSZ se týká téměř všech občanů v různých etapách života a životních situacích. ČSSZ proto trvale usiluje o to, být efektivně fungující institucí, pružně reagující na aktuální společenský vývoj a potřeby klientů. Při plnění úkolů a poskytování služeb v oblasti sociálního zabezpečení synergicky využívá moderní informační a komunikační technologie a odborný potenciál svých zaměstnanců. Cílem ČSSZ je být spolehlivým a důvěryhodným úřadem, jenž poskytuje občanům kvalitní služby a pomoc při řešení záležitostí souvisejících s jejich sociálním zabezpečením.

Organizační struktura ČSSZ k 31. 12. 2022

1.1 VEDENÍ A ORGANIZAČNÍ STRUKTURA ČSSZ

Organizační strukturu ČSSZ tvoří ústředí ČSSZ, 6 (regionálních) pracovišť ČSSZ a 77 OSSZ včetně PSSZ a jejich územních pracovišť a MSSZ Brno. V čele ČSSZ stojí ústřední ředitel. Ústředí ČSSZ je centrální organizační jednotkou ČSSZ, která má řídicí, koncepční, koordinační, metodickou a kontrolní působnost. Také přímo vykonává některé agendy sociálního zabezpečení, např. rozhodování o důchodech a jejich vyplácení. Organizační útvary ústředí ČSSZ rovněž realizují podpurné činnosti, které zajišťují fungování ČSSZ jako instituce (strategie a plánování, finance a účetnictví, logistika, organizace a právní služby, všeobecná kontrola, péče o lidské zdroje a personální činnost, komplexní bezpečnost a služby v oblasti informačních a komunikačních technologií).

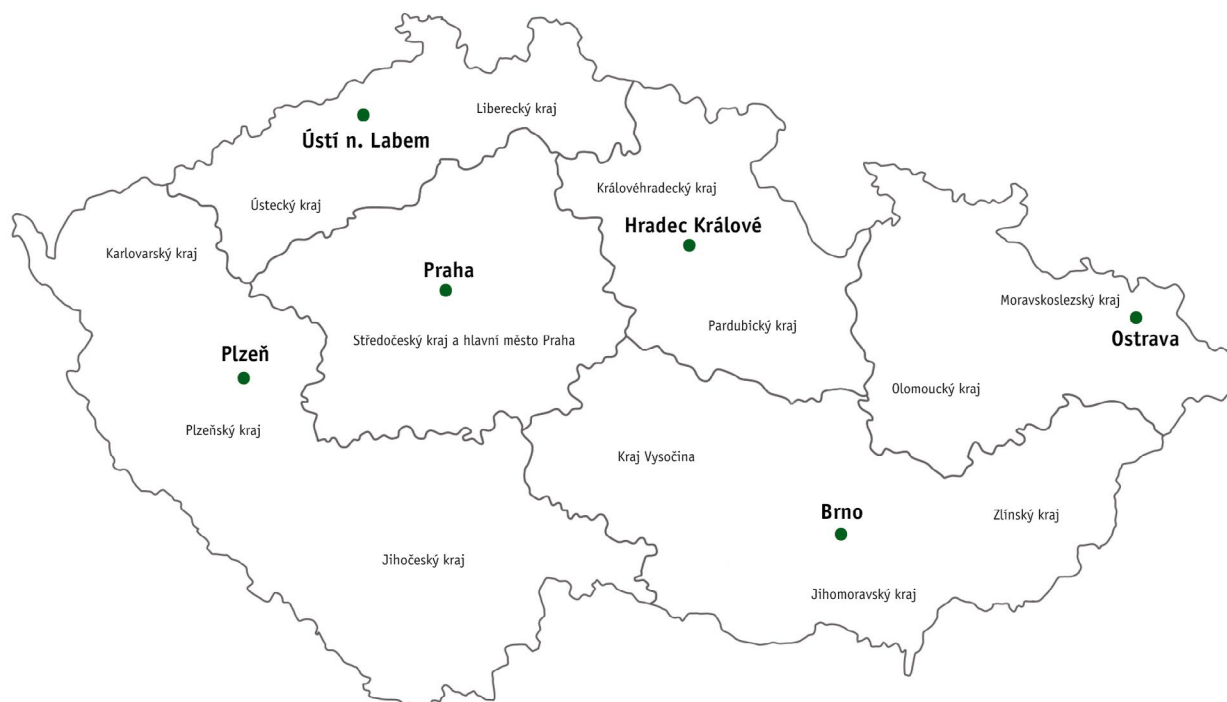
Pracoviště ČSSZ jsou územní organizační jednotky ČSSZ s výkonem působnosti ve stanovených oblastech pro určené územní obvody. Pracoviště ČSSZ se podílí na tvorbě celostátní koncepce v oblasti provádění důchodového pojištění, nemocenského pojištění, LPS, pojistného a exekučních srážek z dávek důchodového pojištění. Pracoviště ČSSZ řídí a metodicky vedou činnost OSSZ. V rámci své působnosti zastupují ČSSZ v jednání před příslušnými soudy a podávají návrhy v probíhajícím soudním řízení ve věcech

nemocenského pojištění a pojistného, důchodového pojištění aj.

OSSZ se jako územní organizační jednotky ČSSZ v jednotlivých okresech podílejí na realizaci sociálního pojištění ve vymezených oblastech. OSSZ se rovněž podílejí na tvorbě koncepce výkonu správy důchodového pojištění, nemocenského pojištění a pojistného. OSSZ plní významnou roli v zajišťování odborného poradenství a informačního servisu pro klienty. OSSZ s působností na území hlavního města Prahy je PSSZ, která svoji činnost rovněž vykonává prostřednictvím čtyř územních pracovišť. OSSZ s působností na území města Brna je MSSZ Brno.

Obdobně jako v předchozích letech také v roce 2022 ČSSZ přistoupila k optimalizaci svého organizačního uspořádání tak, aby bylo dosaženo co nejvyšší hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti výkonu všech agend a procesů svěřených do její působnosti. Podstatná část provedených změn organizační struktury byla realizována v návaznosti na změny pracovních postupů jako důsledek zlepšení organizace práce a dále v souvislosti s pokračující digitalizací agend nebo se zvyšováním technické či technologické úrovně (upgrade) agend již v minulosti digitalizovaných. Výraznou měrou byly organizační změny ovlivněny také změnami v systemizaci služebních a pracovních míst. ČSSZ trvalým přezkoumáváním své vnitřní organizace, včetně posuzování

Územní působnost jednotlivých (regionálních) pracovišť ČSSZ a jejich sídla k 31. 12. 2022

potřeby její aktualizace, naplňuje cíle stanovené příslušnými dokumenty vlády ČR pro zavedení a další rozvoj systému řízení kvality ve služebních úřadech.

V první polovině roku 2022 byla restrukturalizována oblast ekonomiky a hospodaření ústředí ČSSZ do dvou sekcí, konkrétně sekce ekonomické, ve které se soustředil výkon ekonomických činností a statistiky, a sekce provozní pro zajištění běžného provozního zázemí úřadu, hospodářskou správu a výkon spisové služby. Sekci ekonomickou tvořil odbor správy účtáren, odbor ekonomický a odbor analytický, sekci provozní odbor hospodářské správy a odbor spisové služby. Součástí odboru hospodářské správy se navíc stalo oddělení správy nemovitostí a majetku pro posílení činností spojených se správou majetku. S ohledem na trvale vzrůstající agendu důchodového pojištění, která vyžaduje aplikaci příslušných předpisů Evropské unie a mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, byl ustaven odbor rozhodování o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem.

Organizačními změnami byly zčásti dotčeny také územní organizační jednotky ČSSZ. Bylo zrušeno pracoviště ČSSZ České Budějovice a jemu podřízené OSSZ byly začleněny do územního obvodu pracoviště ČSSZ Plzeň. Rovněž došlo k posílení výkonu lékařské posudkové služby ve dvou významných městských aglomeracích, a to v Brně, kde byla MSSZ Brno rozšířena o odbor lékařské posudkové služby, a v Ostravě, kde bylo v OSSZ Ostrava ustaveno druhé oddělení lékařské posudkové služby.

Řada změn ve výkonu příslušných agend neměla dopad do vlastního organizačního uspořádání ČSSZ, ale promítla se pouze do působnosti některých organizačních útvarů.

Po vyhodnocení praktických dopadů organizačních změn, které vstoupily v účinnost od 1. 1. 2022, bylo dále na začátku druhého pololetí přistoupeno k dalším změnám v organizační struktuře. Ty spočívaly především ve zrušení sekce ekonomické s tím, že její odbory, tj. odbor správy účtáren a odbor ekonomický, přešly do přímé podřízenosti ústředního ředitele ČSSZ, tak aby oblast finančního hospodaření ČSSZ byla pod bezprostřední kontrolou vedoucího organizační složky státu. Sekce provádění důchodového pojištění byla nahrazena sekcí zpracování dávek důchodového pojištění, do níž byly začleněny oddělení organizace důchodového pojištění, odbor rozhodování o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem, odbor rozhodování o dávkách důchodového pojištění a odbor realizace

výplat pojistných dávek a exekučních srážek. Účelem této změny bylo „odbřemenit“ přímý výkon agendy důchodového pojištění o podpůrné procesy, kterými jsou správa údajové základny a poskytování informací v oblasti důchodového pojištění.

V návaznosti na zřízení sekce pro řízení úřadu došlo ke zrušení odboru Kancelář ústředního ředitele ČSSZ, z něhož do této sekce jako samostatná oddělení přešly oddělení evropské koordinace a mezinárodních styků, oddělení strategie, organizace a systému řízení a nově ustavené oddělení stížností a interní kontroly. Do sekce pro řízení úřadu byly dále začleněny odbor analytický ze zrušené sekce ekonomické a odbor správy údajové základny a odbor poskytování informací v oblasti důchodového pojištění ze zrušené sekce provádění důchodového pojištění. Ustavením sekce pro řízení úřadu vznikl koncepčně-analytický útvar, ve kterém se soustřeďují a zpracovávají informace důležité pro strategické řízení celé ČSSZ.

1.2 PERSONÁLNÍ OBLAST

Přestože se na začátku roku 2022 zdálo, že to nejhroší období pandemie covidu-19 je za námi, přišla další krizová situace v podobě válečného napadení Ukrajiny. Vedle zvýšené míry nepřítomnosti zaměstnanců způsobené covidem-19 jsme tedy řešili i záležitosti spojené právě s Ukrajinou. Konkrétně šlo např. o výpomoc našich zaměstnanců Úřadu práce ČR v Krajských asistenčních centrech pomoci Ukrajině (KACPU) při odbavování ukrajinských uprchlíků, zaměstnání některých uprchlíků či zajištění jejich ubytování na ubytovně ČSSZ.

Na konci roku 2022 byla schválena významná novela zákona o státní službě, která přinesla několik zásadních změn. Jde například o časové omezení funkčního období představených od úrovně ředitelů odborů výše na 5 let a také o zrychlení a zjednodušení výběrových řízení na obsazení volných služebních míst. Dále byla vytvořena strategie nábory ČSSZ, která by měla být od začátku roku 2023 postupně implementována s cílem pomoci rychlejšímu a efektivnějšímu obsazování volných pozic vhodnými uchazeči. V roce 2022 pokračoval i proces elektronizace a automatizace jednotlivých personálních procesů (či jejich částí). Příkladem může být elektronické předávání evidenčních listů důchodového pojištění (ELDP) zaměstnancům nebo elektronizace procesu převodu dovolené do dalšího roku. Významnou událostí bylo i zahájení poskytování MultiSport karet zájemcům z řad zaměstnanců a výběr nového dodavatele benefitního systému navázaného na FKSP.

1.2.1 SYSTEMIZACE A ANALÝZA PERSONÁLNÍ SITUACE

Pro rok 2022 bylo ČSSZ přiděleno celkem 8 580,6 systemizovaných míst. ČSSZ přistoupila od 1. 1. 2022 ke zrušení pracoviště ČSSZ České Budějovice, a to s ohledem na počet řízených OSSZ i na celkový počet systemizovaných míst na tomto pracovišti a OSSZ v jeho působnosti. Pracoviště ČSSZ České Budějovice rovněž na rozdíl od ostatních pracovišť ČSSZ řídilo OSSZ pouze v rámci jednoho kraje (Jihočeský kraj). Dotčené OSSZ byly organizačně začleněny pod pracoviště ČSSZ Plzeň.

K 31. 12. 2022 měla ČSSZ celkem 8 573,6 systemizovaných míst a za rok 2022 činil průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců 8 212,12, z čehož

vyplývá průměrně 361,48 neobsazených míst, tj. 4,22% neobsazenost. Nejvyšší neobsazenost dlouhodobě přetrvává na PSSZ a na ústředí ČSSZ, což je zapříčiněno především aktuální situací na trhu práce, kvůli níž se ČSSZ v hlavním městě Praha potýká s nedostatkem zájemců o zaměstnání.

Do služebního nebo pracovního poměru bylo v ČSSZ v roce 2022 přijato 720 zaměstnanců, což je o 109 zaměstnanců méně než v roce 2021. Celkem 987 zaměstnanců ukončilo služební nebo pracovní poměr, to je jen o 66 případů více než v předchozím roce, avšak ve vztahu k celkovému počtu zaměstnanců to znamená vyšší roční fluktuaci, která činila 11,80 %. Jedná se o více než jednocentní nárůst ve srovnání s rokem

Tabulka č. 1: Systemizovaná místa a fluktuace k 31. 12.

Pracoviště ČSSZ	2020			2021			2022		
	Plán SM	PPEP	% fluktuace	Plán SM	PPEP	% fluktuace	Plán SM	PPEP	% fluktuace
Brno	1 472,55	1 476,52	9,26	1 473,55	1 477,46	9,25	1 472,15	1 450,00	8,21
České Budějovice ¹⁾	462,00	465,04	8,09	462,00	465,18	8,96	–	–	–
Hradec Králové	701,50	698,03	10,34	701,50	700,82	7,48	701,50	690,00	8,50
Ostrava	1 104,00	1 107,93	10,26	1 109,50	1 113,05	9,90	1 109,50	1 105,18	10,17
Plzeň	614,50	608,00	9,64	614,50	610,71	9,31	1 076,50	1 053,36	7,97
Pro Prahu a střední Čechy	1 860,00	1 757,37	15,81	1 847,00	1 749,37	15,73	1 835,40	1 675,65	18,63
Ústí nad Labem	815,00	803,00	11,71	840,00	830,46	10,49	837,00	819,97	11,76
Pracoviště ČSSZ celkem	7 029,55	6 915,89	11,42	7 048,05	6 947,06	10,90	7 032,05	6 794,16	11,46
Ústředí	1 548,05	1 445,58	8,85	1 533,55	1 465,24	10,16	1 541,55	1 417,96	13,46
Celkem ČSSZ	8 577,60	8 361,47	10,98	8 581,60	8 412,30	10,67	8 573,60	8 212,12	11,80

¹⁾ Pracoviště ČSSZ České Budějovice bylo k 1. 1. 2022 organizačně začleněno pod pracoviště ČSSZ Plzeň.

Zkratky použité v tabulce: SM – systemizovaná místa; PPEP – průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců.

Tabulka č. 2: Vývoj systemizovaných míst posudkových lékařů LPS a jejich průměrné obsazenosti k 31. 12.

Rok	Plán SM	PPEP	Neobsazeno na úvazek
2020	336,00	273,19	62,81
2021	336,00	259,77	76,23
2022	329,40	246,67	82,73

Zkratky použité v tabulce: SM – systemizovaná místa; PPEP – průměrný přepočtený evidenční počet zaměstnanců.

2021. Došlo tedy k obrácení trendu z předchozích let, kdy fluktuace zaměstnanců v ČSSZ od roku 2019 klesala. Nejnižší míru fluktuace vykazuje pracoviště ČSSZ Plzeň, naopak nejvyšší míru fluktuace (která koresponduje s nejvyšší neobsazeností systemizovaných míst) má pracoviště pro Prahu a střední Čechy. Rozdíl ve fluktuaci mezi těmito dvěma pracovišti činí více než 10,50 %. Většina zaměstnanců končí pracovní či služební poměr výpovědí nebo žádostí o skončení služebního poměru bez udání důvodu.

Dlouhodobě nepříznivá personální situace nadále přetrvává u posudkových lékařů OSSZ. Tomuto problému ČSSZ věnuje pozornost a v roce 2022 iniciovala zákonnou změnu – vznik nové pozice v rámci LPS, a to pozice odborných nelékařských zdravotnických pracovníků. Ti mají od 1. 1. 2023 pomoci posudkovým lékařům při tvorbě posudků, zejména v nepojistné oblasti.

Věková struktura zaměstnanců ČSSZ zůstala tradičně téměř neměnná. Ve srovnání s předchozím rokem se rozdíly v zastoupení jednotlivých kategorií pohybují ve výši maximálně jednoho procenta.

Kvalifikační struktura zaměstnanců ČSSZ se v roce 2022 rovněž nijak výrazně neměnila, oproti roku 2021 došlo v jednotlivých kategoriích vzdělání jen k velmi malým posunům v řádu desetin procenta.

1.2.2 MZDOVÉ PROSTŘEDKY

Na základě zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2022 byly ČSSZ stanoveny prostředky na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 3 427,18 mil. Kč a byly rozepsány pro 8 580,6 zaměstnanců. V průběhu roku bylo v tomto rozpisu provedeno několik změn. ČSSZ bylo povoleno čerpání profilujících nároků z nespotebovaných výdajů na platy a ostatní osobní platby

Tabulka č. 3: Členění zaměstnanců podle věku k 31. 12.

Věk	2020		2021		2022	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Do 20 let	24	0,30	20	0,20	12	0,10
21–30 let	713	8,20	633	7,30	513	6,10
31–40 let	1 513	17,50	1 506	17,50	1 439	17,20
41–50 let	2 954	34,20	2 985	34,60	2 920	34,90
51–60 let	2 546	29,50	2 590	30,00	2 605	31,20
61 let a více	894	10,30	894	10,40	875	10,50
Celkem	8 644	100,00	8 628	100,00	8 364	100,00

Tabulka č. 4: Členění zaměstnanců podle vzdělání k 31. 12.

Dosažené vzdělání	2020		2021		2022	
	Celkem	%	Celkem	%	Celkem	%
Základní	59	0,70	51	0,60	39	0,50
Vyučen	309	3,60	299	3,50	262	3,10
Úplné střední odborné	5 393	62,40	5 316	61,60	5 159	61,70
Vyšší odborné	269	3,10	290	3,30	294	3,50
Vysokoškolské	2 614	30,20	2 672	31,00	2 610	31,20
Celkem	8 644	100,00	8 628	100,00	8 364	100,00

za provedenou práci ve výši 47,3 mil. Kč. S účinností k 1. 4. 2022 došlo k přesunu 3 služebních míst a přesunu 0,9 mil. Kč z prostředků na platy zaměstnanců na služebních místech na kapitolu 315 – Ministerstvo životního prostředí. S účinností k 1. 7. 2022 došlo k přesunu 4 pracovních míst lékařů LPS a přesunu 1,5 mil. Kč z prostředků na platy zaměstnanců v pracovním poměru na kapitolu 313 – Ministerstvo práce a sociálních věcí.

S účinností k 1. 12. 2022 došlo z vládní rozpočtové rezervy ke zvýšení objemu prostředků na platy zaměstnanců na služebních místech o částku 70 mil. Kč na úhradu mimořádných odměn zaměstnanců ČSSZ. Dále došlo s účinností k 1. 12. 2022 ke zvýšení objemu prostředků na platy zaměstnanců na služebních místech o částku 5 mil. Kč v souvislosti se změnou nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů a se změnou nařízení vlády č. 304/2014 Sb., o platových poměrech státních zaměstnanců, ve znění pozdějších předpisů, kdy s účinností od 1. 9. 2022 došlo k navýšení platových tarifů pro zaměstnance v pracovním poměru a zaměstnance na služebních místech o 10 %. S účinností k 1. 12. 2022 došlo též k posílení objemu prostředků na platy zaměstnanců na služebních místech o částku 0,5 mil. Kč přesunem prostředků z rozpočtu na platy Úřadu práce ČR z důvodu výpomoci zaměstnanců ČSSZ Úřadu práce ČR v měsících říjen až prosinec 2022.

Po provedených změnách v rozpisu byl k 31. 12. 2022 stanoven konečný rozpis rozpočtu prostředků na platy a ostatní platby za provedenou práci ve výši 3 490,4 mil. Kč. V roce 2022 byly vázané prostředky za neobsazená místa v celkové výši 57,4 mil. Kč.

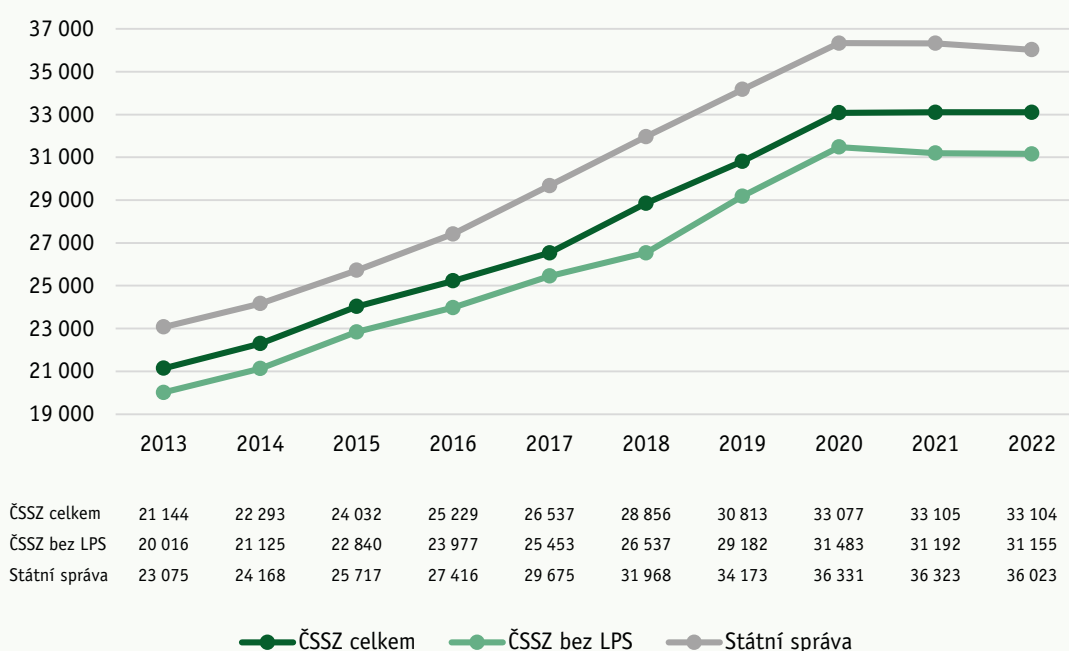
V roce 2022 došlo s účinností k 1. 1. 2022 v souvislosti se změnou nařízení vlády č. 341/2017 Sb. ke zvýšení tarifních platů u lékařů LPS, přičemž prostředky na platy na uvedené navýšení tarifních platů nebyly ČSSZ v rozpočtu vykryty. Dále došlo s účinností k 1. 9. 2022 v souvislosti se změnou nařízení vlády č. 341/2017 Sb. a nařízením vlády č. 304/2014 Sb. ke zvýšení tarifních platů zaměstnanců v pracovním poměru a zaměstnanců na služebních místech o 10 %, přičemž prostředky na platy na uvedené navýšení tarifních platů byly ČSSZ v rozpočtu vykryty pouze ve výši 6 %.

Jak lze vyčíst z grafu č. 1, oproti roku 2021 došlo k mírnému snížení průměrného platu. Ve srovnání s průměrným platem státní správy je průměrný plat ČSSZ stále výrazně nižší.

1.2.3 PROFESNÍ ROZVOJ ZAMĚSTNANCŮ

Rok 2022 můžeme v oblasti profesního rozvoje zaměstnanců charakterizovat jako období návratu k obvyklému rozsahu školení, z nichž byla podstatná část realizována prezenční formou. Po dvou předchozích letech, kdy byla z důvodu nepříznivé epidemické situace často

Graf č. 1: Vývoj průměrného rozpočtovaného platu v letech 2013–2022

využívána forma online školení, to byla pro všechny účastníky vítaná změna.

V polovině roku 2022 došlo k implementaci nové platformy interního elektronického vzdělávání. Zaměstnanci ocenili především příjemné uživatelské prostředí, které platforma Moodle nabízí. Bylo rozšířeno portfolio interních elektronických kurzů o nový kurz „Adaptační proces zaměstnance“ určený jako podpora vedoucím zaměstnancům a mentorům. Formalizace adaptačního procesu společně s aplikací pro vytváření a vyhodnocení adaptačních plánů vychází z požadavků projektu „Podpora profesionalizace a kvality státní služby a státní správy“. Prostor platformy Moodle bylo využito i pro odbornou konferenci lékařů posudkové služby na téma „Pokroky lékařské vědy a posuzování zdravotního stavu v posudkovém lékařství“, jíž se zúčastnilo 481 zaměstnanců.

Za pozornost stojí realizace kurzu z oblasti občanského a obchodního práva a aktualit ze světa státní služby, kterého se online formou účastnilo 479 zaměstnanců.

V oblasti manažerského školení vybraných právních oblastí včetně práva sociálního zabezpečení pokračovala mnohaletá spolupráce s vysokými školami. V roce 2022 byl kladen důraz na proškolení zaměstnanců zabývajících se kontrolní činností, tato školení v několika termínech absolvovalo celkem 103 zaměstnanců. V rámci průběžného vzdělávání byly v roce 2022 stěžejní formou pro získávání odborných znalostí metodické porady. Téměř 3 700 zaměstnanců se v průměru účastnilo 2–3 metodických porad, čemuž odpovídá více než 9 000 účastí na nich. Dále je třeba zmínit realizovaná interní školení na téma elektronické spisové služby, vyřizování žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím nebo školení na téma povinnosti správců při zpracování osobních údajů.

Vzdělávacích akcí zajišťovaných Sekcí pro státní správu Ministerstva vnitra se bezplatně zúčastnilo 126 zaměstnanců, kteří se zdokonalovali např. v komunikačních dovednostech, v oblasti veřejných zakázek, daňové a rozpočtové problematice apod. Koncem roku 2022

Tabulka č. 5: Počet absolventů elektronických kurzů ve vzdělávacím systému ČSSZ

Vzdělávací aktivity	Počet zaměstnanců		
	2020	2021	2022
1. Program vstupního vzdělávání			
Bezpečnost informací a ochrana osobních údajů	671	649	463
Vstupní vzdělávání úvodní	386	501	277
2. Program prohlubujícího vzdělávání			
Úvod do důchodového pojištění	95	97	303
Úvod do nemocenského pojištění	99	71	133
Úvod do pojistného na sociální zabezpečení	122	91	295
Správní řízení	109	79	143
Klient – zásady jednání	306	446	278
Exekuční srážky z dávek důchodového pojištění	19	31	20
Úvod do provádění evropského práva soc. zabezpečení	36	55	135
Školení řidičů vozidel do 3,5 t	677	624	603
Adaptační proces zaměstnance	0	0	1 157
Celkem absolventů	2 520	2 644	3 807

proběhlo pro vybraných 788 zaměstnanců, kteří v ČSSZ vykonávají činnosti, u nichž jsou definována korupční rizika, periodické proškolení zaměřené na protikorupční problematiku. Celkem 350 státních zaměstnanců v roce

2022 úspěšně vykonalo úřednickou zkoušku, z toho 304 v oboru sociální pojištění, který je v ČSSZ dominantní. Celkem 19 vzdělávacích akcí v roce 2022 proběhlo ve výukovém středisku ČSSZ v Křešicích.

Tabulka č. 6: Počet absolventů prezenčních/online forem vzdělávání

Vzdělávací aktivity	Počet zaměstnanců		
	2020	2021	2022
1. Jazykové vzdělávání			
Individuální výuka	6	4	4
Intenzivní jazykové kurzy	22	20	19
2. Specializační kurzy			
Právnická fakulta Univerzity Karlovy	30	59	30
Právnická fakulta Univerzity Palackého	30	55	27
Vysoká škola ekonomická	15	15	30
Ambis – vysoká škola	30	105	32
3. Odborná školení realizovaná externími vzdělávacími subjekty			
Odborná školení realizovaná externími vzdělávacími subjekty	220	256	548
4. Aktualizační školení			
Průběžné doplňování odborných znalostí a dovedností, periodicky se opakující vzdělávání, metodické porady apod.	2 986	7 449	11 096
Odborné konference LPS	0	0	481
Kurzy právních aktualit	0	0	479
Školení zaměstnanců klientských center a call center	6	30	12
5. Zvyšování kvalifikace (uzavřené kvalifikační dohody)			
Vyšší odborná škola	1	0	0
Vysoké školy	22	14	10
Celkem proškoleno zaměstnanců (i opakovaně)	3 368	8 007	12 768

1.2.4 PÉČE O ZAMĚSTNANCE A ORGANIZAČNÍ KULTURA

V roce 2022 došlo k rozšíření nabídky zaměstnaneckých benefitů o poskytování MultiSport karty, která byla zájemcům z řad zaměstnanců ČSSZ nabízena od května 2022, zatím bez možnosti čerpání příspěvku z FKSP na tento benefit. Zároveň během druhé poloviny roku probíhaly přípravy na umožnění čerpání příspěvku z FKSP na MultiSport kartu v roce následujícím, avšak při zachování možnosti využívat MultiSport kartu bez příspěvku a ten použít na další benefity (víceúčelovou poukázku nebo doplňkové penzijní spoření).

Menší část prostředků z FKSP byla využita pro konání sportovních a jiných zaměstnaneckých akcí. Po dvouleté přestávce způsobené pandemií covidu-19 se uskutečnil tradiční volejbalový turnaj uspořádaný tentokrát pracovištěm ČSSZ Ústí nad Labem v Jablonci nad Nisou.

ČSSZ zajišťuje v souladu se zákoníkem práce, zákonem č. 373/2011 Sb., vyhláškou č. 79/2013 Sb.

a dalšími právními předpisy pro své zaměstnance také pracovnělékařské služby. Celkový počet provedených pracovnělékařských prohlídek, mezi něž patří vstupní, periodické a mimořádné lékařské prohlídky, byl v roce 2022 o 187 případů nižší než v předchozím roce. K poklesu došlo především v četnosti periodických prohlídek, což bylo pravděpodobně způsobeno tím, že již nebyly dodatečně prováděny periodické prohlídky, které neproběhly v roce 2020 kvůli pandemii covidu-19.

Od 1. 1. 2022 mají zaměstnanci ČSSZ a OSSZ nově možnost podávat inovační podněty, tedy návrhy na zlepšení činnosti úřadu. Cílem zavedení možnosti podávat inovační podněty je využití znalostí, dovedností a schopností zaměstnanců ke zlepšení fungování ČSSZ a jednotlivých OSSZ, čímž se tyto inovační podněty stávají pro ČSSZ dalším nástrojem ke zvyšování kvality poskytovaných služeb a vnitřního prostředí úřadu. Zaměstnanci tak současně získali možnost aktivněji participovat na chodu a fungování instituce. Inovační podněty projednává a vyhodnocuje ústředním ředitelem

Tabulka č. 7: Vzdělávací akce ve výukových střediscích ČSSZ

Výukové středisko	Počet akcí			Počet dnů			Počet účastníků		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Kroměříž	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Křešice	7	16	19	14	34	38	95	276	313
Celkem	7	16	19	14	34	38	95	276	313

Tabulka č. 8: Pracovnělékařské služby

Druh pracovnělékařské prohlídky	Počet		
	2020	2021	2022
Vstupní prohlídky	750	675	648
Periodické prohlídky ¹⁾	1 016	1 559	1 406
Mimořádné prohlídky	59	81	74
Celkem	1 825	2 315	2 128

¹⁾ Údaj o počtu periodických prohlídek zahrnuje i prohlídky vyplývající pro jednotlivé profese ze zákonných předpisů (řidiči, řidiči referentských vozidel, noční práce, obsluha tlakových nádob, způsobilost elektro) a periodické a výstupní prohlídky zaměstnanců vykonávajících práci na pracovištích ústředí zařazených rozhodnutím Hygienické stanice hlavního města Prahy do 3. kategorie rizikových prací pro faktor fyzické zátěže.

ČSSZ jmenovaná komise pro vyhodnocování inovačních podnětů ve spolupráci se zástupci věcně a místně příslušných organizačních útvarů. Za rok 2022 komise obdržela a projednala 9 podnětů.

ČSSZ je stabilním zaměstnavatelem, který zaměstnancům nabízí jistotu a perspektivu, klade důraz na jejich vzdělávání a rozvoj a snaží se vytvářet podmínky pro sladování jejich osobního (rodinného) a pracovního života. Jako zaměstnavatel ČSSZ dbá na dobré pracovní podmínky a mezilidské vztahy založené na vzájemném respektu, úctě, spolupráci a sdílení společných hodnot. Těmi jsou profesionalita, nestrannost, odpovědnost, spolehlivost, vstřícný a empatický přístup ke klientům, srozumitelná a přívětivá komunikace, ochota, zdvořilé jednání bez jakýchkoliv předsudků, transparentnost a snaha o stálé zlepšování se. Toto vše slouží k naplňování proklientského přístupu, zkvalitňování poskytovaných služeb a upevňování image ČSSZ jako otevřené a vstřícné instituce.

ČSSZ usiluje o to, aby byla vnímána jako moderní úřad, který v oblasti sociálního zabezpečení zajišťuje kvalitní službu veřejnosti – spolehlivě spravuje data občanů, vyplácí dávky nemocenského a důchodového pojištění, informuje o důležitých změnách a způsobech řešení různých životních situací. Klienti svou dobrou zkušenost s úřadem či spokojenost s jednáním konkrétního zaměstnance vyjadřují formou děkovných dopisů a e-mailů, v roce 2022 obdrželo vedení ČSSZ 172 takových sdělení.

S odeznáním covidového období mezi zaměstnanci ČSSZ opět ožila podpora mimopracovních aktivit, dobročinných projektů a sbírek, a to jak v rámci pracovních týmů, tak individuálně. V jarních měsících se pracovníci ČSSZ připojili k mohutné vlně podpory válkou zasažené Ukrajiny a těch, kteří z válečných oblastí prchali a prchají do bezpečí v zahraničí. Jednalo se jak o finanční příspěvky na účty pro charitativní projekty, tak zasílání materiální pomoci přímo na Ukrajinu. Častá byla i konkrétní pomoc uprchlíkům v jednotlivých místech.

Nelze opomenout také výpomoc pracovníků ČSSZ při administrativních úkonech v nově zřizovaných Krajských asistenčních centrech pomoci Ukrajině.

Obdiv a uznání za dobrovolnou a nezištnou pomoc při likvidaci rozsáhlého požáru v národním parku České Švýcarsko patří zaměstnankyni OSSZ Děčín a současně člence Sboru dobrovolných hasičů v Hřensku, která tři týdny poskytovala se znalostí místních poměrů pomoc při zajišťování logistiky a zázemí zasahujícím profesionálním hasičským týmům z několika míst republiky.

Zejména v závěru roku, v předvánočním období, směřovali zaměstnanci ve všech regionech pomoc především zařízením pečujícím o nemocné a hendikepované děti nebo seniory a rodinám či osobám v tísní. Podpořili například děti v Domově pro osoby se zdravotním postižením v Milířích, pediatriké oddělení nemocnice v Jablonci nad Nisou, nadaci Kapka naděje, charitativní sbírku Vánoční hvězda pořádanou obecně prospěšnou společností Šance Olomouc, charitativní sbírku Krabice od bot Diakonie Českobratrské církve evangelické a řadu dalších regionálních aktivit. Mezi zaměstnanci ČSSZ je také několik set pravidelných dobrovolných dárců krve a krevní plazmy. Mnozí z nich mají na svém kontě více než 100 odběrů a jsou držiteli ocenění Českého červeného kříže.

Pro posílení sounáležitosti a vzájemného porozumění mezi zaměstnanci a také jako účinný nástroj pro vzájemnou komunikaci a sdílení informací napříč celou ČSSZ je pravidelně vydáván interní časopis Zprávy ze Správy, který vychází 4x ročně online a všem zaměstnancům je k dispozici na intranetu. Časopis přináší novinky z činnosti ČSSZ, aktuální odborná i strategická témata, přibližuje agendy jednotlivých útvarů, představuje pracovní týmy a jejich úkoly, úspěchy a plány. Formou rozhovorů seznamuje s osobnostmi ČSSZ a OSSZ a informuje o zajímavých a prospěšných aktivitách zaměstnanců. Nechybí ani užitečné tipy na relaxaci, kulturu a volný čas. Všichni zaměstnanci mají možnost svými příspěvky obsah časopisu aktivně spoluvytvářet.

2 HLAVNÍ ČINNOSTI V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ A LPS

Stěžejními činnostmi ČSSZ jsou agendy důchodového a nemocenského pojištění a výběr pojistného. Mezi významné činnosti ČSSZ patří rovněž výkon působnosti v oblasti LPS, která zajišťuje posuzování zdravotního stavu nejen pro pojistné, ale i nepojistné systémy, jež jsou v působnosti Úřadu práce ČR. Pro oblast zaměstnanosti posuzuje LPS ČSSZ status osoby zdravotně znevýhodněné (OZZ). Nelze opomenout ani působnost ČSSZ v oblasti tzv. odškodňovacích dávek, přestože tato agenda je vzhledem ke svému charakteru na ústupu. ČSSZ v průběhu roku pravidelně poskytovala veřejnosti kvalifikované informace o novinkách a změnách v agendách v působnosti ČSSZ, a to především prostřednictvím webových stránek ČSSZ a spoluprací s médii.

ČSSZ rovněž poskytovala široký informační a poradenský servis občanům. Odpovědi na individuální dotazy a požadavky klientů zajišťovala prostřednictvím svých tří specializovaných call center (call centrum pro důchodové pojištění, call centrum pro nemocenské pojištění a call centrum technické podpory eSlužeb) a odbornou pomocí v klientských prostorech a centrech. Tyto aktivity jsou blíže popsány v kapitole 4.

2.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

ČSSZ se v roce 2022 kromě zabezpečení běžné obecné agendy související s oblastí důchodového pojištění zabývala i dalšími specifickými činnostmi dopadajícími do dané oblasti. V důsledku vysoké inflace ČSSZ nad rámec každoroční řádné lednové valorizace důchodů během roku 2022 zajišťovala v souladu s ustanovením § 67 zákona o důchodovém pojištění provedení dalších dvou mimořádných valorizací, a to v červnu a v září 2022.

Jedním z nejzásadnějších řešených témat se v průběhu roku 2022 stal vedle zajištění dvou mimořádných valorizací institut tzv. výchovného, zakotvený do zákona o důchodovém pojištění zákonem č. 323/2021 Sb. a zákonem č. 455/2022 Sb. V rámci tohoto institutu dochází s účinností od 1. 1. 2023 k navýšení procentní výměry starobního důchodu za každé vychované dítě o 500 Kč měsíčně (případně ve výši určené podle poměru dob pojištění získaných v ČR k celkově získané době pojištění, pokud se jedná o tzv. dílčí starobní důchody). Uvedené zvýšení při splnění zákonných podmínek náleží jak ke starobním důchodům přiznaným po

31. 12. 2022, tak ke starobním důchodům přiznaným před 1. 1. 2023.

Zákonem č. 455/2022 Sb. byly s účinností od 1. 1. 2023 současně do zákona o důchodovém pojištění zakotveny i speciální podmínky pro snížení důchodového věku pojištěnců, kteří po 31. 12. 1992 vykonávali zaměstnání zdravotnického záchranáře nebo člena jednotky hasičského záchranného sboru podniku, a pravidla pro snížení starobních důchodů některým představitelům komunistického režimu. Nově přijaté změny důchodových předpisů si vyžádaly nejen vypracování vnitřních organizačních předpisů a potřebnou změnu aplikačního vybavení, ale přinesly ve větší míře i nutnost poskytování analyzujících odborných vyjádření, a to jak z hlediska proveditelnosti, tak i z hlediska aplikovatelnosti, včetně dopadů do stávající právní úpravy.

ČSSZ se v roce 2022 dále intenzivně podílela na iniciování a vypořádání připomínek k zásadám a poté i k paragrafovému znění technické novely zákona o důchodovém pojištění a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (a dalších předpisů z oblasti důchodového pojištění), v rámci níž by mělo v budoucnu dojít k zásadním změnám např. směrem k elektronizaci činnosti (zavedení možnosti podávat žádost o dávky důchodového pojištění elektronicky) nebo vymezení období, na které budou důchody vypláceny (změna výplatního období z klouzavého měsíce na měsíc kalendářní).

V rámci činnosti ČSSZ nadále probíhala i kontrola a případná náprava v důchodových záležitostech některých pojištěnců na základě ingerence (zásahu) veřejného ochránce práv. Současně v rámci spolupráce se zástupci kanceláře veřejného ochránce práv vyvíjela ČSSZ aktivitu zaměřenou na zvýšení srozumitelnosti úředních písemností (především rozhodnutí) v rámci dlouhodobě sledovaného cíle zlepšování vztahu a komunikace mezi úřadem a adresáty jeho činnosti.

V průběhu celého roku 2022 se ČSSZ v důchodové agendě intenzivně připravovala na přechod na elektronickou výměnu údajů s ostatními členskými státy EU, tzv. EESSI. Veškeré údaje mezi jednotlivými členskými státy, které jsou již k systému EESSI připojeny, jsou vyměňovány výhradně elektronicky. K postupnému připojení k EESSI došlo na podzim 2022 a od 5. 12. 2022 si ČSSZ se všemi členskými státy, které již

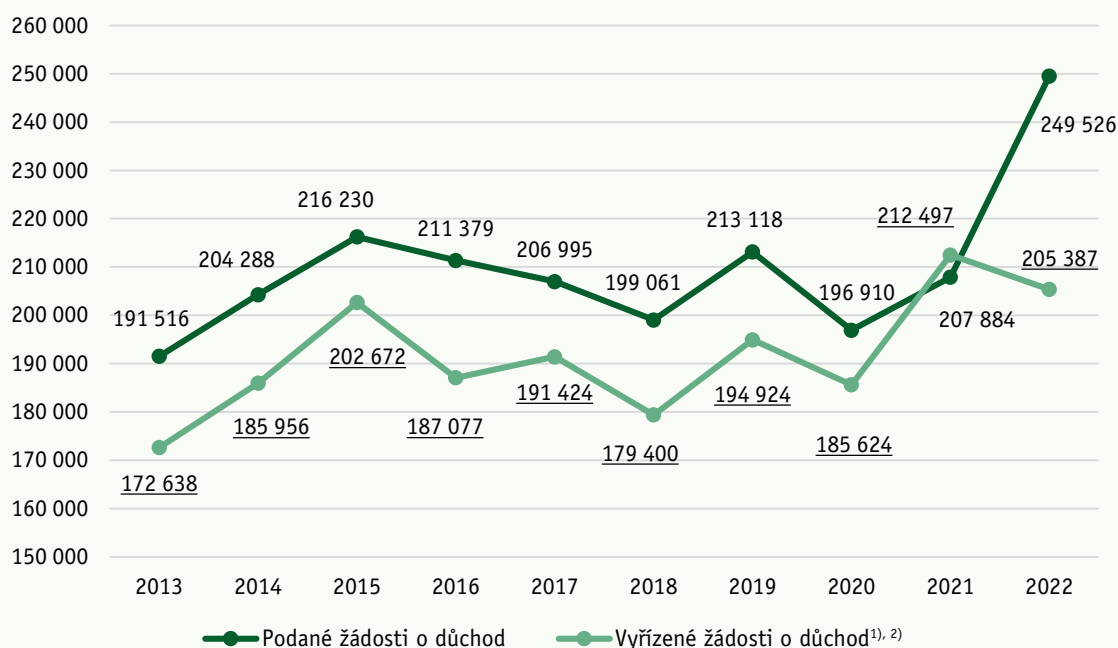
na elektronickou komunikaci přistoupily, vyměňuje žádosti, potvrzení o dobách pojištění a veškeré informace výhradně elektronicky.

2.1.1 DŮCHODOVÉ ŘÍZENÍ

ČSSZ rozhoduje o všech dávkách důchodového pojištění,

tedy o důchodech starobních (vč. předčasných starobních), invalidních (pro invaliditu prvního, druhého a třetího stupně) a pozůstalostních (vdovských, vdoveckých a sirotčích). Řízení o dávkách důchodového pojištění se zahajuje uplatněním žádosti o konkrétní dávku na příslušné OSSZ. O nároku na důchod a jeho

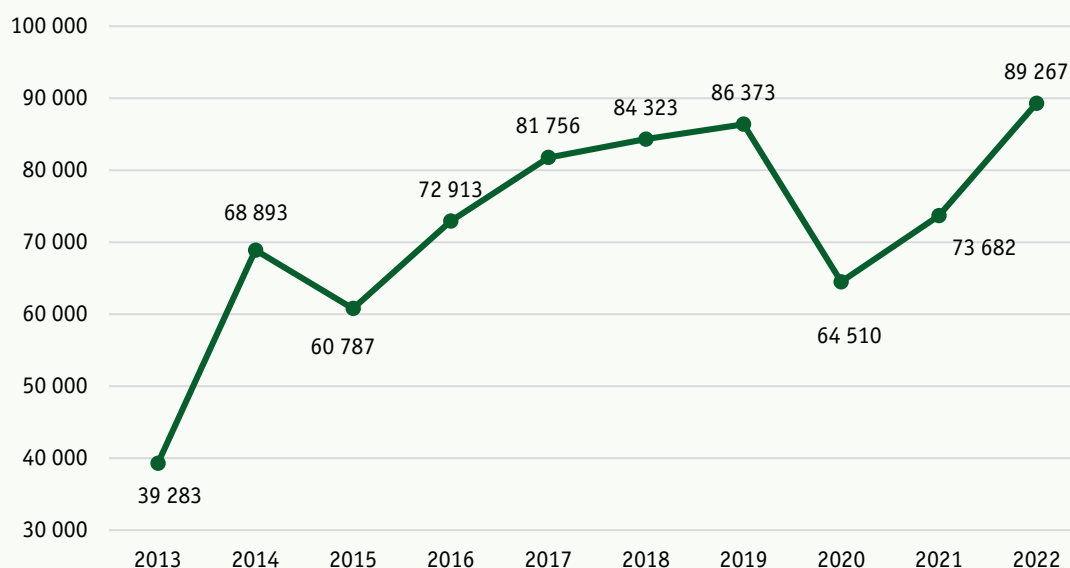
Graf č. 2: Vývoj počtu podaných a vyřízených^{1), 2)} žádostí o důchod

¹⁾ Do vyřízených žádostí za daný rok je započítáno i vyřízení nedodělků z předchozího roku.

²⁾ Od roku 2019 zahrnuje údaj i žádosti o invalidní důchod nebo změnu stupně invalidního důchodu zamítnuté z důvodu nedostatečného poklesu pracovní schopnosti.

Graf č. 3: Vývoj počtu podaných žádostí o přepočítání důchodu

výši rozhoduje ČSSZ. Řízení ve věci dávek důchodového pojištění je ukončeno vydáním rozhodnutí.

Od 1. 1. 2022 je na ČSSZ rozhodování o dávkách důchodového pojištění v kompetenci dvou samostatných odborů. O dávkách podle vnitrostátních předpisů rozhoduje odbor rozhodování o dávkách důchodového pojištění. O dávkách podle koordinačních nařízení EU a mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení rozhoduje odbor rozhodování o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem.

Od druhého čtvrtletí 2022 byla v agendě rozhodování o žádostech o dávku důchodového pojištění zavedena elektronická komunikace. Žádosti o důchod (vnitrostátní i s mezinárodním prvkem) sepsané na OSSZ, včetně dokladů, kterými jsou vybaveny, jsou na ústředí ČSSZ předávány v elektronické, nikoli v papírové podobě, a to prostřednictvím příslušné aplikace.

V roce 2022 ČSSZ přijala 249 526 nových žádostí o důchod, což je téměř o 42 tisíc více než v roce 2021. Vyřízeno bylo 205 387 žádostí o důchod. Zvýšený rozdíl mezi obdrženími a vyřízenými žádostmi souvisí jednak s provozními omezeními ČSSZ v důsledku realizace dvou mimořádných valorizací, jednak s kumulací velkého počtu nových žádostí o přiznání předčasných starobních důchodů bez výplaty, které byly podávány v posledním čtvrtletí roku 2022 z důvodu medializace významné finanční výhodnosti výpočtu důchodu podle pravidel platných pro rok 2022.

Kromě nových žádostí o důchod obdržela ČSSZ téměř 297 tisíc dalších podání a žádostí v důchodových záležitostech klientů. Významnou část z nich tvořily, stejně jako v uplynulých letech, žádosti o zvýšení starobního důchodu občanů, kteří při jeho pobírání vykonávali výdělečnou činnost. Takových žádostí ČSSZ obdržela téměř 90 tisíc, přičemž ve sledovaném období roku 2022 jich dvě třetiny byly zpracovány na OSSZ, což přispělo ke zkrácení dob řízení u těchto žádostí.

V roce 2022 bylo vydáno přes 338 tisíc

prvostupňových rozhodnutí, která kromě rozhodnutí o nových žádostech zahrnují také rozhodnutí z důvodu změny výše důchodu, změny stupně invalidního důchodu, zániku nároku na důchod, obnovy nároku na důchod a povinnosti vrátit přeplatek na dávce důchodového pojištění. Z toho bylo přes 203 tisíc rozhodnutí vydáno automatizovaně. Oproti roku 2021 došlo k poklesu automatizovaně vydaných rozhodnutí, neboť zpracování dávek důchodového pojištění bylo ovlivněno dvěma mimořádnými valorizacemi v uplynulém roce.

Prostřednictvím OSSZ bylo ve sledovaném období uplatněno 15 085 žádostí o změnu výše invalidního důchodu, 72 604 žádostí o zastavení výplaty / uvolnění / úpravu starobního důchodu a podáno bylo 4 945 námitek proti rozhodnutí ČSSZ. OSSZ v důchodovém řízení rovněž rozhodují o době rozsahu péče o osobu závislou na pomoci jiné osoby (do 31. 12. 2006 osobu bezmocnou nebo dítě dlouhodobě těžce zdravotně postižené, vyžadující mimořádnou péči). V roce 2022 bylo vydáno celkem 7 027 těchto rozhodnutí.

Dne 1. 1. 2023 nabyl účinnosti zákon č. 323/2021 Sb., jenž znamená zvýšení procentní výměry starobního důchodu o 500 Kč za každé vychované dítě. Již od 1. 9. 2022 bylo prostřednictvím OSSZ uplatněno celkem 17 506 žádostí o výchovné.

2.1.1.1 DŮCHODY VYŘIZOVANÉ PODLE VNITROSTÁTNÍCH PŘEDPISŮ

Trvalým prioritním úkolem ČSSZ je rozhodovat o důchodových nárocích občanů nejen v zákonných lhůtách, ale věcně i formálně správně a efektivně. Vzhledem k nárůstu počtu žádostí o dávky důchodového pojištění a ostatních podání klientů, k vysoké nemocnosti a fluktuaci zaměstnanců ČSSZ a částečně zastaralé technologické podpoře bylo nutné přistoupit k řadě opatření, aby především nové žádosti o důchod byly vyřizovány průběžně a včas.

V roce 2022 bylo na ČSSZ doručeno 225 695 nových

Tabulka č. 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí

	2020	2021	2022
Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí celkem	309 619	372 215	338 485
z toho: počet rozhodnutí vyhotovených automatizovaně	217 029	225 131	203 430
počet rozhodnutí vyhotovených manuálně	92 590	147 084	135 055

žádostí, o nichž bylo rozhodováno podle vnitrostátních předpisů. Průměrná doba řízení u starobních důchodů podle vnitrostátních předpisů činila 67 dnů. Průměrná doba řízení u invalidních důchodů prvního stupně činila 91 dnů, druhého stupně 92 dnů a třetího stupně rovněž 92 dnů. Byly tak překročeny zákonné lhůty, zejména z důvodu delšího nebo komplikovanějšího posuzování zdravotního stavu či z důvodu rozsáhlejšího došetřování některých skutečností nezbytných pro vydání rozhodnutí. Průměrná doba řízení u pozůstalostních důchodů podle vnitrostátních předpisů činila 65 dnů.

Doby řízení byly v roce 2022 ovlivněny dvěma mimořádnými valorizacemi. Za účelem zkrácení dob řízení a efektivnějšího vyřizování nových žádostí o dávky důchodového pojištění byly v průběhu roku 2022 zahájeny přípravné práce pro přesun části řízení, zejména

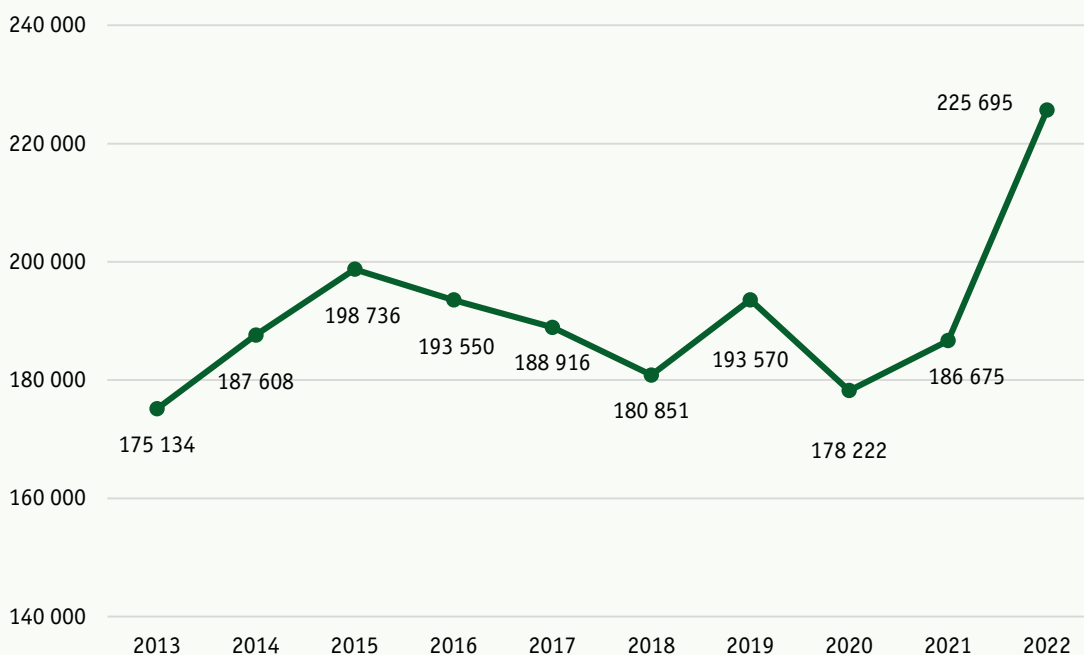
o žádostech o starobní důchody, na OSSZ. Vyřizování dalších žádostí klientů, jako např. o dodatečný zápočet dob pojištění, posun data přiznání důchodu, obnovení výplaty důchodu či změnu stupně invalidity, probíhalo rovněž ve lhůtách stanovených právními předpisy.

S ohledem na skutečnost, že disponibilní pracovní kapacity byly přednostně využity pro včasné zpracování narůstajícího počtu nových žádostí o dávky důchodového pojištění, nebylo možné vyřídit některé další žádosti, zejména o úpravu starobních důchodů za další výdělečnou činnost, v zákonem stanovené lhůtě. Celkem bylo ve vnitrostátní agendě rozhodnuto nebo jinak zpracováno přes 381 966 podání.

2.1.1.2 DŮCHODY S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

Vyřizování žádostí o důchody s mezinárodním prvkem

Graf č. 4: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů

Tabulka č. 10: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů – nové žádosti (ve dnech)

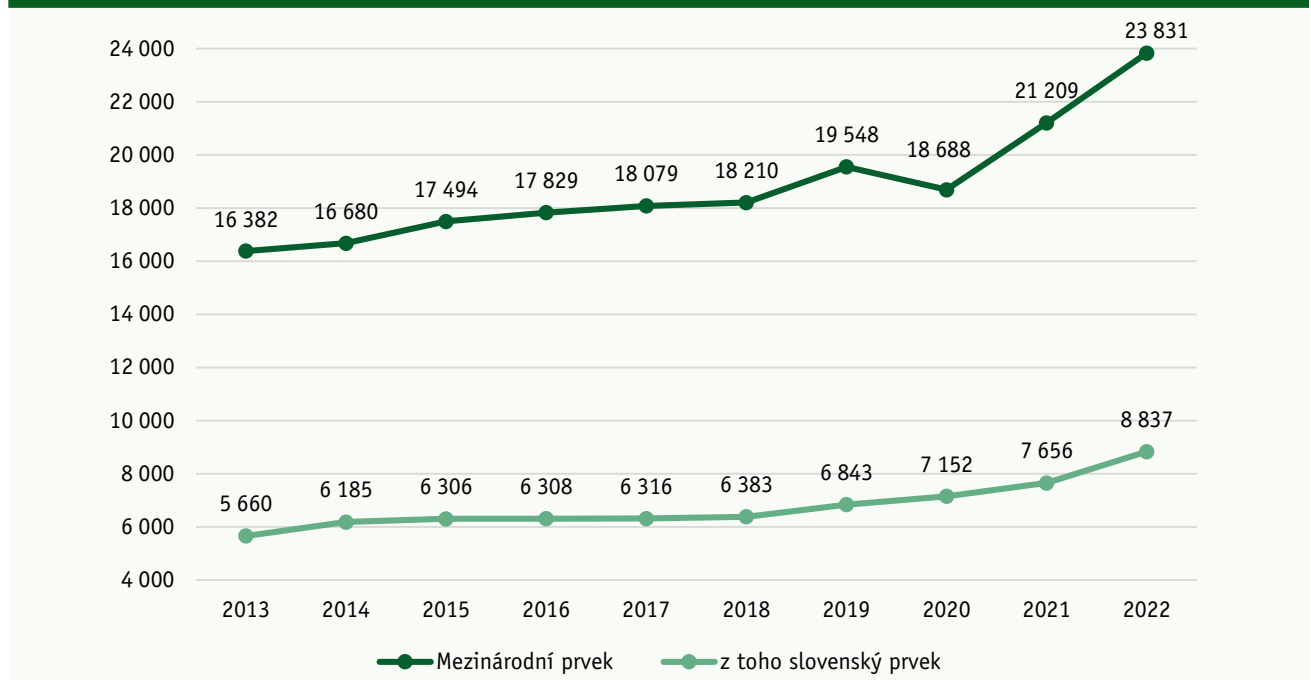
Stav za období	Starobní důchody	Invalidní důchody			Pozůstalostní důchody		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	vdovecké	vdovské	sirotčí
2020	46	72	74	75	40	40	40
2021	56	75	77	76	50	50	47
2022	67	91	92	92	65	65	64

zahrnuje rozhodování o žádostech na základě práva EU a mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení. Nárok na důchod je posuzován nejen podle vnitrostátních právních předpisů, ale jsou zohledňovány i doby pojištění v členských státech EU, EHP, v Norsku, Švýcarsku, Velké Británii a ve smluvních státech. Administrativní proces vyřizování žádosti o důchod je tak složitější a náročnější než u vnitrostátní žádosti, neboť je vždy nezbytná komunikace se zahraničními nositeli pojištění. Celková doba řízení je proto delší než u vnitrostátní žádosti, jelikož celý proces vyžaduje daleko více úkonů.

Celkově bylo v roce 2022 ČSSZ doručeno 23 831 žádostí o důchod s mezinárodním prvkem. Jedná se jak o žádosti uplatněné v ČR na OSSZ, tak o žádosti doručené ze zahraničí, ze států EU a smluvních států. Průměrná doba řízení u starobních důchodů s mezinárodním prvkem činila 77 dnů. Průměrná doba řízení

u invalidních důchodů prvního stupně činila 104 dnů, druhého stupně 123 dnů a třetího stupně 118 dnů. Doba řízení u žádostí o invalidní důchody s mezinárodním prvkem negativně ovlivňuje zejména nutnost vyžadování zdravotnické dokumentace v zahraničí, zajištění jejího překladu a posuzování zdravotního stavu podle českých právních předpisů, což jsou činnosti velmi časově náročné. U pozůstalostních důchodů s mezinárodním prvkem činila průměrná doba řízení 81 dnů. K celkovému navýšení doby řízení došlo zejména s ohledem na zvýšení celkového počtu doručených žádostí o důchod s mezinárodním prvkem, ale i v návaznosti na doznívající organizační problémy v souvislosti s pandemií covidu-19 ze dvou předcházejících let a dvě mimořádné valorizace v průběhu roku 2022. Negativní dopad na dobu řízení měl též válečný konflikt na Ukrajině, kdy ČSSZ nemohla po řadu měsíců vůbec komunikovat

Graf č. 5: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod s mezinárodním prvkem

Tabulka č. 11: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem (ve dnech)

Stav za období	Starobní důchody	Invalidní důchody			Pozůstalostní důchody		
		1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	vdovecké	vdovské	sirotčí
2020	64	88	111	75	67	63	72
2021	73	98	121	125	77	67	81
2022	77	104	123	118	84	76	82

s ukrajinským a běloruským nositelem pojištění a vyřizovat tak žádosti osob, které v minulosti pracovaly na Ukrajině a v Bělorusku.

V souvislosti s přechodem na elektronickou výměnu údajů mezi některými členskými státy EU v závěru roku 2022 lze v dlouhodobějším horizontu předpokládat, že dojde k celkovému zkrácení doby řízení s mezinárodním prvkem. Rychlost vyřízení žádosti je však do velké míry závislá i na rychlosti reakce zahraniční instituce, kterou nemůže ČSSZ ovlivnit.

2.1.1.3 ROZHODOVÁNÍ O NÁMITKÁCH

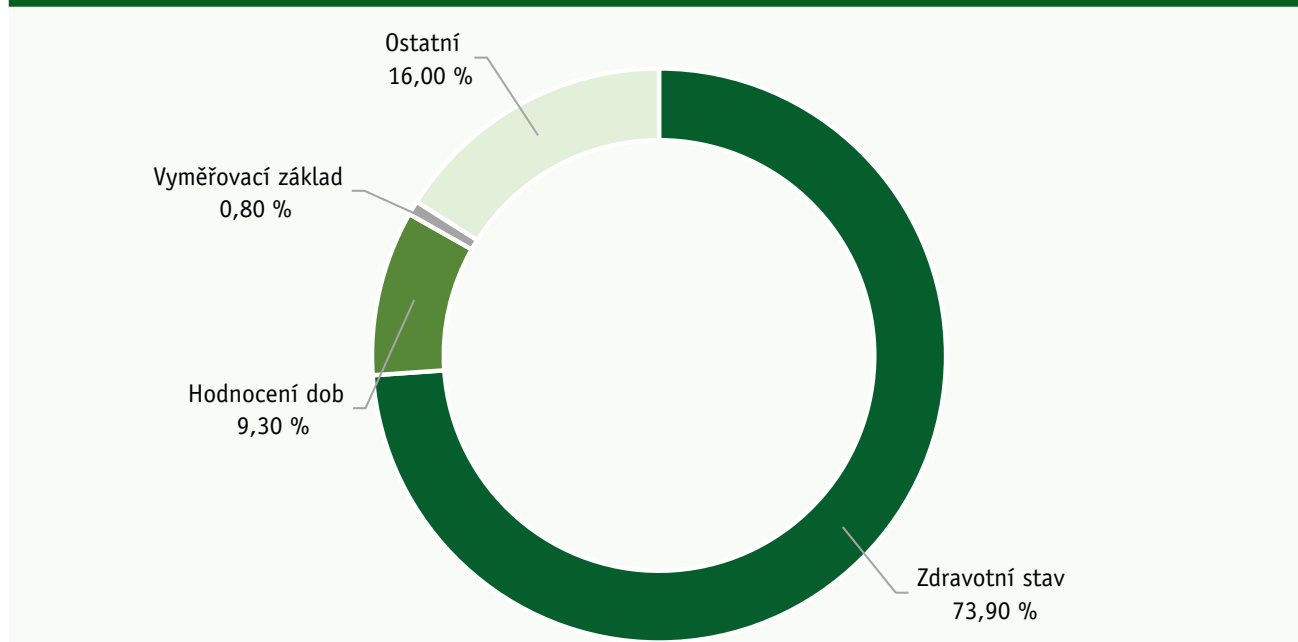
V roce 2022 bylo doručeno 14 182 námitek proti rozhodnutím ČSSZ ve věcech důchodového pojištění, vyřízeno bylo 13 327 námitek, což odpovídá 94 % doručených námitek. Oproti roku 2021 bylo podáno o 617 námitek více a vyřízeno o 233 námitek méně. Uvedený nárůst, který se týkal především případů s posuzováním zdravotního stavu, se nepodařilo plně zvládnout kvůli kapacitním limitům lékařské posudkové služby. Rozdíl mezi podanými a vyřízenými námitkami totiž přibližně odpovídá nárůstu počtu nevyřízených případů, ve kterých se čeká na vyhotovení posudku lékařem ČSSZ. Nesouhlas s posouzením zdravotního stavu byl podstatou podaných námitek v 73,9 % řízení, jeho podíl oproti předchozímu roku tak vzrostl o 1,2 procentního bodu. Zbývající část představoval nesouhlas s hodnocením dob pojištění a ostatní důvody.

Většina prvostupňových rozhodnutí napadených námitkami byla potvrzena, konkrétně 70,1 % případů. Změněno nebo zrušeno bylo 25,4 % rozhodnutí. Ještě výraznější podíl potvrzených prvoinstančních rozhodnutí vykazovala ČSSZ v řízeních, jejichž výsledek závisel na vypracování posudku o zdravotním stavu. V těchto případech bylo potvrzeno 79,7 % rozhodnutí a ve 20,1 % případů došlo ke změně nebo zrušení napadeného rozhodnutí. Zbytek celku tvoří řízení o námitkách, kde nebylo meritorně rozhodnuto, protože řízení o námitkách bylo zastaveno nebo byly námitky zamítnuty z procesních důvodů.

2.1.1.4 SOUDNÍ ŘÍZENÍ

Na řízení o námitkách navazuje soudní agenda týkající se správních žalob podaných proti rozhodnutím ve věcech dávek důchodového pojištění a kasačních stížností, které jsou mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu. O žalobách rozhodují krajské soudy zpravidla podle místa bydliště klienta, o kasačních stížnostech Nejvyšší správní soud se sídlem v Brně. V roce 2022 klienti ve většině případů namítali chybné posouzení zdravotního stavu, které vedlo k zamítnutí žádosti o přiznání invalidního důchodu, k jeho odnětí nebo snížení stupně invalidity. V ostatních soudních sporech nesouhlasili zejména s nezhodnocením neprokázané doby zaměstnání jako doby pojištění, s uložením povinnosti vrátit přeplatek

Graf č. 6: Struktura podstaty podaných námitek v roce 2022

na dávce důchodového pojištění nebo se způsobem výpočtu starobního či invalidního důchodu. Celkem bylo ČSSZ doručeno 638 nových správních žalob.

V řízeních o žalobách projednávaných v roce 2022 bylo krajskými soudy rozhodnuto ve 441 případech ve prospěch ČSSZ, tj. klientem podaná žaloba byla zamítnuta jako nedůvodná, byla odmítnuta anebo bylo řízení o žalobě zastaveno z důvodu jejího zpětvzetí ze strany klienta. Ve 196 případech krajský soud napadené rozhodnutí o námitkách zrušil pro nezákonnost nebo pro vady řízení. Z tohoto počtu se přezkoumání zdravotního stavu týkalo 171 případů, což představuje 87 % všech zrušených rozhodnutí. Stejně tak jako v předchozích letech bylo i v roce 2022 nejčastějším důvodem zrušení rozhodnutí ČSSZ odlišné posouzení zdravotního stavu klienta posudkovou komisí MPSV, která pro účely soudního řízení ve věcech důchodového pojištění posuzuje zdravotní stav pojištěnců. Úspěšnost ČSSZ v soudních sporech dosáhla 69 %, oproti roku 2021 tedy došlo k nepatrnému snížení úspěšnosti o jedno procento.

O kasačních stížnostech podaných ze strany klienta bylo v roce 2022 rozhodnuto v 70 případech. Zpravidla se jednalo o spory ve věcech posouzení zdravotního stavu, které byly krajskými soudy rozhodnuty v neprospěch klienta. Nejvyšší správní soud v 61 případech kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou nebo ji odmítl (např. pro nepřijatelnost či z důvodu chybějícího povinného právního zastoupení klienta osobou s vysokoškolským právnickým vzděláním), ve 2 případech bylo řízení o kasační stížnosti zastaveno. V 7 případech Nejvyšší správní soud rozhodl ve prospěch klienta a vrátil věc krajskému soudu nebo přímo ČSSZ k dalšímu řízení.

Ústavní stížnosti podávali klienti v roce 2022 jen ojediněle. ČSSZ byla doručena na vědomí pouze 2 usnesení Ústavního soudu, kterými byly podané ústavní stížnosti odmítnuty pro zjevnou neopodstatněnost.

2.1.1.5 VÝPLATA DÁVEK DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Součástí důchodového řízení je realizace výplat dávek důchodového pojištění v příslušné výši. Výplaty důchodů v ČR jsou prováděny převodem na bankovní účty prostřednictvím České národní banky nebo v hotovosti prostřednictvím České pošty, s. p. V případě souhlasu klienta nebo jeho opatrovníka zajišťuje ČSSZ také výplaty do zařízení sociálních služeb. Příjemcům důchodů, kteří žijí mimo území ČR, ČSSZ provádí výplatu důchodu do zahraničí.

S účinností od 1. 1. 2022 došlo zákonem

č. 469/2020 Sb. ke změně § 67 odst. 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, spočívající v tom, že základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od 1. 1. kalendářního roku, ve kterém dochází ke zvýšení. Od 1. 1. 2022 byla výše všech vyplácených důchodů upravena nařízením vlády č. 356/2021 Sb. a výše příplatků k důchodům nařízením vlády č. 357/2021 Sb. Základní výměra všech důchodů se zvýšila o 350 Kč na částku 3 900 Kč. Procentní výměra důchodů a částky příplatků k důchodům se zvýšily o 1,3 %. Dále byla procentní výměra důchodů navýšena o dodatečnou částku 300 Kč.

Z důvodu vysoké inflace došlo v roce 2022 ke dvěma zvýšením procentní výměry vyplácených důchodů a výše příplatků mimo pravidelný termín. Od červnové splátky 2022 byla procentní výše všech vyplácených důchodů upravena nařízením vlády č. 35/2022 Sb. a výše příplatků k důchodům nařízením vlády č. 36/2022 Sb. Procentní výměra důchodů a částky příplatků se zvýšily o 8,2 %. Základní výměra všech důchodů zůstala stejná, tedy ve výši 3 900 Kč. K druhému mimořádnému zvýšení důchodů došlo od zářijové splátky 2022, kdy byla procentní výše všech vyplácených důchodů upravena nařízením vlády č. 136/2022 Sb. a výše příplatků k důchodům nařízením vlády č. 137/2022 Sb. Procentní výměra důchodů a částky příplatků se zvýšily o 5,2 %. Základní výměra všech důchodů zůstala ve výši 3 900 Kč. Při dosažení věku 85 let bylo automatizovaně v průběhu roku 2022 provedeno zákonné zvýšení procentní výměry starobního nebo vdovského/vdoveckého důchodu 26 568 důchodcům.

Celkový počet měsíčních výplat důchodů do ČR nevykazoval žádné zásadní výkyvy, k 31. 12. 2022 činil 2,83 milionu, což ve srovnání s předchozím rokem představuje pokles o 10 tisíc výplat. Trvalý nárůst naopak vykazují výplaty důchodcům s bydlištěm v cizině. V roce 2022 jich bylo evidováno téměř 104 tisíc s meziročním nárůstem přibližně o 3 000 případů.

Nejvíce důchodů je vypláceno na Slovensko (téměř 38 tisícům důchodců), následuje Spolková republika Německo (20 tisícům důchodců) a Polsko (téměř 18 tisícům důchodců). U většiny výplat důchodů do ciziny musí ČSSZ podle příslušných právních předpisů ověřovat podmínku žití důchodce. Na základě dohody o elektronické výměně dat uzavřené se Sociální pojišťovnou Bratislava je podmínka žití u důchodců s bydlištěm na Slovensku v průběhu roku ověřována automatizovaným způsobem. Podle této dohody, která nabyla účinnosti od 1. 1. 2022, jsou všem klientům s bydlištěm na

Slovensku vypláceny důchody pravidelně měsíčně, potvrzení o žití je v souladu s ustanovením § 116 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb. vyžadováno pouze 1x ročně namísto 4x ročně, jak tomu bylo před rokem 2022, nebo při novém požadavku na výplatu.

Rovněž v roce 2022 klienti ČSSZ preferovali bezhotovostní výplatu důchodů. Meziroční pokles hotovostních výplat činil k 31. 12. 2022 téměř 71 tisíc případů, meziroční nárůst bezhotovostních výplat činil k témuž datu přes 60 tisíc případů. Hlavním důvodem poklesu počtu hotovostních výplat je skutečnost, že téměř všichni noví důchodci požadují výplatu důchodu na účet.

Průměrná výše důchodu v roce 2022 činila 18 061 Kč, což vzhledem ke dvěma mimořádným valorizacím důchodů představuje meziroční nárůst o 14,6 %. Rozdíl

mezi průměrným důchodem ženy a muže činil 3 271 Kč, přičemž se tento rozdíl oproti předchozímu roku zvýšil o 13,2 %.

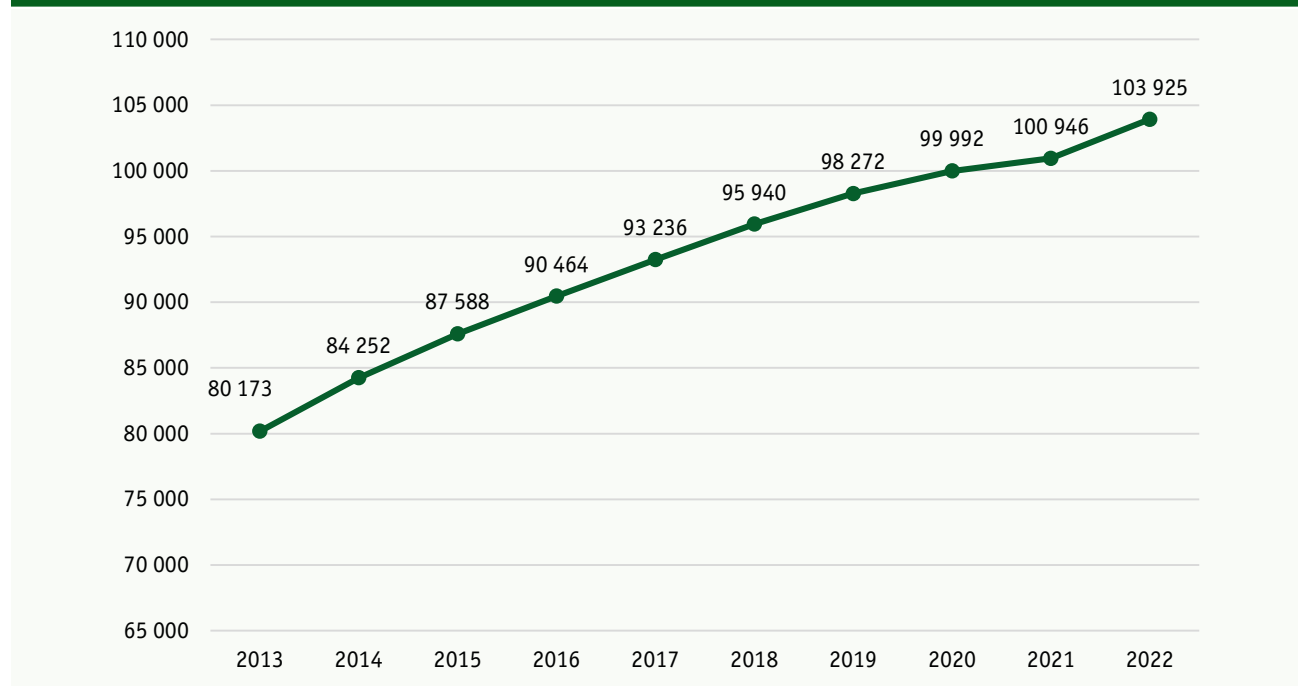
S výplatou důchodů souvisí i průběžná kontrola oprávněnosti výplat a jejich zastavování, pokud již nárok na výplatu netrvá. V roce 2022 bylo zpracováno 189 164 informací o úmrtí zaslaných matričními úřady nebo základními registry. Z důvodu úmrtí důchodce bylo zastaveno 105 tisíc výplat.

Nárok na výplatu invalidního důchodu z důvodu trvání invalidity byl prostřednictvím formuláře obsahujícího hlášení o výsledku kontrolní lékařské prohlídky zkontrolován u téměř 28 tisíc případů. Trvání podmínek pro výplatu sirotčích důchodů bylo v roce 2022 ověřováno u 27 tisíc případů prostřednictvím dotazníku pro potvrzení nezaopatřenosti dítěte. U výplat důchodů do

Tabulka č. 12: Nejčastější výplaty důchodcům do ciziny v roce 2022

Stát	Počet důchodců	Stát	Počet důchodců
Slovensko	37 566	USA	3 051
Německo	19 925	Švýcarsko	3 028
Polsko	17 730	Austrálie	2 384
Kanada	4 168	Bulharsko	2 163
Rakousko	3 449	Řecko	1 851

Graf č. 7: Vývoj počtu důchodců s výplatou do ciziny k 31. 12.

ciziny byla před vlastním zařízením výplaty ověřována podle příslušných právních předpisů podmínka žití důchodce, přičemž v roce 2022 bylo takto ověřeno a zajištěno téměř 160 tisíc výplat. Na snížení počtu tohoto ověřování má vliv uzavření dohody o elektronické výměně dat se Sociální pojišťovnou Bratislava, kdy u důchodů vyplácených na Slovensko je podmínka žití poživatele důchodu nově ověřována pouze 1x ročně.

2.1.2 ZPRACOVÁNÍ DŮCHODŮ S EXEKUČNÍMI SRÁŽKAMI

ČSSZ v roce 2022 zajišťovala provádění exekučních/insolvenčních srážek z dávek důchodového pojištění v případech, kdy bylo vydáno rozhodnutí v exekučním řízení, ve správním řízení a v konkurzním nebo insolvenčním řízení a kdy byl vydán exekuční příkaz na základě zákona o soudních exekutorech. Začátkem roku 2022 byl realizován přepočít exekučních/insolvenčních

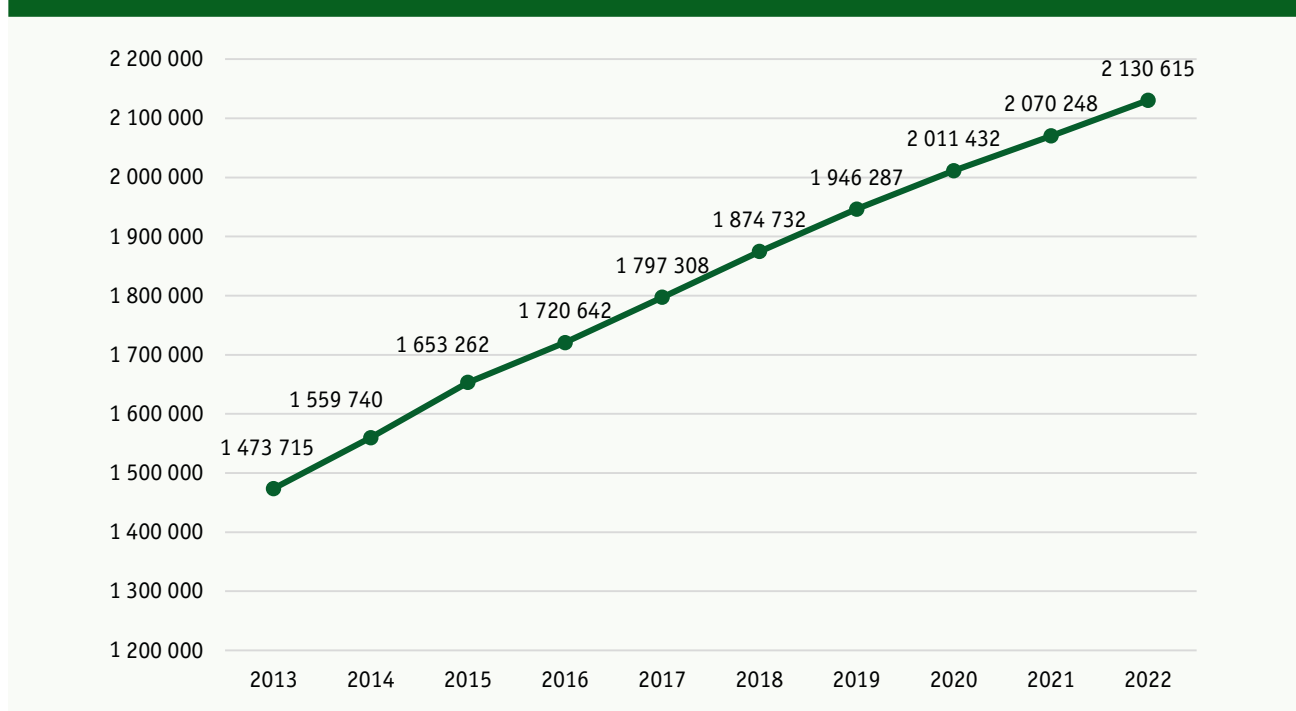
srážek vzhledem k pravidelné valorizaci důchodů a ke změně výše normativních nákladů na bydlení (nařízení vlády ČR č. 507/2021 Sb.).

V souvislosti s vysokou inflací byly vládou ČR v roce 2022 přijaty další legislativní změny s dopadem na realizaci exekučních/insolvenčních srážek z důchodů. S účinností od 1. 4. 2022 došlo ke zvýšení částky životního minima na 4 250 Kč (nařízení vlády ČR č. 75/2022 Sb.) a od červnových splátek 2022 proběhlo mimořádné zvýšení procentní výměry všech vyplácených důchodů o 8,2 % (nařízení vlády ČR č. 35/2022 Sb.). Dne 8. 6. 2022 Nejvyšší soud ČR ve svém stanovisku konstatoval, že při stanovení nezabavitelné částky, která povinnému nesmí být sražena z měsíční mzdy, se částka normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 zvyšuje o částku uvedenou v ustanovení § 26a odst. 2 zákona č. 117/1995 Sb. (novelizováno zákonem č. 17/2022 Sb.), částka normativních nákladů na

Tabulka č. 13: Průměrná výše vypláceného starobního důchodu (v Kč) k 31. 12.

	2020	2021	2022
Muži i ženy	14 479	15 425	18 061
Muži	15 868	16 900	19 755
Ženy	13 204	14 060	16 484

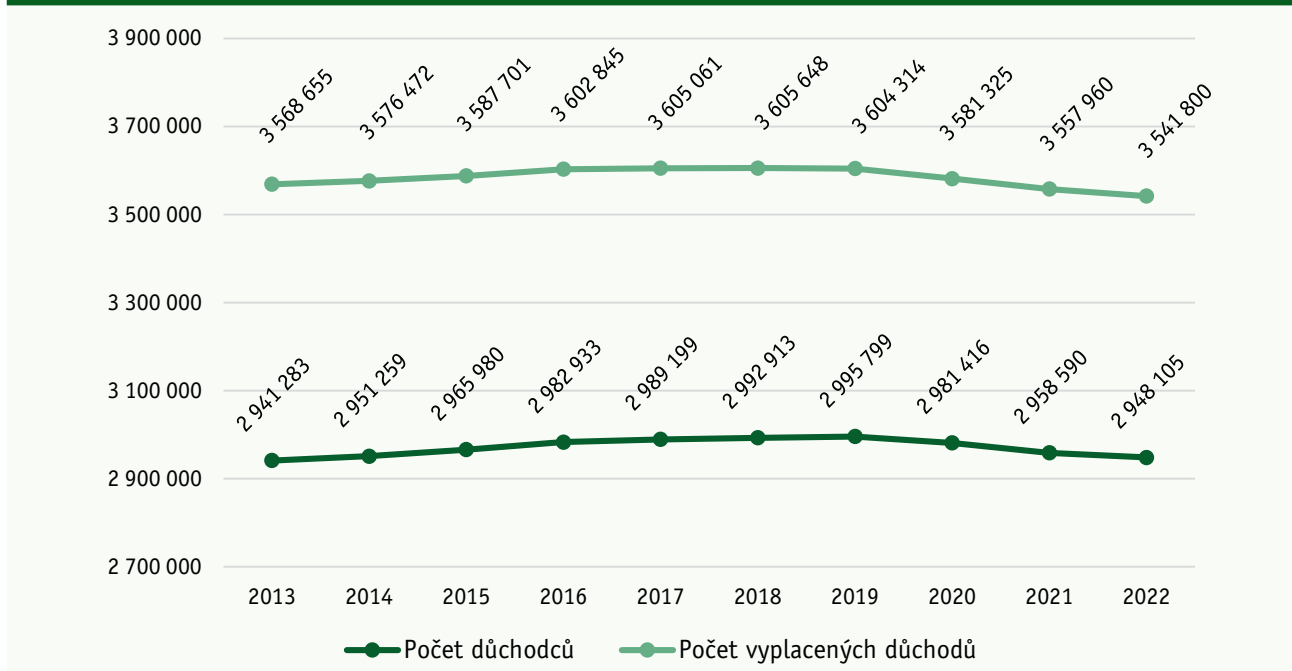
Graf č. 8: Vývoj počtu výplat důchodů na osobní účty k 31. 12.

Tabulka č. 14: Statistické údaje výplat důchodů k 31. 12.

	2020		2021		2022	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Počet důchodců						
Počet důchodců s bydlištěm v ČR	2 881 424	96,65	2 857 644	96,59	2 844 180	96,47
Počet důchodců s bydlištěm v cizině	99 992	3,35	100 946	3,41	103 925	3,53
Celkem	2 981 416	100,00	2 958 590	100,00	2 948 105	100,00
Počet vyplácených důchodů						
Počet důchodů s bydlištěm příjemce v ČR	3 477 421	97,10	3 453 023	97,05	3 433 737	96,95
Počet důchodů s bydlištěm příjemce v cizině	103 904	2,90	104 937	2,95	108 063	3,05
Celkem	3 581 325	100,00	3 557 960	100,00	3 541 800	100,00
Počet výplat důchodů do ČR podle způsobu výplaty						
V hotovosti (prostřednictvím České pošty, s. p.)	824 843	28,81	744 769	26,21	674 067	23,82
Bezhotovostně (na účty u bank v ČR)	2 011 432	70,25	2 070 248	72,87	2 130 615	75,29
Do zařízení sociálních služeb	26 942	0,94	26 086	0,92	25 274	0,89
Ostatní statistické údaje výplat důchodů						
Počet změn výplat důchodů zaslaných v souborech České pošty, s. p.	584 693	–	291 130	–	474 603	–
Žádostí o výplatu důchodu na osobní účet mimo nové žádosti vyřízeno	132 911	–	128 150	–	146 473	–
Potvrzení o výši důchodu a jiných skutečnostech klientům vydáno	13 735	–	13 269	–	23 744	–

Graf č. 9: Vývoj počtu důchodců a vyplácených důchodů k 31. 12.

bydlení byla zvýšena o 1 120 Kč. S účinností od 1. 7. 2022 byla podruhé zvýšena částka životního minima na částku 4 620 Kč (nařízení vlády ČR č. 204/2022 Sb.) a od zářijových splátek 2022 došlo k druhému mimořádnému zvýšení procentní výměry všech vyplácených důchodů o 5,2 % (nařízení vlády ČR č. 136/2022 Sb.). S účinností od 1. 10. 2022 byly zvýšeny měsíční normativní náklady na bydlení a bylo změněno nařízení vlády č. 595/2006 Sb.

Od června 2022 byla aplikační podpora pro realizaci srážek napojena na insolvenční rejstřík a byla spuštěna funkcionality automatického stahování dokumentů z tohoto rejstříku. ČSSZ tak reagovala na změnu insolvenčního zákona, kdy byl s účinností od 1. 6. 2022 zrušen § 102 odst. 1 (zákonem č. 31/2019 Sb.) a insolvenční

soudy přestaly vyzoomovat příslušný orgán sociálního zabezpečení o zahájení insolvenčního řízení dlužníka.

Také v roce 2022 bylo dlužníkům umožněno splatit pouze jistinu a stanovené náklady exekutora v rámci akce Milostivé léto 2022, která probíhala v období od 1. 9. do 30. 11. 2022. V případech splacení jistiny a nákladů exekuce byly dlužníkům odpuštěny veškeré úroky, poplatky či penále. Jednou z podmínek akce bylo, že exekuce musela být vedena pro dluh u veřejnoprávního subjektu. V souvislosti s proběhlou akcí Milostivé léto 2022 ČSSZ nezaznamenala navýšení zastavených exekucí.

ČSSZ poskytuje soudním exekutorům a jiným oprávněným osobám informace ohledně pobírání důchodu v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup za účelem snížení administrativní zátěže ČSSZ.

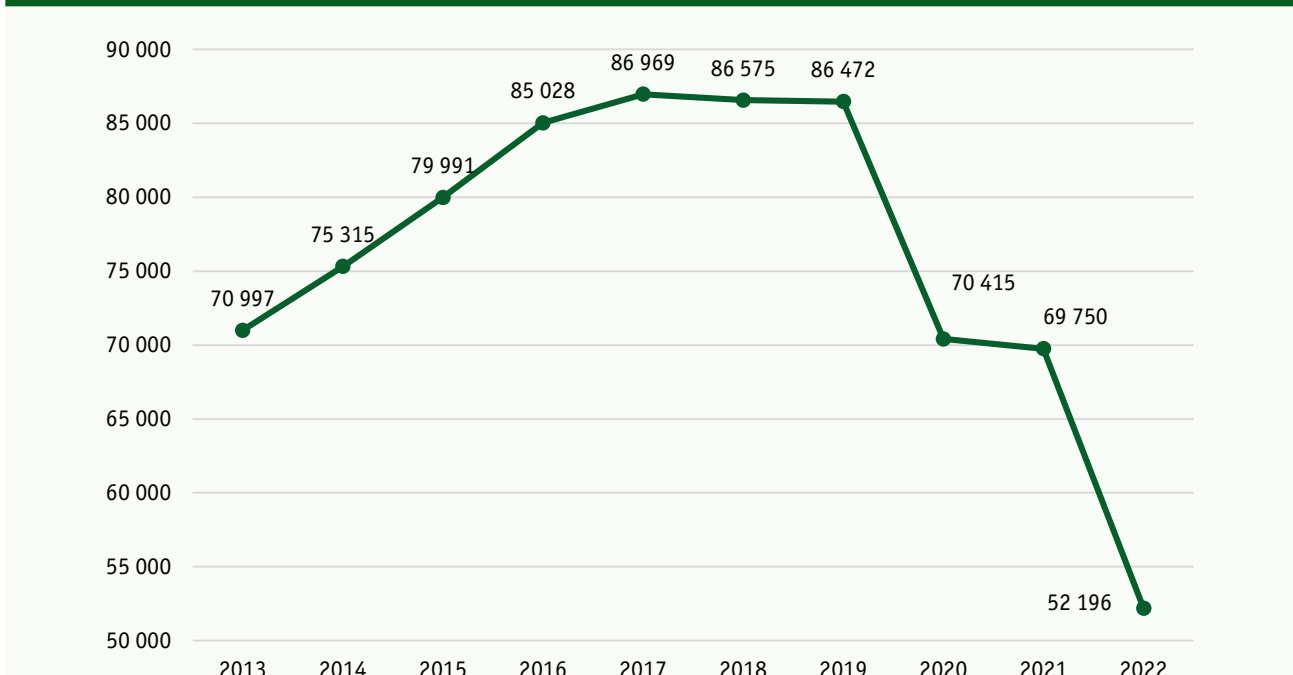
Tabulka č. 15: Statistické údaje v oblasti provádění exekučních srážek z důchodů

Typ agendy	2020	2021	2022
Počet přijatých podnětů ¹⁾	838 794	758 230	921 384
z toho: nových exekučních příkazů	129 607	114 139	114 553
Počet důchodů, z nichž nelze provádět exekuční srážku vzhledem k nízké výši důchodu ²⁾	37 235	36 000	52 671

¹⁾ Podnětem se rozumí jednak podání ve věci exekučních srážek doručené fyzicky nebo prostřednictvím datových schránek do ČSSZ, jednak další iniciační skutečnosti (např. splacení pohledávky, návštěva klienta v klientském centru).

²⁾ Stav k 31. 12. daného roku.

Graf č. 10: Vývoj výplat důchodů s exekuční srážkou k 31. 12.

V roce 2022 bylo tímto způsobem přijato téměř 8,4 milionu žádostí o součinnost, oproti roku 2021 se počet těchto žádostí zvýšil o 900 tisíc. ČSSZ v roce 2022 prostřednictvím aplikační podpory zaevidovala 921 384 podání, což znamená meziroční nárůst o 17,7 %. K nárůstu počtu evidovaných podání došlo v souvislosti s přenosem provádění dílčí agendy (zpracování případů bez exekuční srážky) na OSSZ.

K 31. 12. 2022 ČSSZ evidovala 52 196 důchodů s prováděnou srážkou (k 31. 12. 2021 bylo důchodů s prováděnou srážkou o 17 554 více). Z tohoto počtu se u 69,8 % důchodů prováděla exekuční srážka a u 30,2 % důchodů insolvenční srážka. Do snížení počtu důchodů s prováděnou exekuční/insolvenční srážkou se promítly legislativní změny přijaté v souvislosti s vysokou inflací. Meziročně se o 31,7 % zvýšil počet důchodů, z nichž vzhledem k jejich nízké výši nelze srážku provést.

2.1.3 DOBROVOLNÉ DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Občané, kteří nejsou povinně účastní důchodového pojištění, mohou využít tzv. dobrovolného důchodového pojištění podle zákona o důchodovém pojištění. Dobrovolného důchodového pojištění může být účastna osoba starší 18 let, jestliže podala přihlášku k účasti na místně příslušné OSSZ a zaplatila pojistné. Přihlásit se

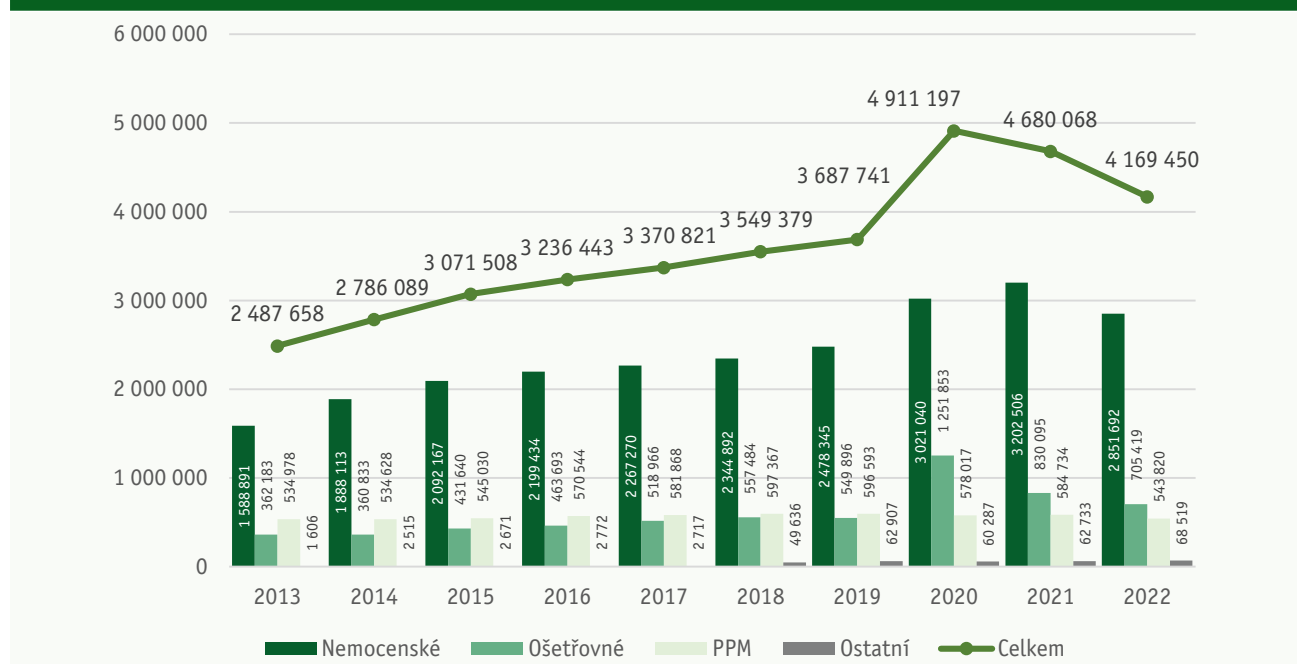
lze z důvodů taxativně stanovených zákonem o důchodovém pojištění nebo tzv. bez uvedení důvodu. K poslednímu dni roku 2022 bylo v evidenci OSSZ celkem 9 439 osob aktivně přihlášených k dobrovolné účasti na důchodovém pojištění. V průběhu roku 2022 se k této účasti nově přihlásilo 3 618 pojištěnců. Odborných konzultací v souvislosti s dobrovolným důchodovým pojištěním bylo na všech OSSZ v průběhu roku 2022 poskytnuto celkem 7 675.

2.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Pandemie covidu-19 ještě na začátku roku 2022 ovlivňovala agendu nemocenského pojištění. Zákon č. 520/2021 Sb., který se obdobně jako předešlé normy týkal tzv. krizového ošetřovného, byl účinný do 28. 2. 2022. Od 1. 1. 2022 nabyly účinnosti změny u otcovské a dlouhodobého ošetřovného (zákon č. 330/2021 Sb.), které přinesly pojištěncům nové možnosti čerpání dávek.

U otcovské se prodloužila podpůrná doba z jednoho na dva týdny a upravila se možnost pozdějšího nástupu na dávku. Podle přechodných ustanovení bylo možné dočerpát týden otcovské u dětí, u nichž ještě k 1. 1. 2022 neuplynulo 6 týdnů od narození. Začátkem roku tedy správy sociálního zabezpečení řešily ještě řadu nároků

Graf č. 11: Zpracované dávky nemocenského pojištění^{1), 2)}

¹⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění jsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku.

²⁾ V položce „Ostatní“ je do roku 2017 zahrnut pouze vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, od roku 2018 jsou součástí položky vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, otcovská a dlouhodobé ošetřovné.

Zkratky použité v grafu: PPM – peněžitá pomoc v mateřství.

u dávek uzavřených podle právní úpravy účinné do konce roku. Nová právní úprava si také vyžádala přípravu zvláštního formuláře, jímž pojištěnec osvědčuje důvody, proč nastupuje na otcovskou později než v šestinedělí. Formulář Potvrzení o hospitalizaci dítěte ze zdravotních důvodů na straně dítěte nebo matky dítěte je v elektronické podobě umístěn na ePortálu ČSSZ.

U dlouhodobého ošetřovného došlo s účinností od počátku roku 2022 ke snížení nutné délky hospitalizace ošetřované osoby (ze 7 na 4 kalendářní dny) a nově se umožnilo ošetřujícím praktickým lékařům vystavit rozhodnutí o potřebě dlouhodobé péče v situaci, kdy je zjištěn tzv. inkurabilní (nevyléčitelný) stav. Rovněž se nově umožnilo požádat o vydání rozhodnutí o vzniku potřeby dlouhodobé péče do 8 dnů po skončení hospitalizace, pokud toto rozhodnutí nebylo vydáno v den propuštění.

U otcovské nastala další podstatná změna s účinností od 1. 12. 2022 (zákon č. 358/2022 Sb.) a týkala se zavedení nároku otce na tuto dávku v případech, kdy se dítě narodí mrtvé či zemře krátce po porodu v období 6 týdnů ode dne narození.

Důležitý mezník spolupráce uvnitř rezortu práce a sociálních věcí, který byl umožněn v rámci procesu při odhlašování zaměstnanců z nemocenského pojištění, přinesl zákon č. 248/2021 Sb. s účinností od 1. 4. 2022. V oblasti zaměstnanosti představuje zjednodušení a zvýšení komfortu pro uchazeče o zaměstnání v případě potřeby dokládání nezbytných dokumentů pro posouzení nároku na podporu v nezaměstnanosti. Nově se totiž umožňuje, aby příslušná krajská pobočka Úřadu práce ČR údaje rozhodné pro přiznání a poskytování podpory v nezaměstnanosti a její výpočet získala přímo z informačních systémů vedených ČSSZ podle zákona o nemocenském pojištění, kam je pro tyto účely sděluje zaměstnavatel na upraveném tiskopisu Oznámení o nástupu do zaměstnání – skončení zaměstnání (ONZ_2022). Sama ČSSZ údaje nevyužívá. Zaměstnavatel je povinen oznámit OSSZ v elektronické podobě na uvedeném předepsaném tiskopisu den nástupu zaměstnance do zaměstnání a den skončení doby zaměstnání, při oznamování skončení pak nově rovněž oznamuje druh zaměstnání, dobu trvání, dobu důchodového pojištění, výši průměrného nebo pravděpodobného měsíčního

Tabulka č. 16: Počet zaměstnavatelů a pojištěnců k 31. 12.

Kraj	Počet zaměstnavatelů			Počet zaměstnaných pojištěnců		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
HL. m. Praha	79 689	79 465	78 735	1 235 306	1 249 681	1 288 228
Jihočeský	14 285	14 273	14 242	222 111	222 662	221 886
Jihomoravský	33 094	33 334	33 536	492 713	502 909	508 437
Karlovarský	5 808	5 760	5 697	78 556	78 545	78 029
Královéhradecký	12 000	12 029	11 949	192 256	193 533	204 042
Liberecký	9 169	9 159	9 063	146 664	147 673	148 459
Moravskoslezský	25 062	25 023	24 940	457 488	453 777	453 828
Olomoucký	13 729	13 716	13 607	230 435	229 884	219 747
Pardubický	11 008	11 136	11 080	197 710	199 856	191 039
Plzeňský	12 357	12 499	12 542	220 676	222 775	226 738
Středočeský	26 700	26 923	26 977	445 636	453 675	457 134
Ústecký	14 843	14 767	14 669	272 753	269 822	264 966
Vysočina	10 175	10 188	10 197	170 308	171 125	170 959
Zlínský	13 731	13 766	13 648	214 155	215 675	215 195
Celkem	281 650	282 038	280 882	4 576 767	4 611 592	4 648 687

čistého výdělku, výši nároku na odstupné, odbytné, odchodné, způsob a důvod skončení zaměstnání.

ČSSZ pokračovala ve spolupráci se zástupci lékařských profesních sdružení, s nimiž je v kontaktu, a formulovala zásady elektronizace zbylých dávek nemocenského pojištění. Zásady pak byly v průběhu roku projednávány s dodavateli aplikačního programového vybavení ČSSZ.

U řídicí, metodické a publikační činnosti pokračoval trend její optimalizace jak k vlastnímu zajištění agendy

výplat dávek nemocenského pojištění, tak informování veřejnosti o nových nárocích. Operativně, s nasazením online řešení, ČSSZ pružně reagovala na potřeby přizpůsobení aplikačního a programového vybavení, publikací formulářů žádostí o nové dávky a doprovodných materiálů.

Pro účely provádění nemocenského pojištění a plnění dalších úkolů stanovených zákonem o nemocenském pojištění ČSSZ spravuje registr pojištěnců a registr zaměstnavatelů.

Tabulka č. 17: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění

Stav za období	NEM	OŠE	PPM	VPTM	OPP ¹⁾	DLO ²⁾	Celkem
2020 ³⁾	3 021 040	796 736	578 017	1 678	46 200	12 409	4 456 080
2021	3 202 506	830 095	584 734	1 297	47 638	13 798	4 680 068
2022	2 851 692	705 419	543 820	1 473	49 057	17 989	4 169 450
Leden	313 526	64 992	48 206	93	3 198	1 276	431 291
Únor	272 604	78 722	46 585	93	4 415	1 325	403 744
Březen	300 240	81 385	45 143	126	4 674	1 596	433 164
I. čtvrtletí	886 370	225 099	139 934	312	12 287	4 197	1 268 199
Duben	248 323	71 634	44 192	103	3 726	1 552	369 530
Květen	243 438	70 277	44 430	147	4 185	1 654	364 131
Červen	226 782	55 395	44 726	128	4 248	1 729	333 008
II. čtvrtletí	718 543	197 306	133 348	378	12 159	4 935	1 066 669
I. a II. čtvrtletí	1 604 913	422 405	273 282	690	24 446	9 132	2 334 868
Červenec	188 806	41 542	45 039	130	3 851	1 428	280 796
Srpen	200 332	24 237	45 139	140	4 695	1 497	276 040
Září	199 057	28 682	45 817	145	4 414	1 419	279 534
III. čtvrtletí	588 195	94 461	135 995	415	12 960	4 344	836 370
I. až III. čtvrtletí	2 193 108	516 866	409 277	1 105	37 406	13 476	3 171 238
Říjen	210 546	55 165	45 318	130	4 113	1 404	316 676
Listopad	235 097	60 394	45 123	121	4 156	1 550	346 441
Prosinec	212 941	72 994	44 102	117	3 382	1 559	335 095
IV. čtvrtletí	658 584	188 553	134 543	368	11 651	4 513	998 212

¹⁾ Dávka otcovského zavedena od 1. 2. 2018.

²⁾ Dávka dlouhodobého ošetřovného zavedena od 1. 6. 2018.

³⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění nejsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku. Touto formou bylo zpracováno v květnu 128 816, v červnu 195 534, v červenci 120 745, v srpnu 8 299 a v září 1 723 dávek ošetřovného.

Zkratky použité v tabulce: NEM – nemocenské; OŠE – ošetřovné; PPM – peněžitá pomoc v mateřství; VPTM – vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství; OPP – otcovská; DLO – dlouhodobé ošetřovné.

K 31. 12. 2022 evidovala ČSSZ celkem 4 648 687 zaměstnaných pojištěnců u 280 882 zaměstnavatelů. Oproti roku 2021 klesl počet zaměstnavatelů o 1 156, což je 0,41 %, a počet zaměstnaných pojištěnců naopak stoupl o 37 095, což je 0,80 %.

2.2.1 ŘÍZENÍ O DÁVKÁCH NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Co se týká agendy nemocenského pojištění, i rok 2022

byl, stejně jako roky 2020 a 2021, zčásti ovlivněn pandemií covidu-19. Ve sledovaném roce 2022 bylo ČSSZ, resp. OSSZ, zpracováno 4 169 450 dávek nemocenského pojištění. Z tohoto počtu tvořilo již tradičně většinu nemocenské s 68,39 %, které následovala peněžitá pomoc v mateřství s 16,92 % a ošetřovné s 13,04 %. Ostatní druhy dávek tvořily opět pouze zanedbatelné množství z celkového počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění, a to konkrétně vyrovnávací

Tabulka č. 18: Doba řízení o dávkách nemocenského pojištění celkem

Stav za období	Počet všech dávek celkem	Z toho							
		do 10 dnů		11–30 dnů		celkem do 30 dnů		nad 30 dnů	
		Absolutní počet	%	Absolutní počet	%	Absolutní počet	%	Absolutní počet	%
2020 ¹⁾	4 456 080	3 560 512	79,90	886 765	19,90	4 447 277	99,80	8 803	0,20
2021	4 680 068	4 062 475	86,80	614 105	13,12	4 676 580	99,93	3 488	0,07
2022	4 169 450	3 684 835	88,38	483 498	11,60	4 168 333	99,97	1 117	0,03
Leden	431 291	340 223	78,88	90 828	21,06	431 051	99,94	240	0,06
Únor	403 744	353 515	87,56	50 106	12,41	403 621	99,97	123	0,03
Březen	433 164	369 859	85,39	63 158	14,58	433 017	99,97	147	0,03
I. čtvrtletí	1 268 199	1 063 597	83,87	204 092	16,09	1 267 689	99,96	510	0,04
Duben	369 530	323 220	87,47	46 175	12,50	369 395	99,96	135	0,04
Květen	364 131	326 383	89,63	37 660	10,34	364 043	99,98	88	0,02
Červen	333 008	305 344	91,69	27 582	8,28	332 926	99,98	82	0,02
II. čtvrtletí	1 066 669	954 947	89,53	111 417	10,45	1 066 364	99,97	305	0,03
I. a II. čtvrtletí	2 334 868	2 018 544	86,45	315 509	13,51	2 334 053	99,97	815	0,03
Červenec	280 796	222 898	79,38	57 843	20,60	280 741	99,98	55	0,02
Srpen	276 040	260 443	94,35	15 559	5,64	276 002	99,99	38	0,01
Září	279 534	266 444	95,32	13 042	4,67	279 486	99,98	48	0,02
III. čtvrtletí	836 370	749 785	89,65	86 444	10,34	836 229	99,98	141	0,02
I. až III. čtvrtletí	3 171 238	2 768 329	87,29	401 953	12,67	3 170 282	99,97	956	0,03
Říjen	316 676	290 712	91,80	25 926	8,19	316 638	99,99	38	0,01
Listopad	346 441	316 624	91,39	29 765	8,59	346 389	99,98	52	0,02
Prosinec	335 095	309 170	92,26	25 854	7,72	335 024	99,98	71	0,02
IV. čtvrtletí	998 212	916 506	91,81	81 545	8,17	998 051	99,98	161	0,02

¹⁾ V počtu zpracovaných dávek nemocenského pojištění nejsou zahrnuty dávky ošetřovného zpracované v květnu až září 2020 formou doplatku. Touto formou bylo zpracováno v květnu 128 816, v červnu 195 534, v červenci 120 745, v srpnu 8 299 a v září 1 723 dávek ošetřovného.

příspěvek v těhotenství a mateřství tvořil 0,04 %, otcovská 1,18 % a dlouhodobé ošetřovné 0,43 %. V porovnání s rokem 2021 bylo zpracováno o 510 618 dávek méně, což představuje meziroční pokles o 10,91 %. Nejvíce dávek nemocenského pojištění bylo zpracováno v měsíci březnu, jednalo se o 433 164 dávek, a v měsíci lednu (431 291). Za příčinu lze označit vysoký počet onemocnění dýchací soustavy, která jsou typická právě pro toto období roku, ale stále i onemocnění covid-19.

Dávky nemocenského pojištění se v roce 2022 dařilo vyřizovat rychleji než v předchozím roce. Procentuálně došlo oproti roku 2021 k nárůstu dávek zpracovaných do 10 dnů od doručení všech potřebných dokladů (88,38 %) a i počet dávek nemocenského pojištění zpracovaných do 30 dnů od doručení všech potřebných dokladů je vyšší než v roce 2021 (99,97 %), což je pozitivní trend.

Ve sledovaném roce byly v oblasti nemocenského pojištění vydávány jednotlivými OSSZ správní rozhodnutí

týkající se především vzniku, trvání a zániku nemocenského pojištění (vznikl-li spor o účast na nemocenském pojištění), přiznání dávek a jejich odnětí, zastavení výplaty dávek a změny jejich výše, vrácení přeplatku na dávce, výplaty nemocenského pojištění po uplynutí podpůrní doby, ukončení dočasné pracovní neschopnosti (ve stanovených případech), regresních náhrad (úhrada vyplacené dávky nemocenského pojištění třetí osobou v situacích, kdy došlo k vyplacení dávky nemocenského pojištění pojištěnci v důsledku protiprávního jednání zaviněného touto třetí osobou) a přestupků. Proti vydaným rozhodnutím je možné podat odvolání a případně žalobu.

V roce 2022 bylo OSSZ v oblasti nemocenského pojištění za užití správního řádu vydáno celkem 78 448 správních rozhodnutí. Celkový počet rozhodnutí zahrnuje i 231 rozhodnutí vydaných v rámci přestupkové agendy. Jedná se o téměř shodný počet rozhodnutí jako v roce 2021, kdy jich bylo vydáno 78 451. Nejvyšší

Tabulka č. 19: Přehled o rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění

Činnost	2020	2021	2022
Počet vydaných rozhodnutí (oznámení) ve věcech nemocenského pojištění ¹⁾	5 022 187	4 772 937	4 273 953
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění ve správním řízení ²⁾	68 289	78 172	78 217
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím ve věcech nemocenského pojištění	1 755	1 923	1 639
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech pojistného	126 894	187 510	201 907
Počet vydaných rozhodnutí ve věcech pojistného ve správním řízení (bez výkazů nedoplatků)	60 717	100 728	108 534
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím ve věcech pojistného	204	333	358
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě ve věcech nemocenského pojištění	166	279	231
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě ve věcech pojistného podle zákona č. 589/1992 Sb.	631	4 661	1903
Počet vydaných rozhodnutí v přestupkové agendě podle zákona č. 582/1991 Sb. a kontrolního řádu	349	252	610
Počet podaných odvolání proti rozhodnutím v přestupkové agendě	30	119	85
Počet vydaných rozhodnutí v odvolacím řízení	1 762	2 024	1 958
Počet podaných opravných prostředků (žalob) proti rozhodnutím ČSSZ	16	33	22

¹⁾ Uvedený počet sleduje celkový počet rozhodnutí (oznámení) vydaných jak ve výsledku zkráceného řízení, tak ve výsledku řízení správního.

²⁾ Uvedený počet sleduje celkový počet rozhodnutí vydaných ve výsledku správního řízení ve smyslu správního řádu bez přestupkové agendy.

podíl na počtu vydaných rozhodnutí mají již tradičně rozhodnutí vydaná na základě žádosti pojištěnce o výplatu nemocenského po uplynutí podpůrčí doby, která představují při celkovém počtu 42 027 přibližně 54 % všech rozhodnutí vydaných v nemocenském pojištění podle správního řádu.

V oblasti nemocenského pojištění bylo v roce 2022 podáno celkem 1 639 odvolání, což je oproti předchozímu roku, kdy bylo podáno 1 923 odvolání, pokles přibližně o 15 %. Z celkového počtu 1 639 směřovalo nejvíce odvolání (990) proti rozhodnutím vydaným v řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrčí doby. V roce 2021 bylo proti těmto rozhodnutím podáno 1 262 odvolání, tj. meziroční pokles přibližně o 21,6 %. Pokud se jedná o ostatní řízení, je počet podaných odvolání srovnatelný s údaji z předchozího roku. V roce 2022 bylo podáno celkem 647 odvolání,

tedy oproti minulému období, kdy bylo podáno 661 odvolání, došlo k mírnému poklesu (o 14). Tato odvolání byla nejčastěji podávána proti rozhodnutím vydaným v řízení o přiznání dávek či proti rozhodnutím o ukončení dočasné pracovní neschopnosti. Proti rozhodnutím vydaným v řízení o povinnosti zaplatit regresní náhradu anebo v řízení o krácení či odnětí nemocenského z důvodu porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce nebo nesplnění povinnosti součinnosti při kontrole tohoto režimu byla odvolání podávána v nižším počtu případů.

V roce 2022 bylo proti rozhodnutím ČSSZ, kterými byla potvrzena prvoinstanční rozhodnutí ve věcech nemocenského pojištění, podáno celkem 16 žalob. V průběhu roku pak ČSSZ obdržela 21 rozsudků krajských soudů, kterými byla přezkoumávána rozhodnutí ČSSZ vydaná ve věcech nemocenského pojištění, a tato

Tabulka č. 20: Porovnání počtu případů ukončených DPN, počtu prostonaných dnů a průměrného trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti

Kraj	Ukončené případy DPN			Prostonané dny			Průměrné trvání 1 případu DPN		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Hl. m. Praha	254 789	294 818	445 979	7 666 255	8 637 258	8 948 325	30,09	29,30	20,06
Jihočeský	143 722	170 262	209 344	5 597 287	6 069 675	5 828 151	38,95	35,65	27,84
Jihomoravský	247 228	295 296	379 696	9 766 685	10 611 711	10 438 019	39,50	35,94	27,49
Karlovarský	53 400	65 187	80 389	2 049 351	2 258 143	2 178 356	38,38	34,64	27,10
Královéhradecký	129 803	158 947	198 082	4 741 151	5 234 922	4 986 090	36,53	32,94	25,17
Liberecký	107 250	131 320	163 644	3 897 423	4 298 918	4 153 643	36,34	32,74	25,38
Moravskoslezský	274 050	314 466	376 150	11 888 652	12 405 926	12 039 134	43,38	39,45	32,01
Olomoucký	154 824	176 432	213 093	5 962 060	6 276 254	6 033 667	38,51	35,57	28,31
Pardubický	116 422	147 663	179 368	4 359 740	4 773 962	4 624 992	37,45	32,33	25,78
Plzeňský	136 776	170 335	210 539	5 041 876	5 713 466	5 434 768	36,86	33,54	25,81
Středočeský	248 063	304 411	363 025	8 523 126	9 633 062	9 123 450	34,36	31,64	25,13
Ústecký	171 360	211 367	262 931	6 419 773	7 058 789	6 829 827	37,46	33,40	25,98
Vysočina	116 476	127 249	164 227	4 629 587	4 682 762	4 631 729	39,75	36,80	28,20
Zlínský	139 570	150 215	191 446	5 914 126	6 044 319	5 776 892	42,37	40,24	30,18
Celkem ČR	2 293 733	2 717 968	3 437 913	86 457 092	93 699 167	91 027 043	37,69	34,47	26,48

Zkratky použité v tabulce: DPN – dočasná pracovní neschopnost.

rozhodnutí byla v 9 případech potvrzena. Nízký počet soudních sporů představuje dlouhodobý trend. V loňském roce krajské soudy rozhodovaly o žalobách podaných proti rozhodnutím ČSSZ potvrzujícím prvoinstanční rozhodnutí vydaná v řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrní doby (7), o nároku na dávku a její výplatu (7), o povinnosti zaplatit regresní náhradu (4), o přeplatku na dávce nemocenského pojištění (2) a o odnětí nemocenského z důvodu porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce (1).

2.2.2 VÝVOJ DOČASNÉ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

Oproti roku 2021 se v roce 2022 výrazně zvýšil počet ukončených případů dočasné pracovní neschopnosti, a to zhruba o 26,49 % na hodnotu 3 437 913 případů. Tento nárůst počtu ukončených případů byl zcela jistě v souvislosti s onemocněním covid-19, neboť zahrnuje i případy karantén. Markantní nárůst byl zaznamenán ve všech krajích ČR, největší meziroční nárůst byl zaznamenán v Praze (51,27 %), naopak nejmenší byl ve Středočeském kraji (19,25 %). Počet prostonaných dnů se naopak oproti roku 2021 snížil (pokles o 2 672 124 prostonaných dnů, což je procentuálně pokles o 2,85 %), a to i z toho důvodu, že se snížila délka nařízené karantény v souvislosti s onemocněním covid-19. Průměrná doba trvání jednoho případu se tak v roce 2022 podstatně zkrátila, a to o celých 8 dnů,

přičemž nejkratší průměrná doba trvání jednoho případu byla v Praze (přibližně 20 dnů), naopak nejdelší v Moravskoslezském kraji (přibližně 32 dnů).

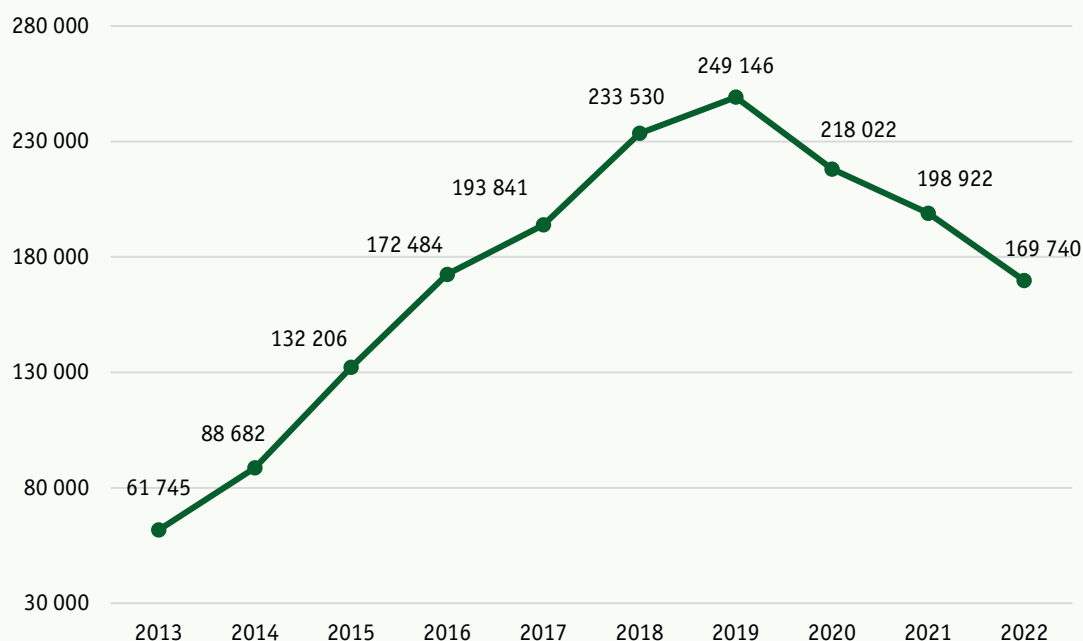
2.2.3 ZPRACOVÁNÍ DÁVEK NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ S EXEKUČNÍ SRÁŽKOU

V porovnání s rokem 2021 došlo v roce 2022 k poklesu počtu srážek z dávek nemocenského pojištění z důvodu nařízené exekuce a v rámci insolvenčního řízení, a to o 14,67 %. V průměru bylo měsíčně provedeno 14 145 exekučních a insolvenčních srážek. Celkový počet těchto srážek ve sledovaném roce činil 169 740. Pokles počtu srážek z dávek nemocenského pojištění je zapříčiněn opakovaným navýšením nezabavitelné částky v roce 2022. I přes pokles dávek nemocenského pojištění, u kterých je prováděna srážka z důvodu nařízené exekuce a v rámci insolvenčního řízení, znamená zpracování těchto dávek vyšší pracnost, nicméně i tak byly dotčeny výplaty dávek nemocenského pojištění včetně srážek zpracovávány v zákonem dané lhůtě.

2.2.4 URČOVÁNÍ PŘÍSLUŠNOSTI K PRÁVNÍM PŘEDPISŮM SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

Z provozního hlediska byla v roce 2022 agenda určování příslušnosti k právním předpisům sociálního zabezpečení stabilizovaná. Mimořádná opatření v souvislosti s pandemií covidu-19 se do počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům

Graf č. 12: Počet exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění

sociálního zabezpečení za rok 2022 již nepromítla. Válečný konflikt na Ukrajině neměl dopad do počtu vystavených potvrzení ani se nijak významně nedotkl prováděné agendy. Globálním trendem se stala práce z domova nebo na dálku, která byla ve větší míře uplatněna v souvislosti s pandemií covidu-19 a jejíž výhody ocenili jak zaměstnanci, tak zaměstnavatelé. Problematika práce na dálku ve vztahu k určení státu pojištění přinesla nové výzvy, které jsou řešeny na celoevropské úrovni.

V roce 2022 pracovníci OSSZ vystavili přibližně o 1 700 více potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení podle koordinačních nařízení EU (formuláře A1 CZ) oproti roku 2021. Pracovníci pracovišť ČSSZ naopak vystavili přibližně o 750 méně bilaterálních formulářů a potvrzení o příslušnosti oproti roku 2021. Počet vystavených formulářů A1 CZ se z důvodu udělených výjimek z příslušnosti k cizím právním předpisům sociálního zabezpečení snížil o 110 oproti roku 2021.

Významným pokrokem v roce 2022 bylo zavedení plně elektronizovaného podání žádosti o určení příslušnosti k právním předpisům (tzv. e-Podání VPO), kterou je nově možné podat nejen prostřednictvím ePortálu ČSSZ, nýbrž i přímo z personálního softwaru zaměstnavatele s tím, že údaje z podání se automatizovaně zpracují a propíší do příslušného agendového systému ke zpracování na OSSZ. V roce 2022 bylo takto přijato celkem 13 089 e-Podání.

2.3 DŮCHODOVÉ A NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

V roce 2022 došlo i přes zhoršující se ekonomické prostředí, nárůst inflace a extrémní nárůst cen energií k nárůstu počtu registrovaných OSVČ o bezmála 2,5 % a absolutní počet registrovaných OSVČ tak dosáhl historicky nejvyšší hodnoty. Mezi nově registrovanými převažují ty OSVČ, které svou činnost vykonávají jako hlavní – tvoří bezmála 60 % z celkového počtu OSVČ nově zahájivších činnost, což odpovídá poměru absolutního počtu registrovaných OSVČ. Počet OSVČ účastných nemocenského pojištění se, stejně jako v předchozím roce, zvýšil oproti roku 2021 o bezmála 1,5 %.

2.3.1 DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

Vedle základních činností agendy důchodového pojištění OSVČ byla v roce 2022 zahájena postupná elektronizace komunikace s OSVČ a jejich přístupu k údajům týkajícím se evidence a plateb pojistného na důchodové pojištění. Na začátku roku 2022 byla všem OSVČ zpřístupněna online služba ePortálu ČSSZ Informace o zaplacených zálohách na důchodové pojištění OSVČ. V průběhu roku pak následovaly přípravné práce na dalším rozšíření elektronizace a zpřístupnění údajů evidence pro OSVČ, které budou v roce 2023 postupně zřizovány.

V průběhu roku 2022 ČSSZ poskytovala součinnost při legislativních úpravách v oblasti tzv. paušálního režimu. S účinností od 1. 1. 2023 se zásadně

Tabulka č.21: Údaje o počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení (formuláře A1/E101 a osvědčení podle mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení)

Agenda	2020	2021	2022
Vyslání ¹⁾	7 249	8 554	8 597
Souběhy ²⁾	53 725	59 112	60 771
Výjimky z příslušnosti k cizím právním předpisům / výjimky z příslušnosti k českým právním předpisům ³⁾	237/447	247/617	211/410
Mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení	9 465	8 611	7 866
Celkem ⁴⁾	70 676	76 524	77 445

¹⁾ Situace, kdy migrující osoba (migrující osobou je vždy jak zaměstnanec, tak OSVČ, ale i státní úředník, smluvní zaměstnanec Evropských společenství, člen letového personálu apod.) přechodně vykonává činnost na území jiného členského státu EU, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarska.

²⁾ Situace, kdy migrující osoba současně vykonává činnost na území dvou nebo více členských států EU, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarska.

³⁾ Situace, kdy dva nebo více států dohodnou v zájmu určitých osob výjimku z příslušnosti k právním předpisům. Nevystavují se formuláře A1/E101 a osvědčení podle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení.

⁴⁾ Do celkové hodnoty nejsou započítány výjimky z příslušnosti k českým právním předpisům, ke kterým ČSSZ vydává stanovisko pro zahraniční instituci (tj. ČSSZ v těchto případech nevystavuje potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům).

rozšiřuje okruh OSVČ, které mohou do režimu paušální daně vstoupit, když došlo ke zvýšení horní hranice příjmů ze samostatné činnosti limitující vstup do paušálního režimu z 1 mil. Kč na 2 mil. Kč. V návaznosti na zvýšení hranice rozhodných příjmů došlo ke vzniku tří pásem, která odpovídají třem různým výším paušální zálohy, resp. třem různě vysokým vyměřovacím základům pro pojistné OSVČ, která je poplatníkem v paušálním režimu. V tomto roce byl také dokončen přechod na změnu způsobu výpočtu penále z pevně stanovené denní sazby penále ve výši 0,05 % na výpočet penále podle práva občanského ve výši úroků z prodlení.

Vedle implementace změn a příprav na další elektronizaci se OSSZ soustředily zejména na základní činnosti, na včasnou evidenci pojistných vztahů OSVČ a z toho vyplývající kontrolu dodržování oznamovacích lhůt, protože na evidenci pojistného vztahu navazuje výběr pojistného. Bylo sledováno včasné zpracování přehledů o příjmech a výdajích a následné informování OSVČ prostřednictvím zaslání vyúčtování o stavu jejich pohledávek a přeplatků. Nepodané přehledy byly dostupnými prostředky vyžadovány a rovněž nezaplacené pohledávky byly vyčíslovány právními tituly a následně vymáhány.

Tabulka č. 22: Počet OSVČ podle druhu samostatné výdělečné činnosti a účasti na pojištění k 31. 12.

Kraj	Osoby samostatně výdělečně činné							
	Vykonávají činnost			Platí zálohy na důchodové pojištění			Dobrovolně účastny	
	hlavní	vedlejší	celkem	hlavní činnost	vedlejší činnost	celkem	DP	NP
Celkem 2020	611 383	439 796	1 051 179	607 582	109 115	716 697	2 349	97 439
Celkem 2021	634 205	443 891	1 078 096	630 845	94 666	725 511	2 163	100 673
Celkem 2022	649 189	455 069	1 104 258	642 859	105 239	748 098	2 415	102 122
HL. m. Praha	121 309	81 970	203 279	120 764	25 925	146 689	199	9 926
Jihočeský	36 871	29 015	65 886	36 724	5 451	42 175	153	8 465
Jihomoravský	71 291	51 861	123 152	70 853	11 209	82 062	378	12 152
Karlovarský	14 116	9 473	23 589	14 051	1 932	15 983	22	1 573
Královéhradecký	32 342	24 718	57 060	32 181	4 650	36 831	125	6 104
Liberecký	26 144	17 329	43 473	25 991	3 771	29 762	88	3 739
Moravskoslezský	57 924	41 494	99 418	57 483	8 511	65 994	327	11 446
Olomoucký	31 733	23 000	54 733	31 630	5 001	36 631	128	5 530
Pardubický	28 794	22 206	51 000	28 589	4 426	33 015	183	5 612
Plzeňský	29 941	24 337	54 278	29 786	4 836	34 622	104	4 395
Středočeský	94 314	62 712	157 026	93 958	14 435	108 393	227	13 215
Ústecký	39 064	24 148	63 212	38 921	5 571	44 492	190	4 514
Vysočina	31 733	18 730	50 463	28 568	4 596	33 164	190	5 960
Zlínský	33 613	24 076	57 689	33 360	4 925	38 285	101	9 491

Zkratky použité v tabulce: DP – důchodové pojištění; NP – nemocenské pojištění.

2.3.2 NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ OSVČ

V roce 2022 byly dokončeny práce v oblasti dávek nemocenského pojištění OSVČ, kdy s účinností od tohoto roku byly rozšířeny podmínky, za kterých náleží dávka otcovské, a současně byla prodloužena doba nároku na tuto dávku z jednoho na dva týdny.

Obdobně jako došlo k nárůstu počtu evidovaných OSVČ oproti roku 2021, došlo v roce 2022 k nárůstu počtu OSVČ účastných nemocenského pojištění o necelých 1,5 %. Poměr mezi nově zaregistrovanými OSVČ a těmi, které se přihlásily k nemocenskému pojištění OSVČ, je nižší, což odráží skutečnost, že účast na nemocenském pojištění OSVČ je dobrovolná.

2.4 VÝBĚR POJISTNÉHO A VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

ČSSZ vybírá pojistné podle zákona č. 589/1992 Sb. od roku 1993. Příjmy z pojistného představují více než jednu třetinu celkových příjmů státního rozpočtu. Vývoj příjmů z pojistného je ovlivněn zejména vývojem počtu plátců pojistného (tedy i vývojem zaměstnanosti), výší průměrné platby připadající na jednoho pojištěnce (oba ukazatele jsou předurčeny demografickým a sociálněekonomickým vývojem) a úspěšností výběru pojistného (podíl výběru pojistného k předpisům pojistného). Pojistné zahrnuje platby na nemocenské pojištění, důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Povinnost platit pojistné mají

zaměstnavatelé, zaměstnanci, kteří jsou účastni nemocenského pojištění, OSVČ a lidé, kteří se dobrovolně důchodově pojistili. Výdaje na sociální zabezpečení tvoří především výdaje na dávky důchodového pojištění a dávky nemocenského pojištění v souladu s příslušnými právními předpisy.

V roce 2022 byl rozdíl mezi příjmy (bez příspěvku na státní politiku zaměstnanosti) a výdaji na sociální zabezpečení záporný. Po roce 2021, kdy se bilance příjmů a výdajů zotavila z dopadů pandemie covidu-19, jde o znatelné zhoršení. Deficit v roce 2022 dosáhl 25 042 mil. Kč.

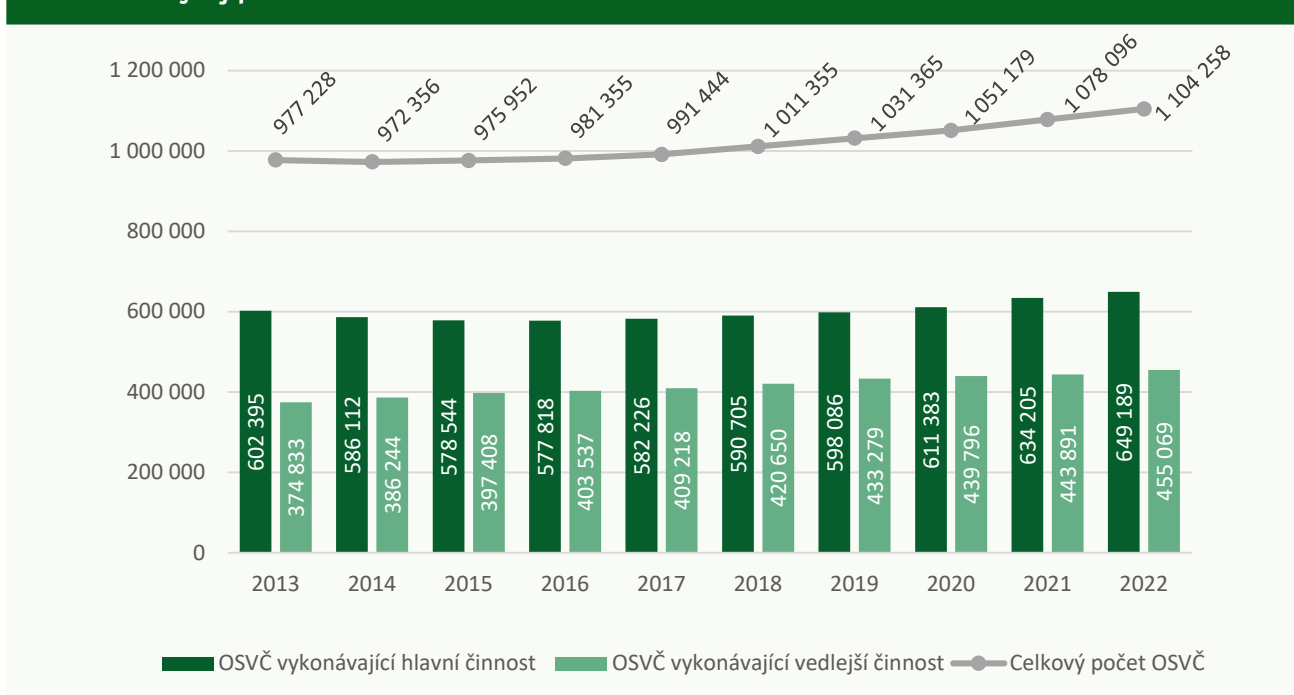
Hodnota příjmů z vybraného pojistného sice oproti roku 2021 vzrostla (o 7,28 %), ale výdaje na sociální zabezpečení rostly rychlejším tempem (9,24 %). Toto zvýšení způsobily zejména výdaje na mimořádné valorizace, které v roce 2022 činily zhruba 27 035 mil. Kč. Výdaje na nemocenské pojištění naopak ve srovnání s předchozím rokem klesly o 3 841 mil. Kč.

2.4.1 PŘÍJMY Z POJISTNÉHO

Celkové příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v roce 2022 dosáhly 621 393 mil. Kč. Z toho připadlo:

- 557 854 mil. Kč na pojistné z důchodového pojištění,
- 39 640 mil. Kč na pojistné z nemocenského pojištění,
- 23 899 mil. Kč na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

Graf č. 13: Vývoj počtu OSVČ k 31. 12.

Celkově příjmy vzrostly oproti roku 2021 o 42 160 mil. Kč. To je na úrovni průměrného ročního přírůstku posledních let (s výjimkou roku 2020 ovlivněného pandemií). V oblasti důchodového pojištění znamenaly příjmy z pojistného růst 7,31 % a v oblasti nemocenského pojištění 6,80 %. Příjmy z příspěvku na státní politiku vzrostly shodně jako příjmy z důchodového pojištění o 7,31 %.

Nejvýznamnější složkou příjmů z pojistného je pojistné od zaměstnavatelů a jejich zaměstnanců. Dohromady tvoří obě tyto položky přibližně 95 % veškerých

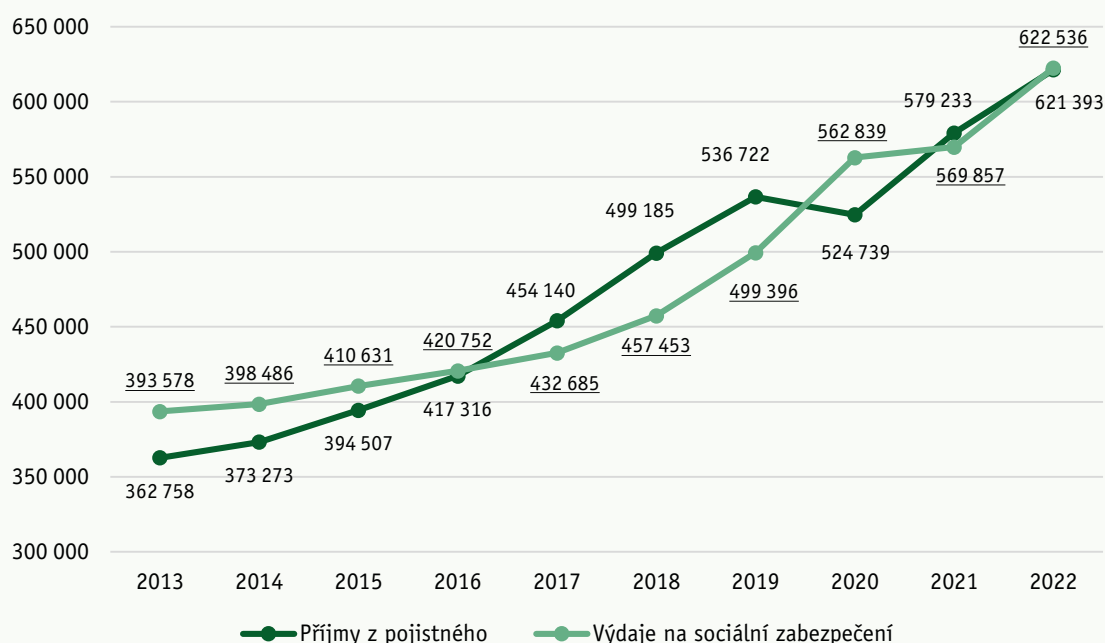
příjmů z pojistného. Mezi ostatní příjmy se řadí zejména pojistné od OSVČ nebo např. dobrovolné pojištění, penále a pokuty.

2.4.2 VÝDAJE NA SOCIÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

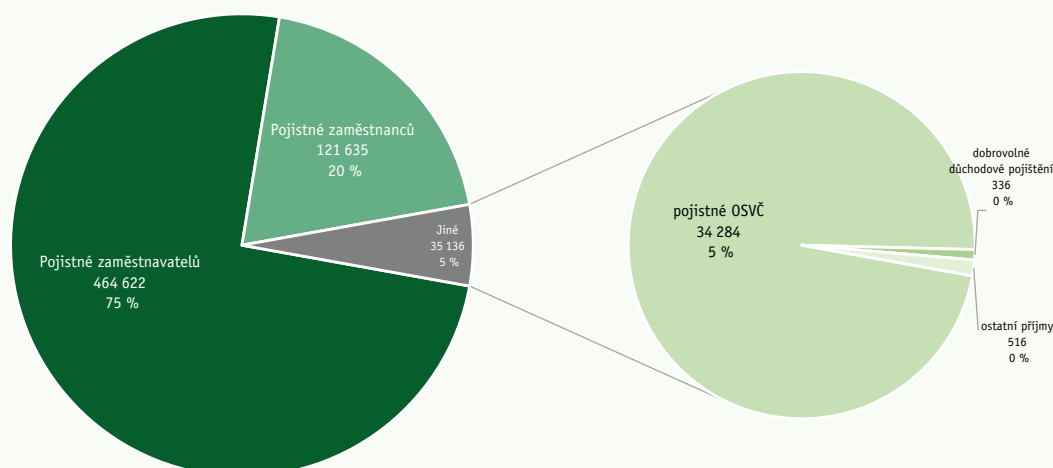
Celkové výdaje na sociální zabezpečení v roce 2022 činily 622 536 mil. Kč. Z toho připadlo:

- 574 905 mil. Kč na výdaje na důchodové pojištění,
- 47 631 mil. Kč na výdaje na nemocenské pojištění,
- 1 mil. Kč na ostatní sociální dávky, jejichž výše je téměř neměnná.

Graf č. 14: Vývoj příjmů z pojistného a výdajů na sociální zabezpečení (v mil. Kč)

Graf č. 15: Rozdělení příjmů z pojistného a příslušenství k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)

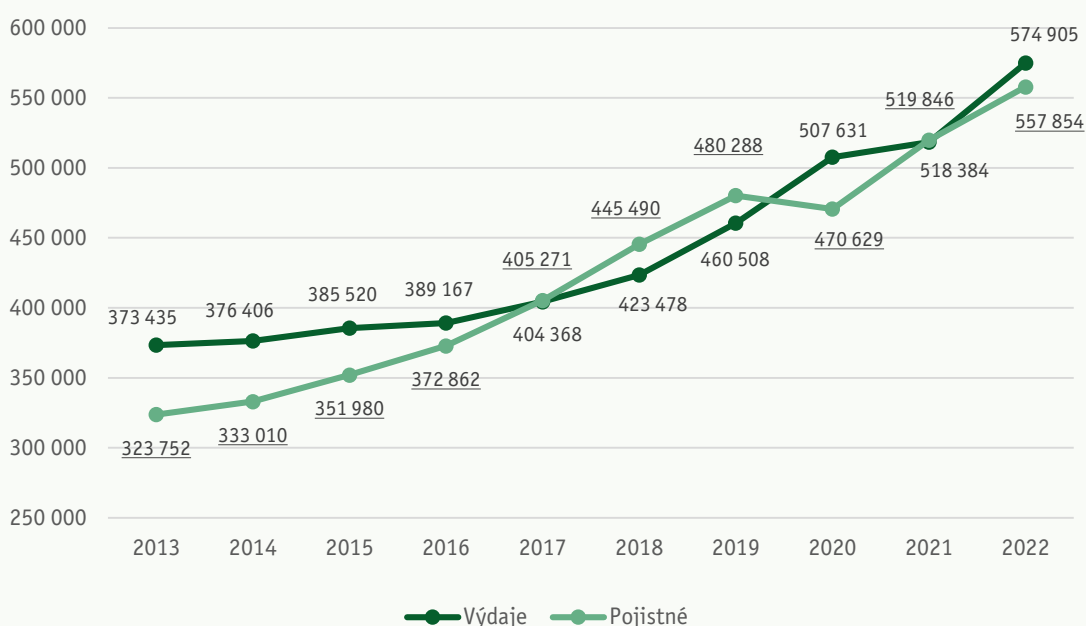

Zkratky použité v grafu: OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná.

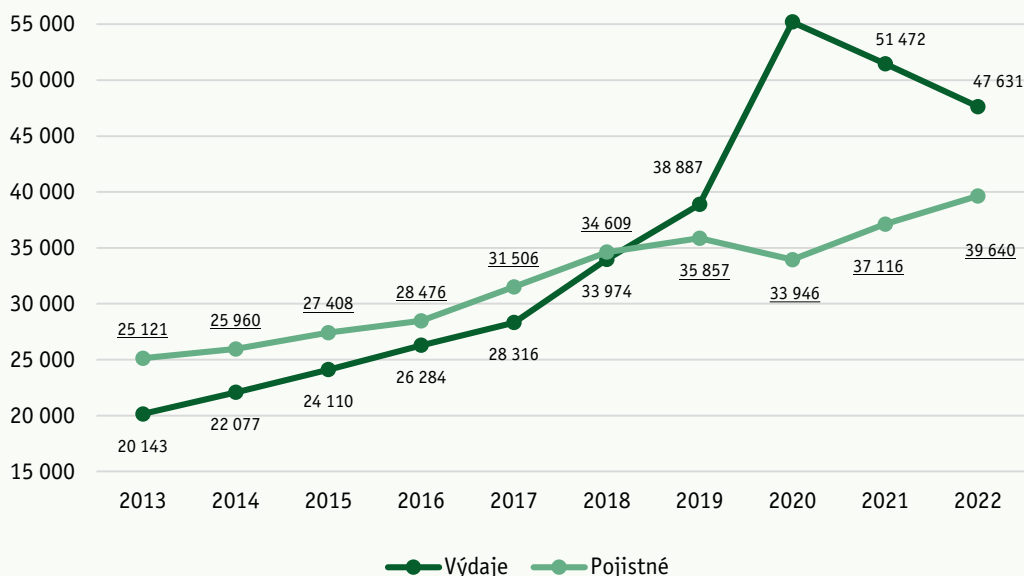
Výdaje na sociální zabezpečení se v roce 2022 zvýšily o 52 679 mil. Kč. To je více, než o kolik narostly příjmy. Zatímco výdaje na nemocenské pojištění v meziročním srovnání klesly z vysokých hodnot přetrvávajících po roce 2020, výdaje na důchodové pojištění významně narostly, a to v případě všech dávek. Na tomto zvýšení o 10,90 %, tj. o 56 521 mil. Kč, má značný podíl řádná a zejména dvě mimořádné valorizace důchodů. Odhadované náklady na mimořádné valorizace činily v roce 2022 celých 27 035 mil. Kč.

Výdaje vzrostly i u některých dávek nemocenského pojištění, např. u otcovské poporodní péče nebo dlouhodobého ošetřovného. Tyto položky se ale na celkových výdajích nemocenského pojištění nepodílí významnou měrou. Výdaje na nemocenské, ošetřovné a peněžitou pomoc v mateřství, které dosahují vyšších částek, naopak v roce 2022 klesly. V případě dávky ošetřovného dosáhl pokles dokonce 50,02 %, což představuje úsporu 2 833 mil. Kč. Lze předpokládat, že nižší čerpání ošetřovného souvisí s odeznívající pandemií covidu-19.

Graf č. 16: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky důchodového pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)

Graf č. 17: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky nemocenského pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)

Nejvýznamnější složkou celkových výdajů na sociální zabezpečení jsou starobní důchody, které představují 77,12 % z celkového objemu vyplácených dávek. V roce 2022 byla jejich hodnota 480 090 mil. Kč.

2.4.3 STAV VÝBĚRU POJISTNÉHO

Ukazatel úspěšnosti výběru pojistného se dlouhodobě pohybuje okolo hodnoty 99 %. V roce 2022 dosáhl úrovně 99,5 %. Ukazatel poměruje inkaso neboli

vybrané příjmy z pojistného a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti s výší předepsaného pojistného. Inkaso v roce 2022 činilo 621 393 mil. Kč a předpis (upravený o prominuté penále) 624 748 mil. Kč. Výše všech uvedených hodnot oproti předchozímu roku vzrostla.

Vzniklé pohledávky na pojistném a penále jsou předepisovány k úhradě plátcům pojistného výkazy nedoplatků nebo platebními výměry, a nedojde-li ani

Tabulka č. 23: Vyplacené dávky a podpory (v tis. Kč)

	2020		2021		2022	
	Hodnota	%	Hodnota	%	Hodnota	%
Starobní důchody	411 292 190	73,07	432 716 383	75,93	480 090 491	77,12
Invalidní důchody pro invaliditu 3. stupně	26 996 034	4,80	27 469 769	4,82	29 894 735	4,80
Invalidní důchody pro invaliditu 2. stupně	8 127 205	1,44	8 583 497	1,51	9 778 893	1,57
Invalidní důchody pro invaliditu 1. stupně	15 917 165	2,83	16 613 975	2,92	19 071 825	3,06
Vdovské důchody	23 653 780	4,20	25 207 797	4,42	27 485 293	4,42
Vdovecké důchody	3 112 471	0,55	3 368 687	0,59	3 724 052	0,60
Sirotčí důchody	3 840 548	0,68	4 192 889	0,74	4 847 383	0,78
Jednorázový příspěvek důchodci (2016)	116	0,00	81	0,00	10	0,00
Jednorázový příspěvek důchodci (2020)	14 691 440	2,61	230 948	0,04	12 118	0,00
Dávky důchodového pojištění celkem ¹⁾	507 630 947	90,19	518 384 027	90,97	574 904 800	92,35
Nemocenské	32 766 449	5,82	34 037 352	5,97	32 754 036	5,26
Ošetřovné	11 441 630	2,03	5 664 126	0,99	2 831 161	0,45
Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství	6 589	0,00	6 084	0,00	8 033	0,00
Peněžité pomoci v mateřství	10 584 880	1,88	11 315 532	1,99	11 229 112	1,80
Otcovská ²⁾	269 232	0,05	291 481	0,05	601 171	0,10
Dlouhodobé ošetřovné ³⁾	137 715	0,02	157 367	0,03	207 015	0,03
Dávky nemocenského pojištění celkem	55 206 495	9,81	51 471 941	9,03	47 630 529	7,65
Ostatní sociální dávky	1 201	0,00	1 196	0,00	976	0,00
Dávky a podpory sociálního zabezpečení celkem	562 838 644	100,00	569 857 164	100,00	622 536 305	100,00

¹⁾ K důchodům jsou zahrnuty zálohy poštám na výplatu důchodů v následujícím měsíci. V roce 2022 jde o zálohu ve výši 1,4 mld. Kč na výplatu důchodů v lednu 2023. Výše zahrnutých záloh pro předchozí roky: 2,6 mld. Kč v r. 2020, 1,4 mld. Kč v r. 2021.

²⁾ Dávka otcovské zavedena od 1. 2. 2018.

³⁾ Dávka dlouhodobého ošetřovného zavedena od 1. 6. 2018.

následně k úhradě těchto pohledávek, jsou tato vykonatelná rozhodnutí předána k vymáhání. Zaměstnavatelům jsou tyto pohledávky předepsány výkazy nedoplatků, proti nimž mohou zaměstnavatelé v zákonné lhůtě 8 dnů podat námítky. Minimální počet těchto námitek v porovnání s vysokým počtem vydaných výkazů nedoplatků svědčí o jejich kvalifikovaném vydávání.

Pohledávky OSVČ jsou předepsány k úhradě platebními výměry, proti nimž mohou OSVČ v zákonné lhůtě 15 dnů podat odvolání. V roce 2022 bylo vydáno celkem 88 951 platebních výměrů, tj. o 6 184 více než v roce 2021, kdy jich bylo vydáno celkem 82 767. Tento nárůst byl způsoben především zhoršenou platební morálkou některých plátců pojistného v důsledku nepříznivé ekonomické situace státu.

V obecné rovině má na úspěšnost výběru pojistného rovněž vliv vymáhání pohledávek (blíže kapitola 2.4.4.1 a kapitola 2.4.4.2), které pozitivně přispívá k úhradě pohledávek ČSSZ. Vymáhání pohledávek je v ČSSZ realizováno všemi dostupnými zákonnými způsoby. Úspěšnost

výběru pojistného je také ovlivňována dalšími řízeními, a to řízením o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách podle ustanovení § 20a zákona č. 589/1992 Sb. a řízením o prominutí penále podle ustanovení § 104ch zákona č. 582/1991 Sb.

Řízení o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách se týká především těch dlužníků, kteří sice nejsou schopni pohledávku uhradit najednou, ale jsou schopni vedle placení běžného pojistného splácet svůj dluh vůči OSSZ alespoň po částech. Celkem bylo v roce 2022 vydáno 8 589 rozhodnutí o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách, tj. o 681 méně než v roce 2021, kdy jich bylo vydáno celkem 9 270. Tento pokles je způsoben především nižším počtem dlužníků, kteří jsou schopni splnit podmínky splátkového režimu, tj. platit běžné pojistné a stanovené splátky. Tito dlužníci proto o splátky ani nežadají, což zapříčinilo výše uvedený pokles v počtu vydaných rozhodnutí o povolení placení dlužného pojistného a penále ve splátkách.

Tabulka č. 24: Vývoj celkové úspěšnosti výběru pojistného a příslušenství (v mil. Kč)

Rok	Předpis	Prominuté penále	Předpis upravený o prominuté penále	Inkaso	Úspěšnost výběru snižená o prominuté penále (%)	Úspěšnost výběru (%)
2020	522 121	70	522 191	524 739	N/A ¹⁾	N/A ¹⁾
2021	586 993 ²⁾	143	587 136 ²⁾	579 233	98,7	98,7
2022	624 620	128	624 748	621 393	99,5	99,5

¹⁾ V souvislosti s mimořádnými opatřeními při pandemii covidu-19 byla v roce 2020 pro měsíce březen až srpen pro OSVČ zrušena povinnost platit zálohy na důchodové pojištění (podle zákona č. 136/2020 Sb.), přičemž tato skutečnost zkresluje úspěšnost výběru pojistného, a proto hodnota není v tabulce uvedena.

²⁾ Předpisy jsou sníženy o odpis pojistného OSVČ na důchodové pojištění po podání přehledu (podle zákona č. 136/2020 Sb.). Výše odpisu pro rok 2021 je 9 554 mil. Kč.

Tabulka č. 25: Vydané platební výměry a výkazy nedoplatků

Rok	Platební výměry	Výkazy nedoplatků			
	Počet vydaných PV	Počet vydaných VN	Počet podaných námitek k vydaným VN	Počet rozhodnutí, jimiž byl VN zrušen	Počet rozhodnutí, jimiž byl VN potvrzen
2020	45 532	66 177	112	0	89
2021	82 767	86 782	59	3	53
2022	88 951	93 373	13	0	12

Zkratky použité v tabulce: PV – platební výměř; VN – výkaz nedoplatků.

Za předpokladu plné úhrady dluhu na pojistném může plátcе pojistného požádat o prominutí penále. V roce 2022 bylo v ČSSZ rozhodováno o 4 588 žádostech o prominutí penále, tj. o 238 více než v roce 2021, kdy bylo rozhodováno o 4 350 žádostech. Zcela nebo částečně bylo vyhověno 3 613 žádostem, což představuje nárůst o 326 oproti roku 2021, kdy bylo zcela nebo částečně vyhověno 3 287 žádostem. Celkem bylo v roce 2022 prominuto penále ve výši 99,3 mil. Kč, tj. o 12,5 mil. Kč více než v roce 2021, kdy bylo prominuto penále ve výši 86,8 mil. Kč. Tento nárůst v počtu rozhodovaných žádostí a ve výši prominutého penále souvisí se zhoršenou platební morálkou některých plátců pojistného. Řada z nich nedokázala plnit včas a řádně své odvodové povinnosti a došlo tak ke vzniku penále, které bylo v mnoha případech následně předmětem řízení o prominutí penále.

2.4.4 SPRÁVA POHLEDÁVEK A JEJICH VYMÁHÁNÍ

K 31. 12. 2022 dosáhly neuhrazené kumulované pohledávky ČSSZ úhrnné výše 58 759 mil. Kč, což představuje nárůst o 1 159 mil. Kč oproti stavu k 31. 12. 2021, kdy

úhrnná výše pohledávek ČSSZ vůči plátcům pojistného činila 57 600 mil. Kč. Z této částky činí:

- dluh na pojistném 37 764 mil. Kč (tj. 64,27 %),
- dluh na penále 19 576 mil. Kč (tj. 33,32 %),
- dluh na pokutách 149 mil. Kč (tj. 0,25 %),
- pohledávky ve splátkovém režimu 1 271 mil. Kč (tj. 2,16 %).

Většinu částky (55,46 %) dluží již odhlášení plátců, přičemž jejich podíl se za poslední roky snižuje.

Do celkového úhrnu pohledávek ČSSZ nejsou započteny nedobytné pohledávky, které se nezapočítávají do celkového úhrnu kumulovaných pohledávek ČSSZ a vedou se odděleně. Jednotlivé OSSZ tyto pohledávky nadále sledují, neboť ani jejich odepsání pro nedobytnost neznamená, že nemohou být v budoucnu zcela nebo částečně uhrazeny. OSSZ pravidelně prověřují, zda nenastaly u dlužníka nové skutečnosti, pro které bylo možné pohledávky znovu vymáhat.

K 31. 12. 2022 dosáhla celková výše kumulovaných nedobytných pohledávek ČSSZ 12 015 mil. Kč, z toho 11 661 mil. Kč (97,1 %) činily nedobytné pohledávky za zaměstnavateli a 354 mil. Kč (2,9 %) nedobytné pohledávky za OSVČ. V průběhu roku 2022 odepsaly

Tabulka č. 26: Povolení splátek podle § 20a zákona č. 589/1992 Sb.

Rok	Povolení splátek				Celkový počet podaných odvolání	Počet odvolání, jimž bylo vyhověno	Počet odvolání, jimž bylo vyhověno (%)
	Celkový počet rozhodnutí	z toho					
		vyhověno	nevyhověno	zrušeno povolení			
2020	7 330	5 308	297	1 710	204	30	14,70
2021	9 270	6 338	461	2 444	333	29	8,71
2022	8 589	5 769	456	2 349	358	30	8,38

Tabulka č. 27: Rozhodování o promíjení penále podle § 104ch zákona č. 582/1991 Sb. a vyhlášky č. 161/1998 Sb.

Rok	Řízení o prominutí penále			
	Celkový počet žádostí	Celkově vyhověno	Celkově nevyhověno	Celkově vyhověno (%)
2020	2 929	1 825	1 104	62
2021	4 350	3 287	1 063	76
2022	4 588	3 613	975	79

OSSZ v souladu s právní úpravou pohledávky v celkové výši 2 396 mil. Kč, z toho 2 120 mil. Kč (88,5 %) činil odpis nedobytných pohledávek za zaměstnavateli a 276 mil. Kč (11,5 %) odpis nedobytných pohledávek za OSVČ.

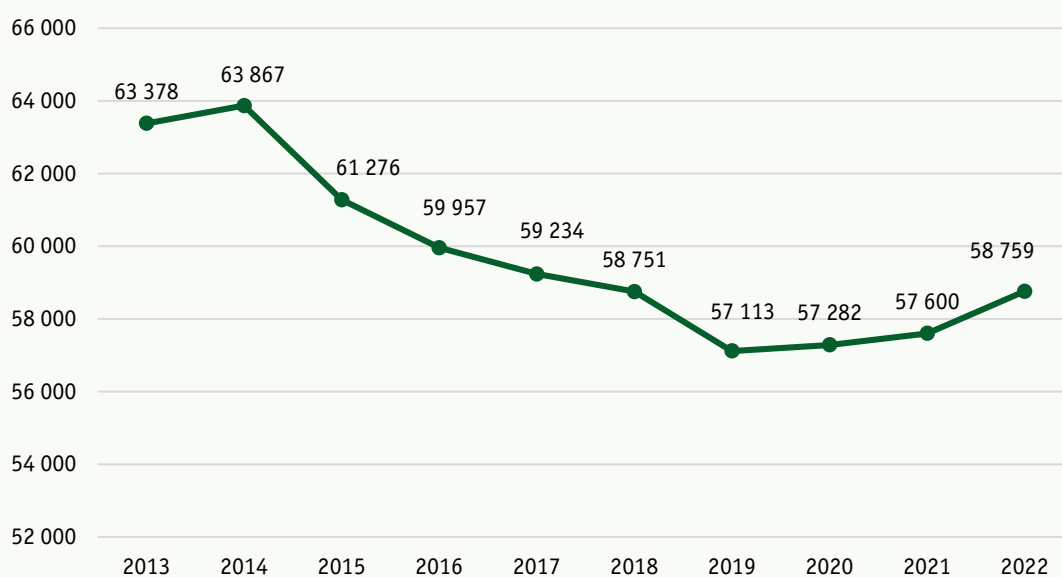
Nejčastějšími důvody odpisu pohledávek pro jejich nedobytnost je u fyzických osob úmrtí dlužníka, kdy dluh nepřešel na dědice. Dále jsou odepisovány pohledávky cizinců, kterým byl ukončen pobyt v ČR a jejich současný pobyt je mimo území států EU a států, se kterými má ČR uzavřenou bilaterální smlouvu. OSSZ odepisují také pohledávky fyzických osob, u kterých bylo dosavadní vymáhání bezvýsledné, v rámci šetření je zjištěna a prokázána jejich nemajetnost a další vymáhání pohledávek by tak nevedlo k jejich uspokojení. U zaměstnavatelů je důvodem odpisu pohledávek pro jejich nemajetnost vždy výmaz z veřejného registru, a to zpravidla po pravomocně skončeném konkurzním nebo insolvenčním řízení a skončené likvidaci. Důvodem pro provedení odpisu pohledávek pro

jejich nemajetnost je také skutečnost, že plátcem pojistného byla důvodně uplatněna námitka promlčení, kdy po uplynutí desetileté lhůty stanovené pro evidování nedobytných pohledávek jsou tyto pohledávky jako promlčené vyvedeny z účetnictví ČSSZ v souladu s účetními pravidly.

2.4.4.1 VYMÁHÁNÍ A PRÁVNÍ ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK NA POJISTNÉM A PŘISLUŠENSTVÍ

Vymáhání a právní zajištění pohledávek je v ČSSZ realizováno v souladu s platnou právní úpravou, a to všemi dostupnými zákonnými způsoby správní exekuce včetně přihlašování a uplatňování pohledávek v insolvenčních řízeních podle insolvenčního zákona, v řízeních o pozůstalosti, v likvidačních a v dražebních řízeních. K vymáhání pohledávek lze ve vybraných a odůvodněných případech využít i exekuci prováděnou prostřednictvím soudního exekutora. Vymáhány jsou rovněž pohledávky vzniklé z titulu přeplatku na dávkách důchodového a nemocenského pojištění a regresní náhrady. ČSSZ

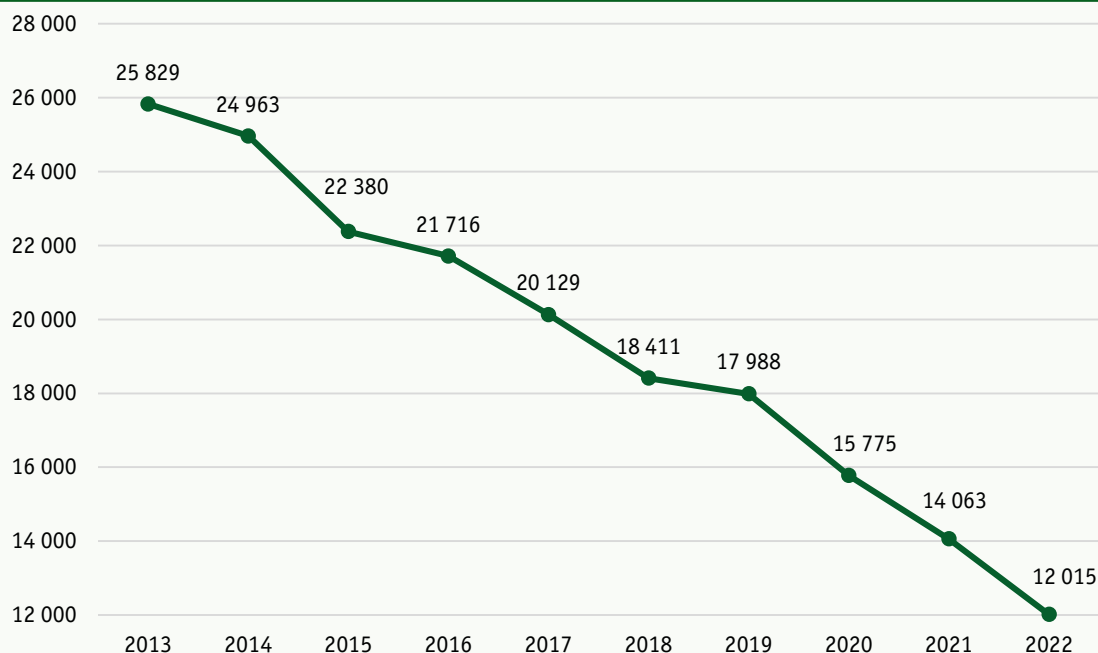
Graf č. 18: Stav (úhrn) pohledávek ČSSZ za plátcí pojistného k 31. 12. (v mil. Kč)

Tabulka č. 28: Vývoj pohledávek (v tis. Kč)

Rok	Roční změna pohledávek	Roční index (%)
2020	168 401	100,30
2021	318 200	100,56
2022	1 159 236	102,01

Graf č. 19: Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek k 31. 12. (v mil. Kč)

Tabulka č. 29: Struktura pohledávek k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)

Plátcí	Pohledávky					Procentní podíl ¹⁾	
	celkem	na pojistném	na penále	na pokutách	na ostatním		
Odhlášení plátcí	OSVČ – DP	10 700	7 169	3 479	53	–	
	Zaměstnavatelé	21 889	12 419	9 408	62	–	
	Celkem	32 589	19 587	12 887	115	–	58,72 %
Neodhlášení plátcí	OSVČ – DP	14 697	10 901	3 777	19	–	
	Zaměstnavatelé	10 201	7 276	2 911	14	–	
	Celkem	24 899	18 176	6 689	34	–	38,45 %
Splátkový režim	OSVČ – DP	306	–	–	–	306	
	Zaměstnavatelé	964	–	–	–	964	
	Celkem	1 271	–	–	–	1 271	2,83 %
Úhrn	OSVČ – DP	25 704	18 070	7 256	72	306	
	Zaměstnavatelé	33 055	19 694	12 320	77	964	
	Celkem	58 759	37 764	19 576	149	1 271	100,00 %
Procentní podíl ¹⁾		100,00 %	64,27 %	33,32 %	0,25 %	2,16 %	

¹⁾ Jednotlivé položky jsou matematicky zaokrouhleny na miliony Kč, proto jejich výsledné úhrny neodpovídají prostým úhrnům zobrazených (již zaokrouhlených) dat.

Zkratky použité v tabulce: OSVČ – osoby samostatně výdělečně činné; DP – důchodové pojištění.

spolupracuje při vymáhání pohledávek také s jinými členskými státy EU (bližší kapitola 2.4.4.2). K zajištění pohledávek jsou zřizována podle ustanovení § 104i zákona č. 582/1991 Sb. zástavní práva. Všechny uvedené způsoby vymáhání a zajištění pohledávek pozitivně přispívají ke snižování pohledávek ČSSZ.

K vymáhání předaly OSSZ v roce 2022 celkem 128 997 exekučních titulů, tj. o 5 187 méně než v roce 2021, kdy bylo předáno celkem 134 184 exekučních titulů. K vymáhání byly v roce 2022 předány pohledávky v úhrnné výši 8 265 mil. Kč, což představuje pokles o 747 mil. Kč, neboť v roce 2021 byly k vymáhání předány pohledávky v úhrnné výši 9 012 mil. Kč. Tyto poklesy jsou způsobeny nižším počtem exekučních titulů předaných k vymáhání.

Ve vymáhání byly v roce 2022 uhrazeny pohledávky v úhrnné výši 4 640 mil. Kč, tj. o 428 mil. Kč více než v roce 2021, kdy byly uhrazeny pohledávky v úhrnné výši 4 212 mil. Kč. Zároveň byly v roce 2022 uhrazeny exekuční náklady, které jsou předepisovány podle zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů exekučním příkazem, a to v celkové výši 32 mil. Kč, tj. o 5,2 mil. Kč více než v roce 2021, kdy jejich výše činila 26,8 mil. Kč. Tyto nárůsty souvisí s vyšší úspěšností vymáhání pohledávek.

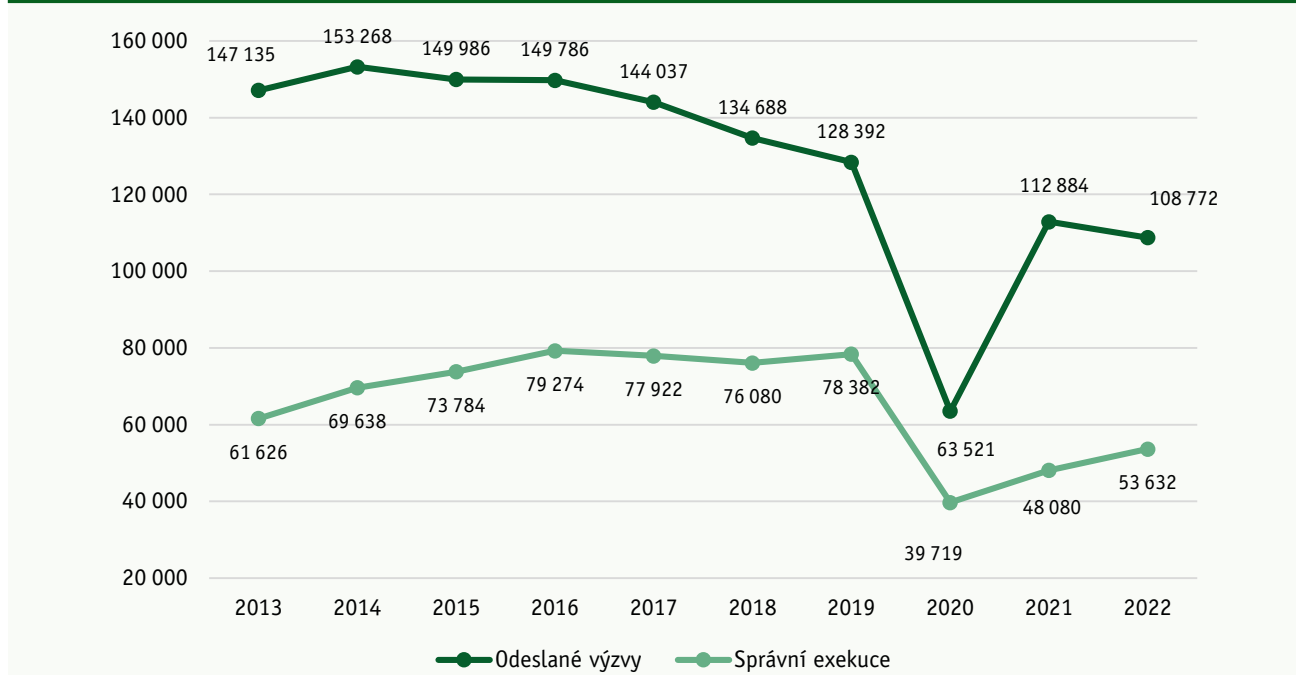
Nezastupitelnou roli při vymáhání pohledávek má výzva k zaplacení pohledávky, kterou OSSZ zasílají dlužníkovi ještě před vydáním exekučního příkazu. Na

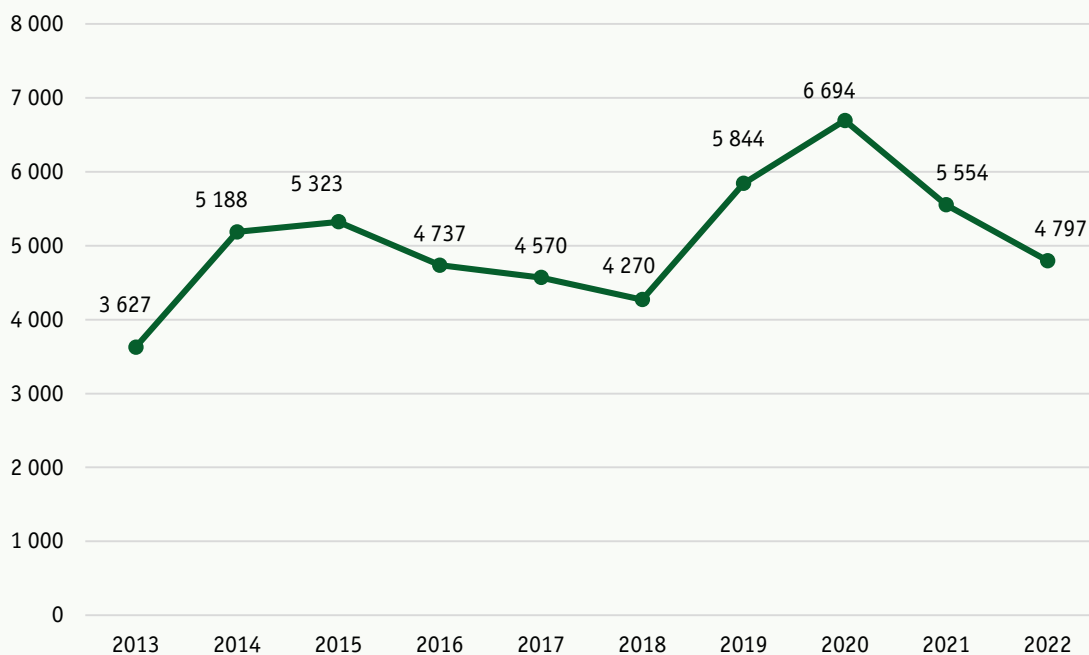
základě odeslané výzvy poměrně velká část dlužníků svůj dluh uhradí, a není tak nutné dále nařizovat exekuci vydáním exekučního příkazu. Řada dlužníků po obdržení výzvy také vstoupí do jednání s příslušnou OSSZ a řeší svůj dluh formou splátek, případně podají žádost o prominutí penále. V roce 2022 bylo odesláno 108 772 výzev, tj. o 4 112 méně než v roce 2021, kdy jich bylo odesláno celkem 112 884.

V uplynulém roce bylo ke správní exekuci přistoupeno v 53 632 případech, tj. o 5 552 vydaných exekučních příkazů více než v roce 2021, kdy jich bylo vydáno celkem 48 080. Nejvyužívanější a neúčinnější formou správní exekuce jsou příkázání pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb a exekuce srážkami ze mzdy. Velmi efektivním a účinným nástrojem při vymáhání pohledávek je také institut zajišťování pohledávek zřízením zástavního práva na majetku dlužníka podle ustanovení § 104i zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Tento institut vede dlužníky také ke snaze hledat řešení úhrady svých pohledávek. Celkem bylo v roce 2022 zřízeno 5 099 zástavních práv, což je o 407 méně než v roce 2021, kdy jich bylo zřízeno celkem 5 506.

Do insolvenčního řízení bylo v roce 2022 přihlášeno 4 797 pohledávek v celkové výši 1 536 mil. Kč, přičemž nejvíce pohledávek bylo přihlášeno do oddlužení (4 284). Celkem 463 pohledávek bylo přihlášeno do

Graf č. 20: Vývojový trend odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí

Graf č. 21: Vývojový trend pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení**Tabulka č. 30: Počet odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí v roce 2022 podle krajů**

Kraj	Odeslané výzvy	Správní exekuce	Kraj	Odeslané výzvy	Správní exekuce
HL. m. Praha	29 974	10 251	Olomoucký	4 494	2 109
Jihočeský	5 309	3 497	Pardubický	5 244	2 450
Jihomoravský	9 108	6 018	Plzeňský	4 146	2 182
Karlovarský	2 206	1 117	Středočeský	11 840	7 063
Královéhradecký	4 721	4 092	Ústecký	9 498	3 957
Liberecký	5 007	2 828	Vysočina	4 476	1 511
Moravskoslezský	8 588	4 361	Zlínský	4 161	2 196

Tabulka č. 31: Pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v roce 2022 podle krajů

Kraj	Počet	Kraj	Počet
HL. m. Praha	675	Olomoucký	279
Jihočeský	224	Pardubický	186
Jihomoravský	479	Plzeňský	241
Karlovarský	158	Středočeský	483
Královéhradecký	252	Ústecký	486
Liberecký	228	Vysočina	156
Moravskoslezský	726	Zlínský	224

konkurzu a 6 do reorganizace. U 41 zahájených insolvenčních řízení, do nichž ČSSZ přihlásila své pohledávky, nebylo k 31. 12. 2022 rozhodnuto o způsobu řešení úpadku. Ve 3 případech byla pohledávka přihlášena do insolvenčního řízení ihned po jeho zahájení, avšak úpadek nebyl k 31. 12. 2022 zatím zjištěn.

2.4.4.2 VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK S MEZINÁRODNÍM PRVKEM

V roce 2022 vymáhala ČSSZ pohledávky také podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, a prováděcího nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Celkem bylo v roce 2022 přijato 246 žádostí o vymáhání pohledávek s mezinárodním prvkem (žádost o informace, žádost o vymáhání pohledávek a žádost o oznámení) v celkové výši 254,6 mil. Kč. K vymáhání na OSSZ bylo v roce 2022 předáno celkem 64 žádostí pro pohledávky v celkové výši 39,8 mil. Kč. OSSZ se v roce 2022 podařilo pro jiné členské státy EU vymoci pohledávky v úhrnné výši 4,3 mil. Kč.

ČSSZ zaslala v roce 2022 do jiných členských států EU celkem 25 žádostí o spolupráci pro pohledávky v úhrnné výši 2,1 mil. Kč. Z toho přímo k vymáhání bylo předáno celkem 23 pohledávek ČSSZ v celkové výši 2 mil. Kč. Výše pohledávek, kterou se ČSSZ touto cestou podařilo vymoci v roce 2022, činila 0,9 mil. Kč.

ČSSZ postupuje při vymáhání pohledávek také v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015, o insolvenčním řízení, a přihlašuje a uplatňuje své pohledávky v těchto řízeních vedených v jiných členských státech EU. V roce 2022 ČSSZ přihlásila a uplatnila své pohledávky v insolvenčních řízeních na Slovensku. V roce 2022 byly odeslány do těchto řízení celkem 3 přihlášky za ČSSZ pro pohledávky ve výši 0,3 mil. Kč. Jedná se o náročnou problematiku, protože v insolvenčním řízení se zásadně aplikuje právo státu, který toto řízení zahájil. V roce 2022 nebyly uhrazeny žádné pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení.

2.5 KONTROLNÍ ČINNOST V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

ČSSZ a jejím organizačním složkám je předpisy o sociálním zabezpečení svěřena řada kontrolních pravomocí. Za stěžejní lze považovat oprávnění kontrolovat plnění

povinností zaměstnavatelů, které jim ukládají předpisy o sociálním zabezpečení. Kontrolní činnost má zejména významnou nápravnou funkci při odhalení nedostatků v postupu zaměstnavatelů v oblasti plnění jejich povinností v sociálním zabezpečení a také důležitou funkci preventivní. V návaznosti na provedené kontroly je zajišťováno odstranění zjištěných nedostatků a tím mj. dochází k zabezpečení vedení správných a úplných údajů v evidencích ČSSZ (zejména v registru zaměstnavatelů a registru pojištěnců), což je nezbytné z hlediska provádění sociálního zabezpečení, a také k zabezpečení odpovídajících dávkových nároků pojištěnců. Význam preventivní funkce spočívá zejména v tom, že zaměstnavatelé by se měli ze zjištěných nedostatků a pochybení poučit, následně již neopakovat nesprávné postupy a své zákonné povinnosti plnit správně.

Mezi kontrolní činnosti OSSZ patří i kontrola dodržování režimu dočasně práceneschopného pojištěnce. Stanovení tohoto režimu a kontrola jeho dodržování zajišťují účelné čerpání státních prostředků na výplatu nemocenského. Režim dočasně práceneschopného pojištěnce stanoví ošetřující lékař při rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Pojištěnci, který porušil režim dočasně práceneschopného pojištěnce nebo neposkytl součinnost při jeho kontrole, může být nemocenské dočasně kráceno nebo odňato. Porušením režimu dočasně práceneschopného pojištěnce se rozumí takové jednání, které nepříznivě působí na léčení a zdraví dočasně práceneschopného pojištěnce a ztěžuje nebo oddaluje obnovení jeho pracovní schopnosti. Nesplněním povinnosti poskytnout součinnost k provedení kontroly je např. neoznačení místa pobytu či zvonku jmenovkou. V neposlední řadě lékaři LPS provádějí kontrolu postupů ošetřujících lékařů při posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti.

2.5.1 KONTROLA PLNĚNÍ POVINNOSTÍ ZAMĚSTNAVATELŮ V SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

Provádění kontrol plnění povinností zaměstnavatelů v nemocenském a důchodovém pojištění a plnění jejich povinností jako plátců pojistného je součástí činnosti OSSZ v rámci věcné působnosti vymezené právními předpisy upravujícími oblast sociálního zabezpečení.

Cílem kontrol je ověření, zda zaměstnavatelé v rámci kontrolovaného období postupovali při aplikaci příslušných právních norem v souladu s nimi a zda plnili povinnosti, které z nich pro ně vyplývají. Při kontrole je ověřováno zejména stanovení správné výše vyměřovacích

základů zaměstnanců a zaměstnavatele a z nich odvozené výše pojistného, plnění povinností v oblasti nemocenského pojištění, jako je ohlašovací a oznamovací povinnost vůči OSSZ, správné posouzení účasti zaměstnanců na pojištění a správnost zaměstnavatelů vykazovaných údajů pro účely stanovení výše dávek nemocenského pojištění. Dále jsou kontroly zaměřeny na plnění povinností v oblasti důchodového pojištění včetně vedení a úplnosti podkladové evidence, vedení a správnosti údajů uváděných v evidenčních listech důchodového pojištění, dokladování žádostí o důchod a plnění ohlašovací povinnosti při zaměstnávání poživatelů důchodu.

Kontrolní činnost je integrální a velmi významnou součástí činnosti ČSSZ, neboť na základě výsledků zajišťuje nápravu v případě odhalení nesprávného postupu zaměstnavatelů při plnění povinností uložených předpisy o sociálním zabezpečení a plní i významnou preventivní

funkci. V rámci kontrolní činnosti je ověřováno, zda údaje, které ČSSZ vede ve svých evidencích (registr pojištěnců, registr zaměstnavatelů), odpovídají skutečnosti, jejím prostřednictvím je zajišťováno (resp. ověřováno a napravováno) vyplácení dávek nemocenského pojištění v odpovídající výši, což má následně dopad na uvádění správných údajů v evidenčních listech důchodového pojištění a do budoucna rovněž na správný výpočet dávek důchodového pojištění. Na základě kontrolní činnosti jsou napravovány zjištěné nedostatky v postupu zaměstnavatelů při odvodu pojistného.

Převážná většina zaměstnavatelů vnímá provádění kontrol jako významné a přínosné právě s ohledem na to, že pokud jsou v rámci kontroly odhaleny nedostatky, v budoucnu se jich vyvarují. Kontrolou zjištěné nedostatky v postupu zaměstnavatelů přitom často vyplývají z nesprávného pochopení právních předpisů v oblasti

Tabulka č. 32: Kontroly plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti sociálního zabezpečení

Stav za období a kraj	Počet provedených kontrol	Vystavené platební výměry na základě provedených kontrol			
		Počet vystavených platebních výměrů	Platebním výměrem předepsaná výše (v tis. Kč) ¹⁾		
			dlužného pojistného	penále	celkem (pojistné + penále)
Celkem 2020	52 844	1 503	18 565	7 426	25 991
Celkem 2021	50 359	3 607	99 485	20 616	120 101
Celkem 2022	63 547	5 859	155 599	47 683	203 282
HL. m. Praha	8 541	462	12 938	4 244	17 182
Jihočeský	3 596	478	14 441	4 254	18 695
Jihomoravský	5 170	407	14 504	4 430	18 934
Karlovarský	2 201	323	8 204	2 166	10 370
Královéhradecký	3 238	390	11 082	3 213	14 295
Liberecký	3 041	278	6 037	1 896	7 933
Moravskoslezský	6 829	688	20 196	5 712	25 908
Olomoucký	5 423	551	12 174	3 570	15 744
Pardubický	3 137	292	8 306	2 408	10 714
Plzeňský	3 625	313	8 510	2 554	11 064
Středočeský	7 779	644	13 032	3 821	16 853
Ústecký	4 870	430	10 511	3 176	13 687
Vysočina	2 330	189	4 369	1 323	5 692
Zlínský	3 767	414	11 296	4 916	16 212

¹⁾ Nepřesnost součtu může být způsobena zaokrouhlením hodnot.

sociálního zabezpečení, přičemž zpravidla již v průběhu kontroly je ze strany kontrolujících zaměstnavatelů vysvětlen odpovídající postup za účelem správné aplikace právních norem. Existuje ovšem i nevýznamný počet zaměstnavatelů, kteří se provedení kontroly vyhýbají, nelze je kontaktovat, považují kontroly za obtěžující a při kontrole neposkytují OSSZ potřebnou součinnost, k níž jsou povinni. Tím se ovšem dopouštějí protiprávního jednání v podobě přestupku. Provádění kontrol je v případě takových zaměstnavatelů komplikované a OSSZ pak za účelem řádného provedení kontroly využívají i donucovacích prostředků v souladu s příslušnými právními předpisy, jako je uložení sankce za spáchaný přestupek či předvedení zaměstnavatele ke kontrole orgány Policie ČR.

V roce 2022 uskutečnily OSSZ celkem 63 547 kontrol. V rámci uvedeného počtu provedených kontrol v roce 2022 bylo v případě 17 065 kontrol zaznamenáno ze strany OSSZ alespoň jedno kontrolní zjištění spočívající v nesplnění či porušení zákonné povinnosti zaměstnavatele v oblasti sociálního zabezpečení, nejvíce zaměstnavatelé chybovali při plnění svých povinností v oblasti důchodového pojištění. Na základě výsledků provedených kontrol, pokud jde o oblast pojistného, bylo v roce 2022 v porovnání s rokem předchozím vydáno i poměrně více rozhodnutí v podobě platebních výměrů, kterými bylo zaměstnavatelům předepsáno k úhradě dlužné pojistné a z něj plynoucí penále, konkrétně šlo o 5 859 platebních výměrů. V uvedeném počtu vydaných platebních výměrů se odráží zejména zjištění související s chybným postupem zaměstnavatelů v souvislosti s aplikací právní úpravy – zákona č. 300/2020 Sb., o prominutí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti placeného některými zaměstnavateli jako poplatníky v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020, a o změně zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění – na jejímž základě mohli zaměstnavatelé za období měsíců června, července a srpna 2020 při splnění zákonných podmínek uplatnit nárok na prominutí pojistného, snížit vyměrovací základ zaměstnavatele pro účely odvodu pojistného. Na základě provedených kontrol v roce 2022 byla OSSZ zjištěna pochybení zaměstnavatelů související s odvodem pojistného zejména pro nesplnění podmínek nároku na prominutí pojistného anebo nesprávný postup zaměstnavatele při stanovení jeho sníženého vyměrovacího základu. Uvedené se tak projevilo jednak v počtu vydaných platebních výměrů a samozřejmě i ve finančním vyjádření takto vzniklého

dlužného pojistného a příslušného penále, a to již v roce 2021, nicméně ve větší míře i v roce 2022, což je zřejmé z výše uvedené tabulky č. 32.

2.5.2 KONTROLA OSVČ

Kontrola OSVČ byla i v roce 2022 zaměřena zejména na správnost způsobu, obsahu podání a dodržování lhůt pro splnění povinností OSVČ, aby byla zajištěna správná evidence všech údajů potřebných pro budoucí důchodové nároky v centrálních evidencích ČSSZ.

Stejně jako v uplynulých letech bylo i nadále nejdůležitějším prvkem kontroly v této agendě správné stanovení měsíčního vyměrovacího základu v rozhodném období pro výpočet dávky nemocenského pojištění, přičemž kontroly byly zaměřeny především na ověřování správného určení výše dávek nemocenského pojištění. Součástí kontrol bylo dodržování lhůt výplaty dávek a lhůt pro oznámení zániku nemocenského pojištění OSVČ.

2.5.3 KONTROLA DODRŽOVÁNÍ REŽIMU DOČASNĚ PRÁČENESCHOPNÝCH POJIŠTĚNCŮ

V roce 2022 provedli pracovníci vykonávající kontrolu dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců 92 798 kontrol, což je o 89,56 % více než v roce 2021. Nutno však doplnit, že v roce 2020 a 2021 byl nižší počet provedených kontrol důsledkem nařízených protiepidemických opatření v souvislosti s pandemií covidu-19. Z celkového počtu provedených kontrol v roce 2022 vzniklo u 20 108 pojištěnců podezření na porušení tohoto režimu (tzv. počet záchytů). Podíl záchytů na celkovém počtu provedených kontrol činil ve sledovaném roce 21,67 %. Porušení režimu bylo potvrzeno u 4 275 pojištěnců, což je 4,61 % z celkového počtu provedených kontrol. Na základě ověřených porušení režimu dočasně práceneschopného pojištěnce bylo vydáno 3 306 správních rozhodnutí o krácení nebo odnětí nemocenského.

2.5.4 KONTROLA POSUZOVÁNÍ DOČASNĚ PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

V souladu se zákonem o nemocenském pojištění lékaři LPS provádějí kontrolu správnosti posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti, potřeby ošetřování a potřeby dlouhodobé péče a správnosti vedení a úplnosti zdravotnické dokumentace při tomto posuzování. LPS rovněž provádí kontrolu plnění povinností ošetřujících lékařů při posuzování zdravotního stavu a dočasné pracovní neschopnosti, potřeby

ošetřování a potřeby dlouhodobé péče. Kontrola posuzování dočasné pracovní neschopnosti se provádí v ordinaci ošetřujícího lékaře nebo na pracovišti LPS, zpravidla za osobní účasti posuzované osoby.

Frekvence řádných (plánovaných) kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti souvisí s řadou faktorů (průměrným stavem práceneschopných v evidenci lékaře, průměrnou délkou trvání dočasné pracovní neschopnosti, často se opakujícími dočasnými pracovními neschopnostmi atp.). Frekvence není určena staticky, ale mění se zejména v závislosti na vývoji ukazatelů dočasné pracovní neschopnosti. Mimořádné kontroly se provádějí v individuálních případech, např. na základě žádosti organizačních útvarů nemocenského pojištění, na podnět zaměstnavatele apod. V roce 2022 bylo lékaři LPS provedeno celkem 32 828 kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti. Počet provedených

kontrol ovlivnila nepříznivá personální situace na odděleních LPS.

2.6 LÉKAŘSKÁ POSUDKOVÁ ČINNOST

Lékařská posudková služba zajišťuje vyřizování posudkových agend v pojistných a nepojistných systémech v souladu se zákonem č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, a zákonem č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění. Lékaři LPS posuzují na OSSZ invaliditu a změnu stupně invalidity, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho neschopnost vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost, schopnost pohyblivosti a orientace pro účely řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením, zda jde o osobu zdravotně znevýhodněnou a zda jde pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku o osobu s postižením charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu

Tabulka č. 33: Kontroly dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců

Stav za období a kraj	Počet provedených kontrol	Záchyty		Ověřená porušení		Postihy	
		Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %	Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %	Počet	Podíl na počtu provedených kontrol v %
Celkem 2020	36 524	8 578	23,49	1 623	4,44	1 669	4,57
Celkem 2021	48 955	11 208	22,89	2 702	5,52	1 806	3,69
Celkem 2022	92 798	20 108	21,67	4 275	4,61	3 306	3,56
HL. m. Praha	6 048	1 154	19,08	250	4,13	160	2,65
Jihočeský	2 855	719	25,18	158	5,53	124	4,34
Jihomoravský	9 627	2 183	22,68	279	2,90	222	2,31
Karlovarský	3 705	803	21,67	218	5,88	139	3,75
Královéhradecký	8 714	1 714	19,67	321	3,68	238	2,73
Liberecký	4 221	991	23,48	297	7,04	243	5,76
Moravskoslezský	11 778	2 807	23,83	572	4,86	439	3,73
Olomoucký	10 633	2 305	21,68	565	5,31	441	4,15
Pardubický	5 669	1 200	21,17	240	4,23	209	3,69
Plzeňský	7 865	1 650	20,98	401	5,10	360	4,58
Středočeský	7 241	1 308	18,06	248	3,42	165	2,28
Ústecký	8 561	2 078	24,27	479	5,60	362	4,23
Vysočina	3 557	623	17,51	73	2,05	67	1,88
Zlínský	2 324	573	24,66	174	7,49	137	5,90

(tj. těžká vada nosného nebo pohybového ústrojí, těžké sluchové postižení, těžké zrakové postižení anebo těžká mentální retardace). Lékaři posudkové služby také posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob pro účely sociálního zabezpečení.

Posouzení zdravotního stavu pro jednotlivé systémy je rozdílné, posudková kritéria jsou stanovena právními předpisy. Zdravotní postižení, které splňuje zdravotní podmínku pro přiznání jedné dávky, nemusí odpovídat přiznání dávky jiné. Výsledkem posouzení zdravotního stavu je posudek, který vychází z odborných nálezů ošetřujících nebo klinických lékařů a je podkladem pro rozhodnutí buď ČSSZ, nebo krajské pobočky Úřadu práce ČR.

Činnost LPS byla v roce 2022 metodicky upřesněna prostřednictvím dvou metodických pokynů. První z nich upravuje postup lékařů LPS zejména při provádění kontrol dočasné pracovní neschopnosti, potřeby ošetřování a potřeby dlouhodobé péče v souladu se zákonem o nemocenském pojištění. Druhý metodický pokyn upravuje součinnost a oběh dokumentů mezi odd. LPS a příslušnými útvary krajských poboček Úřadu práce ČR v oblasti nepojistných systémů.

V roce 2022 bylo posudkovými lékaři LPS pro pojistné a nepojistné systémy vypracováno celkem 381 456 posudků, což je přibližně o 3 % více než v loňském roce. V roce 2022 byl jako v předešlých letech kladen důraz na dodržování správních lhůt, ale i na kvalitu posudku, která byla pravidelným předmětem recenzní a kontrolní činnosti.

2.6.1 ŘÍZENÍ V PRVNÍM STUPNI

Řízení v prvním stupni pro účely poskytování dávek a služeb sociálního zabezpečení podmíněných dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem vykonává LPS na jednotlivých OSSZ. V roce 2022 bylo vypracováno LPS OSSZ celkem 370 785 posudků, což představuje meziroční nárůst o 3 %. Pro dávky poskytované ČSSZ (pojistné systémy) bylo vypracováno 146 400 posudků (meziroční pokles o 5 %), pro dávky poskytované Úřadem práce ČR (nepojistné systémy) bylo vypracováno 224 385 posudků (meziroční nárůst o 10 %). Posudky pro pojistné systémy představovaly 39,5 % všech vypracovaných posudků, zatímco posudky pro účely nepojistných systémů představovaly 60,5 % objemu vypracovaných posudků.

Tabulka č. 34: Počet provedených kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti

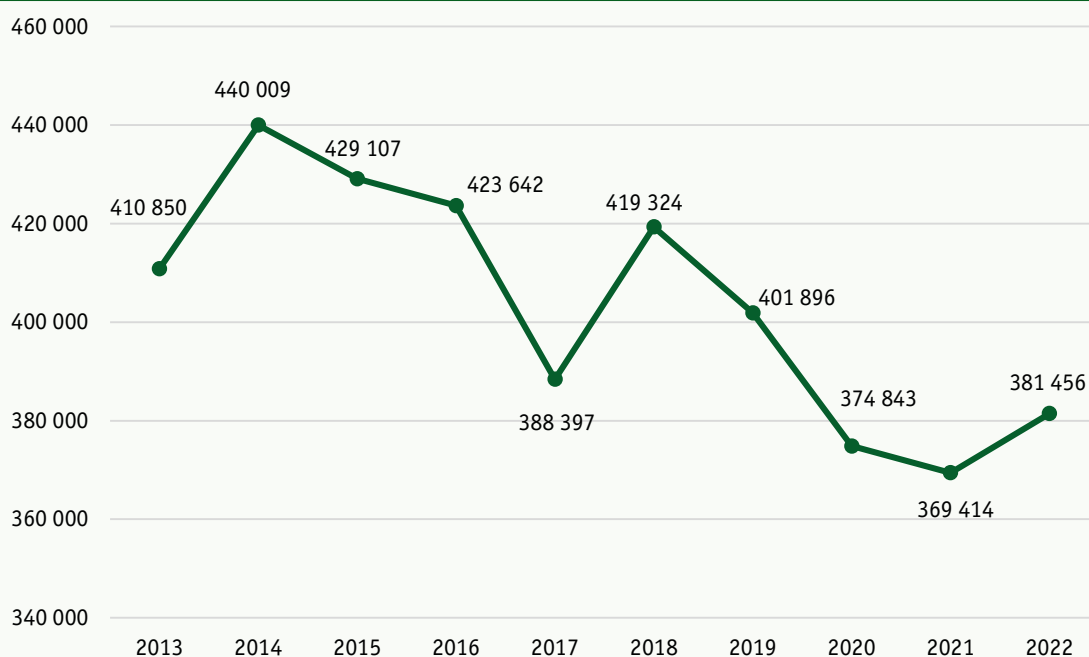
Kraj	2020	2021	2022
HL. m. Praha	1 317	2 520	1 653
Jihočeský	855	1 747	1 450
Jihomoravský	7 025	6 883	5 728
Karlovarský	231	192	45
Královéhradecký	6 153	5 015	4 457
Liberecký	1 801	1 744	2 060
Moravskoslezský	5 656	4 900	4 716
Olomoucký	2 123	1 595	1 396
Pardubický	1 887	1 218	939
Plzeňský	3 069	2 857	3 104
Středočeský	1 999	2 382	1 418
Ústecký	1 823	1 656	1 040
Vysočina	1 348	1 705	1 536
Zlínský	3 719	3 491	3 286
Celkem ČR	39 006	37 905	32 828

2.6.1.1 POSUDKY PRO POJISTNÉ SYSTÉMY

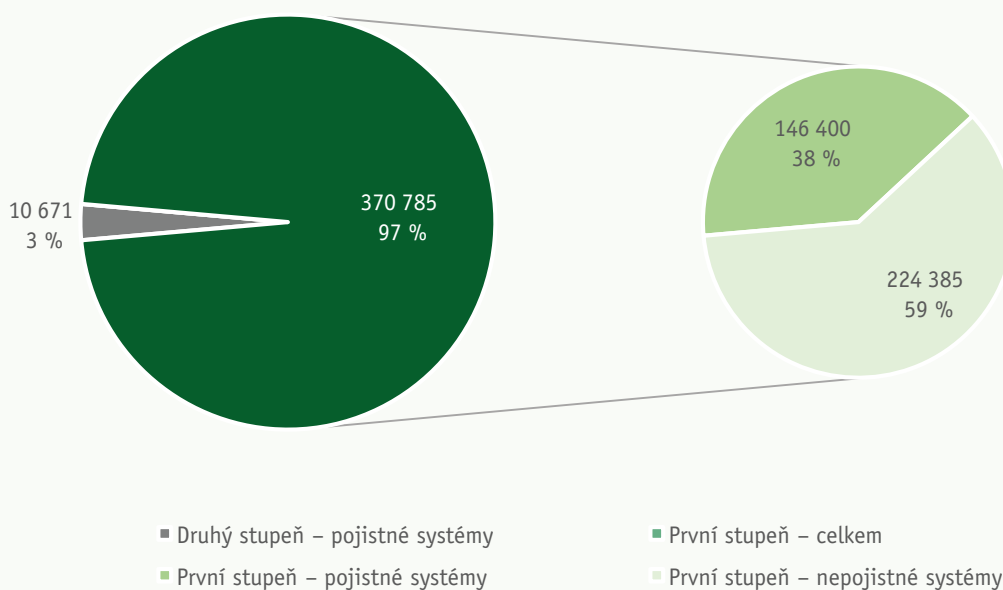
Největší podíl provedených posouzení je realizován za účelem posouzení invalidity. Posuzování invalidity probíhá v rámci řízení o invalidní důchod (tzv. zjišťovací lékařská prohlídka) či řízení o jeho změně, kdy je stanoven stupeň invalidity na základě zhodnocení dostupné zdravotní dokumentace a vydán posudek

o invaliditě. Rovněž probíhají kontrolní posouzení zdravotního stavu pro účely invalidity, tzv. kontrolní lékařské prohlídky, u klientů s již přiznaným invalidním důchodem. Podle výsledku kontrolní lékařské prohlídky může dojít ke zvýšení nebo snížení stupně invalidity či ke konstatování, že pokles pracovní schopnosti již invaliditě neodpovídá. Počet vypracovaných posudků

Graf č. 22: Celkový počet vypracovaných posudků

Graf č. 23: Podíl vypracovaných posudků v závislosti na druhu systému a stupni řízení

pro účely invalidity v roce 2022 činil 96 452, což je oproti roku 2021 pokles o 5 %. Zjišťovacích lékařských prohlídek pro účely invalidity bylo provedeno 55 595, přičemž invalidita třetího stupně byla zjištěna v 11 563 případech, tj. v 21 %, invalidita druhého stupně byla uznána v 5 771 případech, tj. v 10 %, invalidita prvního stupně v 18 597 případech, tj. v 34 %. Invalidita nebyla uznána v 19 664 případech, tj. v 35 %. Kontrolních lékařských prohlídek bylo v roce 2022 provedeno 25 238. Na základě žádosti o změnu výše invalidního důchodu bylo vypracováno 15 619 posudků.

V rámci posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pro účely řízení o výplatě nemocenského po uplynutí podpůrčí doby bylo vypracováno 42 627 posudků, což je oproti roku 2021 pokles o 7 %. Prodloužení výplaty nemocenského po uplynutí podpůrčí doby bylo uznáno v 35 204 případech, tj. v 83 %, v 7 423 případech, tj. v 17 %, prodloužení uznáno nebylo.

V souvislosti s posuzováním biologické důvodnosti dalšího trvání dočasné pracovní neschopnosti bylo vypracováno 2 738 posudků, což je oproti roku 2021 pokles o 8 %. Rozhodnutím ukončil lékař LPS jako orgán

Tabulka č. 35: Počet přijatých žádostí o posudek a vypracovaných posudků

Stav za období	Počet přijatých žádostí				Počet vypracovaných posudků			
	1. stupeň ¹⁾		2. stupeň	Celkem	1. stupeň ¹⁾		2. stupeň	Celkem
	Pojistné systémy	Nepoj. systémy	Pojistné systémy		Pojistné systémy	Nepoj. systémy	Pojistné systémy	
2020	158 575	210 648	10 114	379 337	154 528	210 344	9 971	374 843
2021	160 572	213 586	10 742	384 900	154 653	204 071	10 690	369 414
2022	150 119	231 959	11 502	393 580	146 400	224 385	10 671	381 456
Leden	14 561	19 005	797	34 363	14 812	19 482	941	35 235
Únor	12 766	18 675	856	32 297	12 827	18 173	888	31 888
Březen	14 741	22 190	1 064	37 995	14 291	20 035	870	35 196
I. čtvrtletí	42 068	59 870	2 717	104 655	41 930	57 690	2 699	102 319
Duben	12 494	18 335	1 107	31 936	11 972	17 971	853	30 796
Květen	13 915	21 258	1 304	36 477	13 343	20 128	903	34 374
Červen	12 559	20 842	1 196	34 597	13 255	20 768	1 016	35 039
II. čtvrtletí	38 968	60 435	3 607	103 010	38 570	58 867	2 772	100 209
I. a II. čtvrtletí	81 036	120 305	6 324	207 665	80 500	116 557	5 471	202 528
Červenec	9 547	15 852	905	26 304	8 761	15 158	673	24 592
Srpen	12 233	18 822	813	31 868	11 483	18 148	928	30 559
Září	10 991	18 538	820	30 349	11 576	18 969	966	31 511
III. čtvrtletí	32 771	53 212	2 538	88 521	31 820	52 275	2 567	86 662
I. až III. čtvrtletí	113 807	173 517	8 862	296 186	112 320	168 832	8 038	289 190
Říjen	12 863	19 905	825	33 593	12 314	20 200	1 001	33 515
Listopad	13 137	21 490	872	35 499	12 613	21 283	1 022	34 918
Prosinec	10 312	17 047	943	28 302	9 153	14 070	610	23 833
IV. čtvrtletí	36 312	58 442	2 640	97 394	34 080	55 553	2 633	92 266

nemocenského pojištění OSSZ 1 957 dočasných pracovních neschopností, tj. 72 %. Zbýlých 781 dočasných pracovních neschopností, tj. 28 %, ukončeno nebylo.

V rámci posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pro účely osob zdravotně znevýhodněných bylo vypracováno 4 418 posudků, což je oproti roku 2021 nárůst o 4 %. Status osoby zdravotně znevýhodněné byl uznán v 3 980 případech, tj. v 90 %, nebyl uznán ve 438 případech, tj. v 10 %. Posouzení tzv. bezmocnosti, ke kterému je přistoupeno v některých případech pro účely důchodového řízení, bylo v roce 2022 provedeno ve 25 případech. Z toho částečná bezmocnost byla uznána ve 3 případech, převážná ve 12 případech a úplná v 5 případech, nebyla uznána v 5 případech.

Posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte je realizováno v souvislosti s podáním žádosti o důchod, ve vztahu k posouzení otázky vzniku nároku na sirotčí důchod nebo dalšího nároku na sirotčí, vdovský a vdovecký důchod, kdy je potřeba zjistit, zda je možné považovat dítě z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, který mu brání vykonávat soustavnou výdělečnou činnost, za nezaopatřené. V roce 2022 bylo k posouzení dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu dítěte přistoupeno ve 46 případech, z toho ve 35 případech byl dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav uznán, v 11 případech uznán nebyl.

2.6.1.2 POSUDKY PRO NEPOJISTNÉ SYSTÉMY

Posudky vypracované pro potřeby dávek nebo služeb z nepojistného systému tvořily 60,5 % všech vypracovaných posudků. Největší podíl tvořilo posouzení stupně závislosti pro účely přiznání příspěvku na péči. V rámci posuzování stupně závislosti pro přiznání příspěvku na péči bylo vypracováno 141 800 posudků, což

oproti roku 2021 představuje nárůst o 6 %. Závislost na péči byla uznána ve 128 370 případech, tj. v 91 %, z toho byl uznán stupeň závislosti I v 31 759 případech (25 %), stupeň závislosti II v 37 038 případech (29 %), stupeň závislosti III v 35 331 případech (27 %) a stupeň závislosti IV ve 24 242 případech (19 %). Závislost nebyla uznána ve 13 430 případech (9 %).

Posouzení zdravotního stavu pro účely poskytování průkazů osobám se zdravotním postižením bylo provedeno v 71 154 případech, což je oproti roku 2021 nárůst o 21 %. Zdravotní stav odpovídající přiznání průkazu TP byl zjištěn ve 22 149 případech, tj. v 31 %, průkazu ZTP v 35 933 případech, tj. v 51 %, a v 8 106 případech, tj. v 11 %, byl zjištěn zdravotní stav odpovídající nároku na průkaz ZTP/P. Zdravotní podmínka pro přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením nebyla uznána ve 4 966 případech, tj. v 7 %.

Jiné posudky pro účely poskytování dávek a služeb sociální péče zahrnovaly posouzení zdravotního stavu pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku, v rámci kterého bylo vypracováno 11 431 posudků, což znamená oproti roku 2021 nárůst o 2 %. Z toho:

- 3 458 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí, zdravotní podmínka byla uznána v 2 317 případech (tj. 67 %),
- 1 545 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkým zrakovým postižením, uznáno bylo 1 348 případů (tj. 90 %),
- 355 posudků pro účely přiznání zvláštní pomůcky pro osobu s těžkým sluchovým postižením, uznáno bylo 259 případů (tj. 73 %),
- 6 073 posudků pro účely příspěvku na zakoupení motorového vozidla, zdravotní podmínka byla uznána v 2 430 případech (tj. 40 %).

Tabulka č. 36: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2020	2021	2022
Invalidita	104 479	101 286	96 452
Prodlení výplaty nemocenského	41 193	46 027	42 627
Ukončení dočasné pracovní neschopnosti	4 156	2 968	2 738
Osoba zdravotně znevýhodněná	4 563	4 243	4 418
Ostatní ¹⁾	137	129	165
Celkem	154 528	154 653	146 400

¹⁾ Předmětem řízení je např. tzv. bezmocnost, dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte či děti – mimořádná péče.

2.6.2 ŘÍZENÍ VE DRUHÉM STUPNI

Posouzení zdravotního stavu v námitkovém řízení (řízení ve druhém stupni) provádějí lékaři ČSSZ určení k posuzování pro účely řízení o námitkách, kteří jsou organizačně oddělení od lékařů OSSZ a nepodílejí se na zpracování posudků OSSZ, na jejichž základě jsou vydávána rozhodnutí ČSSZ. Pokud účastník řízení nesouhlasí s výsledkem posouzení zdravotního stavu, vyčká doručení rozhodnutí, proti němuž následně může podat námitky. V rámci druhoinstančního řízení, tedy na LPS ČSSZ, bylo vypracováno 10 671 posudků, což představuje meziroční pokles o 0,2 %.

Pro účely námitkového řízení ve věcech důchodového pojištění bylo vyhotoveno celkem 9 853 posudků souvisejících s posouzením invalidity, což představuje nárůst o 2 %. Stejný stupeň invalidity jako v rámci prvoinstančního posouzení byl konstatován v 78 % případů. V 19 % případů byl stupeň invalidity zvýšen a ve 3 % případů došlo ke snížení stupně invalidity. V rámci důchodové agendy byl rovněž vyhotoven 1 posudek týkající se námitkového řízení ve věci dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu dítěte. V tomto případě bylo vyhověno.

Co se týče řízení ve druhém stupni ve věcech nemocenského pojištění, v odvolacím řízení proti rozhodnutí OSSZ o ukončení dočasné pracovní neschopnosti bylo

vypracováno 122 posudků, což představuje meziroční nárůst o 14 %. Klientovi nebylo vyhověno ve 116 případech, a tedy posudek první instance byl potvrzen v 95 %. V odvolacím řízení proti zamítavému rozhodnutí ve věci prodloužení vyplácení nemocenského po uplynutí podpůrčí doby bylo vypracováno 604 posudků, což představuje pokles o 28 % oproti roku 2021, přičemž v 325 případech, tj. v 54 %, bylo doporučeno žadatelé vyhovět, v 279 případech, tj. ve 46 %, vyhověno nebylo. V neposlední řadě v odvolacím řízení u osob zdravotně znevýhodněných bylo vypracováno 91 posudků; v 50 případech, tj. v 55 %, nebylo vyhověno, vyhověno bylo ve 41 případech, tj. ve 45 %.

2.7 DALŠÍ AGENDA SVĚŘENÁ DO PŮSOBNOSTI ČSSZ

ČSSZ vedle agendy důchodového pojištění, nemocenského pojištění a LPS, jež tvoří hlavní náplň její činnosti, přísluší rovněž působnost v oblasti rozhodování o statusu osoby zdravotně znevýhodněné, odškodňování podle zvláštních právních předpisů a refundace náhrady mzdy za pracovní volno související s akcí pro děti a mládež poskytnuté podle zákoníku práce.

2.7.1 OSOBY ZDRAVOTNĚ ZNEVÝHODNĚNÉ

Občan, který má zachovánu schopnost vykonávat

Tabulka č. 37: Počet posudků pro nepojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2020	2021	2022
Příspěvek na péči	135 360	134 218	141 800
Průkaz osoby zdravotně postižené	62 889	58 693	71 154
Příspěvek na zvláštní pomůcku	12 095	11 160	11 431
Celkem	210 344	204 071	224 385

Tabulka č. 38: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení ve druhém stupni podle předmětu řízení

Předmět řízení	2020	2021	2022
Posouzení v rámci námitkového řízení ve věcech důchodového pojištění	9 033	9 672	9 854
Posouzení v rámci odvolacího řízení ve věcech nemocenského pojištění	869	946	726
Posouzení v rámci odvolacího řízení v oblasti osob zdravotně znevýhodněných	69	72	91
Celkem	9 971	10 690	10 671

soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale jeho schopnost být nebo zůstat pracovně začleněný, vykonávat dosavadní povolání nebo využívat dosavadní kvalifikaci či získat novou, je podstatně omezena, přičemž příčinou tohoto omezení je dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, může být uznán za osobu zdravotně znevýhodněnou.

Rozhodování ve věcech osob zdravotně znevýhodněných (včetně potvrzování tohoto statusu) je zákonem svěřeno OSSZ, o odvolání rozhoduje ČSSZ. Zdravotní stav je přitom posuzován posudkovými lékaři LPS.

V roce 2022 bylo uplatněno 4 849 žádostí o uznání za osobu zdravotně znevýhodněnou – vyřízeno bylo celkem 4 457 žádostí (kladně 3 786 žádostí, záporně 392 žádostí a 279 řízení bylo zastaveno, zejména z důvodu překážky zahájení řízení) a 126 řízení bylo přerušeno. Za rok 2022 zaznamenala ČSSZ v agendě osob zdravotně znevýhodněných celkem 90 odvolání proti rozhodnutí OSSZ.

Počty provedených posouzení zdravotního stavu lékaři LPS pro účely uznání statusu osoby zdravotně znevýhodněné jsou uvedeny výše v kapitole 2.6.1.1.

2.7.2 ODŠKODŇOVÁNÍ PODLE ZVLÁŠTNÍCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Do působnosti ČSSZ náleží také realizace právních předpisů upravujících poskytování odškodnění účastníkům národního boje za osvobození Československa v letech 1939 až 1948, osobám perzekvovaným v období komunistického režimu v letech 1948 až 1989 a stanovenému okruhu jejich pozůstalých. V roce 2022 nebyl přijat ani novelizován žádný právní předpis týkající se odškodňovacích dávek, ČSSZ tedy pokračovala v rozhodování o žádostech o odškodňovací dávky podle dosavadních právních předpisů.

Odškodnění se poskytuje formou jednorázové peněžní částky, formou příplatku či zvláštního příspěvku

k důchodu a formou úpravy (tj. zvýšení) důchodu. Odškodnění v podobě jednorázových peněžních částek upravuje zákon č. 217/1994 Sb., zákon č. 39/2000 Sb., zákon č. 261/2001 Sb., zákon č. 172/2002 Sb. a zákon č. 357/2005 Sb. Vzhledem k tomu, že žádosti o tyto jednorázové peněžní částky bylo třeba uplatnit ve lhůtě v řádu měsíců od účinnosti příslušného zákona, je vyřizování žádostí o tyto dávky v podstatě ukončeno. V roce 2022 bylo jedné osobě vyplaceno 96 Kč formou doplátku jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb.

Příplatky k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu jsou vypláceny měsíčně spolu s důchodem, k němuž náleží. Příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. byl v prosinci roku 2022 vyplácen 2 812 osobám, za celý uplynulý rok bylo na této dávce vyplaceno 100,4 mil. Kč. Na příplatku a zvláštním příspěvku k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb. bylo za rok 2022 vyplaceno celkem 276,8 mil. Kč, v prosinci 2022 příplatek k důchodu pobíralo 3 417 osob a zvláštní příspěvek k důchodu 7 094 osob.

Osobám, kterým nelze příplatek nebo zvláštní příspěvek k důchodu přiznat jen proto, že nepobírají stanovený druh důchodu z českého důchodového pojištění, zakládá zákon č. 108/2009 Sb. nárok na jednorázovou peněžní částku, která příplatek či zvláštní příspěvek nahrazuje. V roce 2022 nebyla tato jednorázová peněžní částka vyplacena žádné osobě.

Držitelé osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle zákona č. 262/2011 Sb. mají nárok na zvýšení důchodu, pokud procentní výměra jejich důchodu nedosahuje stanovené minimální výše. V prosinci 2022 ČSSZ vyplácela 96 důchodů upravených podle tohoto zákona.

Tabulka č. 39: Počet případů řízení ve věcech osob zdravotně znevýhodněných

Stav za období	Podané žádosti	Vyřízené žádosti celkem	Z toho			Přerušená řízení	Podaná odvolání
			uznán OZZ	neuznán OZZ	zastavená řízení		
2020	4 643	4 736	4 048	414	274	120	81
2021	4 665	4 400	3 725	393	282	110	97
2022	4 849	4 457	3 786	392	279	126	90

Zkratky použité v tabulce: OZZ – osoba zdravotně znevýhodněná.

2.7.3 REFUNDACE NÁHRADY MZDY ZA PRACOVNÍ VOLNO SOUVISEJÍCÍ S AKCÍ PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Rok 2022 byl druhým rokem, kdy OSSZ na základě svěřené dané činnosti do působnosti ČSSZ realizovaly úhradu poskytnuté náhrady mzdy (platu) zaměstnanci pro jeho činnost na akci pro děti a mládež ve smyslu zákoníku práce. Tato agenda je přitom agendou zcela vybočující

z rámce standardní definice sociálního zabezpečení a s ohledem na samotnou právní úpravu danou zákoníkem práce agendou výrazně komplikovanou a značně administrativně a časově náročnou. Refundace náhrady mzdy doprovázená úhradou veřejných pojistných z daného plnění vychází z pracovněprávní úpravy pracovního volna poskytovaného zaměstnavatelem k činností zaměstnance na dětském táboře či na sportovním

Tabulka č. 40: Výplaty jednotlivých typů odškodňovacích dávek

Typ odškodňovací dávky	2020	2021	2022
Počet výplat jednorázových peněžních částek v daném roce			
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 217/1994 Sb., určená některým obětem nacistické perzekuce	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 39/2000 Sb., určená příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 172/2002 Sb., určená osobám odvezeným do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech	0	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 108/2009 Sb., nahrazující příplatek podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. a příplatek a zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb.	1	0	0
Jednorázová peněžní částka podle zákona č. 261/2001 Sb., určená účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěným do vojenských pracovních táborů	1	2	1
Počet vyplácených příplatků a příspěvků k důchodu k 31. 12. daného roku			
Příplatek k důchodu podle nařízení vlády č. 622/2004 Sb. ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální	3 437	3 108	2 812
Příplatek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., pro účastníky národního boje za vznik a osvobození Československa a některé pozůstalé po nich	4 618	3 966	3 417
Zvláštní příspěvek k důchodu podle zákona č. 357/2005 Sb., určený účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945, některým osobám pronásledovaným komunistickým režimem a stanovenému okruhu pozůstalých po nich	9 468	8 193	7 094
Úprava důchodu podle zákona 262/2011 Sb. pro účastníky odboje a odporu proti komunismu	95	96	96

Zkratky použité v tabulce: SSSR – Svaz sovětských socialistických republik.

soustředění, kdy má zaměstnanec při splnění zákonných podmínek nárok na náhradu příjmu ve výši průměrného výdělku, a to nejvýše za 1 týden v kalendářním roce. Refundace je realizována na žádost zaměstnavatele, tedy v rámci správního řízení. Na základě výsledku tohoto řízení je uhrazena zaměstnavateli požadovaná výše vyplacené náhrady příjmu zaměstnanci, a to včetně částky pojistného na sociální zabezpečení a veřejné zdravotní pojištění, které je zaměstnavatel povinen z náhrady platit, pokud není o žádosti rozhodnuto jinak.

Splnění podmínek nároku na refundaci posuzují OSSZ ve správním řízení. Zaměstnavatel je v řízení povinen doložit splnění podmínek pro nárok na poskytnutí náhrady příjmu, resp. pro její refundaci ze strany OSSZ. V roce 2022 bylo zaměstnavateli uplatněno přes 7 200 žádostí o úhradu poskytnuté náhrady příjmu. Na jejich základě představovala refundovaná částka v úhrnu téměř 91,3 mil. Kč (zahrnující též náklady na úhradu veřejných pojistných).

3 SPRÁVA DAT SOCIÁLNÍHO POJIŠTĚNÍ A ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE

Správa dat sociálního pojištění je v prostředí ČSSZ pojata jako komplexní nástroj, kterým jsou formalizovány povinnosti a odpovědnosti pro řízení dat v IIS ČSSZ. V minulých obdobích byla deklarována koncepce v oblasti správy dat sociálního pojištění a vymezeno poslání a vize správy dat v ČSSZ. Rovněž byly definovány strategické cíle správy dat v ČSSZ včetně principů a standardů uplatňovaných při správě dat v jednotlivých oblastech, kterými jsou například strategické řízení správy dat, pořizování, provoz, údržba a poskytování dat, řízení bezpečnosti informací a jiné. V rámci řízení procesu správy dat jsou definovány požadavky správy dat na dodavatele aplikačního programového vybavení pro ČSSZ v podobě standardu správy dat / standardu využívání datového katalogu, kterým se zpřesňují požadavky na formát a způsob předávání popisů datových modelů pro potřeby následného zpracování v datovém katalogu. V tom jsou tvořeny standardy pro podobu datových položek a číselníků a rovněž uchovávány a ověřovány informace o metadatech datových položek použitých v aplikacích IIS ČSSZ a číselnících ČSSZ. V rámci dalšího zkvalitňování správy dat v ČSSZ byly v uplynulém roce

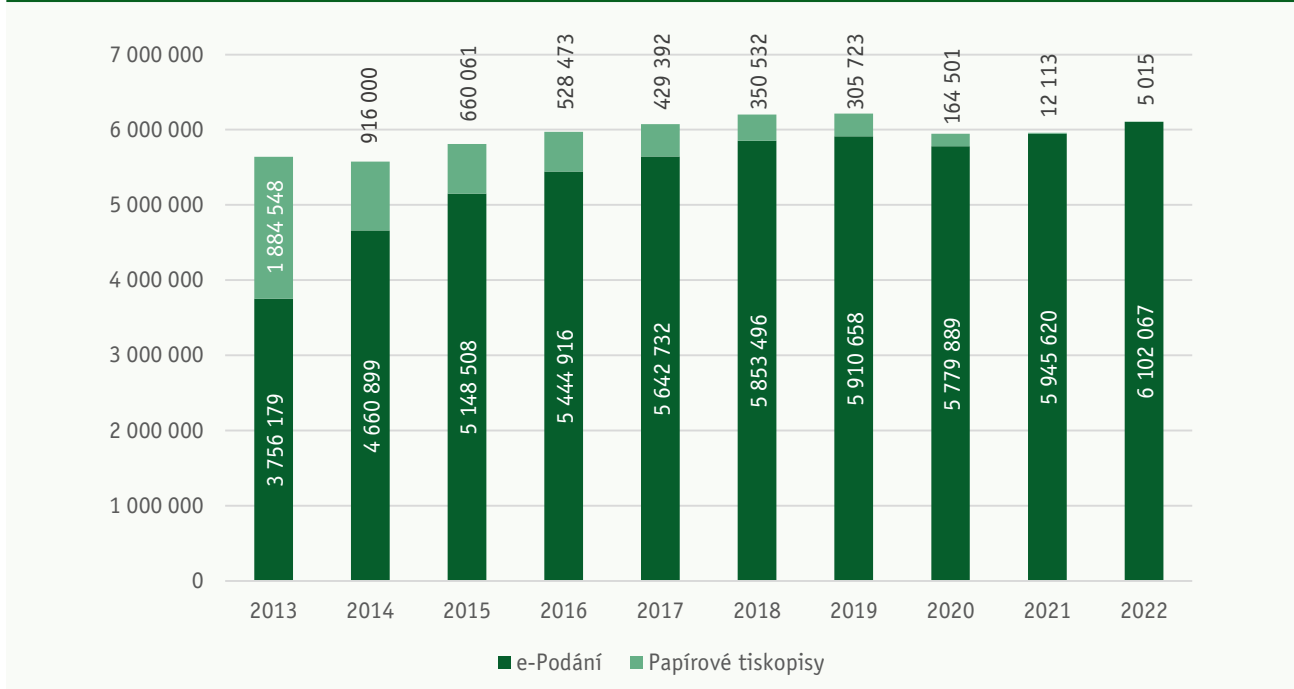
realizovány kroky vedoucí k upřesnění jednotlivých vlastníků dat a odpovědností za jejich správu.

3.1 ÚDAJOVÁ ZÁKLADNA

ČSSZ dlouhodobě zpracovává a spravuje údaje více než 10 milionů pojištěnců, které jsou potřebné pro rozhodování o jejich nárocích v oblasti nemocenského a důchodového pojištění. Podkladové materiály jsou v současné době předávány především v elektronické podobě. V oblasti důchodového pojištění jsou to zejména evidenční listy důchodového pojištění, kterých bylo v roce 2022 podáno celkem 6 107 082. Naskenováno bylo 1 454 083 dokumentů (z toho bylo pouze 0,34 % evidenčních listů důchodového pojištění v papírové formě).

Aktualizace identifikačních údajů o jednotlivých pojištěncích je zajišťována převážně automatizovaně údaji z informačního systému základních registrů a agendových informačních systémů evidence obyvatel a cizinců. Za rok 2022 bylo takto zpracováno celkem 2 392 453 změn, z toho 1 863 039 změn z registru obyvatel a 529 414 změn z registru osob. Kromě toho bylo na základě individuálních podnětů (interních i od

Graf č. 24: Vývoj počtu podaných evidenčních listů důchodového pojištění

pojištěnců) v roce 2022 „ručně“ zpracováno 477 964 změn a oprav identifikačních údajů pojištěnců. Základním identifikátorem pojištěnců v oblasti sociálního pojištění stále zůstává rodné číslo, v souvislosti s rozvojem elektronické komunikace (ať již se zaměstnavateli, nebo s cizozemskými nositeli pojištění) však roste úloha interního identifikátoru – evidenčního čísla pojištěnce umožňujícího zaevidování pojištěnce bez rodného čísla. V roce 2022 bylo přiděleno 152 064 těchto identifikátorů, což představuje nárůst o 38 % oproti předchozímu roku, přičemž tento trend byl odrazem migrační vlny způsobené válečným konfliktem na Ukrajině.

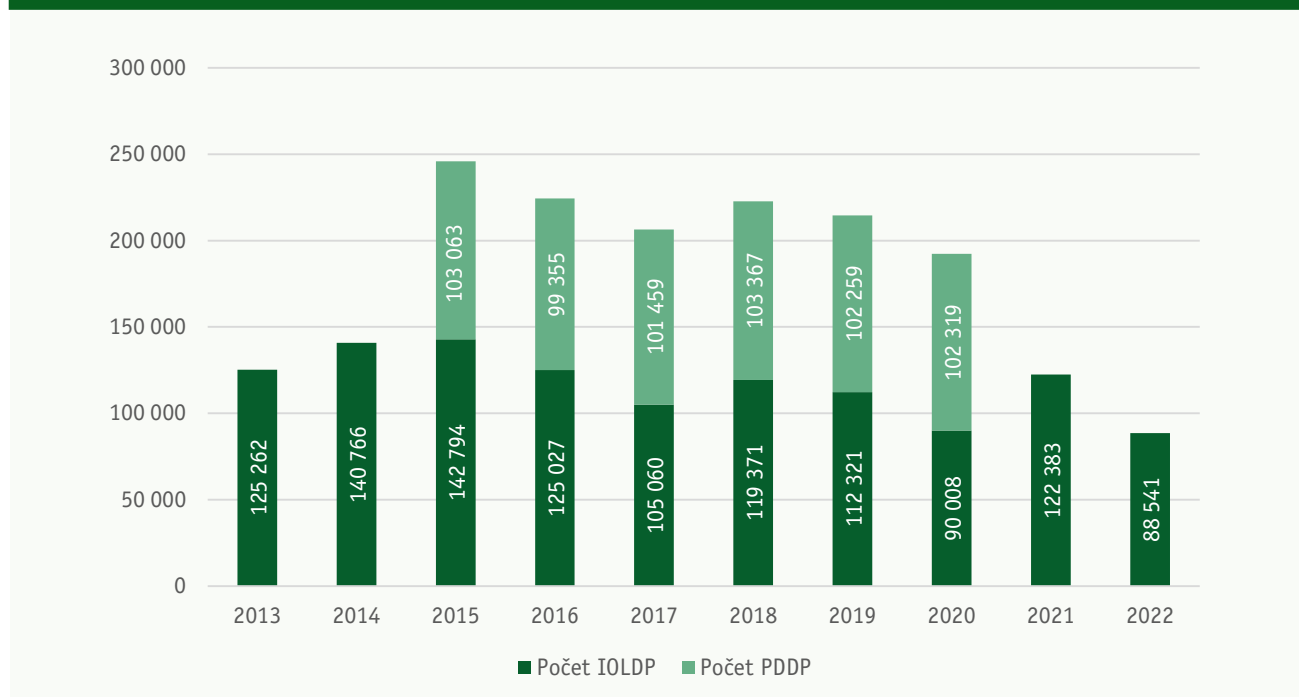
Aktuálnost a rovněž správnost dat tvořících údajovou základnu ČSSZ jsou důvodem velmi častých dotazů externích subjektů, které mají ze zákona právo na poskytnutí informací. Navzdory tomu, že pro většinu typizovaných dotazů jsou vytvořeny služby umožňující jejich přímé poskytnutí prostřednictvím ePortálu ČSSZ, byly na základě dotazů doručených prostřednictvím informačního systému datových schránek poskytnuty informace o 217 926 pojištěncích. Z důvodu příslušnosti k přiznání dávky důchodového pojištění byly z evidence ČSSZ předány Ministerstvu vnitra, Ministerstvu obrany a Ministerstvu spravedlnosti informace o 6 738 příslušnících ozbrojených složek státu.

V roce 2022 bylo na žádost klientů zpracováno 88 541 informativních osobních listů důchodového pojištění, z toho 30 094 na základě přímého podání prostřednictvím ePortálu ČSSZ a 4 414 prostřednictvím datové schránky ČSSZ. Elektronicky podané žádosti tak již tvoří více než třetinu z celkového počtu. S rozšiřujícím se využíváním elektronických identifikačních prostředků (např. elektronický občanský průkaz, uživatelský účet NIA, bankovní identita nebo identifikační certifikát I.CA) využívá stále více pojištěnců služby ePortálu ČSSZ, kde mají k dispozici pravidelně aktualizované informace o dobách pojištění, náhradních dobách, vyměňovacích základech a vyloučených dobách.

3.2 ELEKTRONICKÁ KOMUNIKACE A POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRŮ ČSSZ

Elektronická komunikace zabezpečená IIS ČSSZ prostřednictvím informačního a komunikačního rozhraní představuje přímé služby ČSSZ klientům poskytované prostřednictvím informačních technologií v automatickém nepřetržitém režimu. Prostřednictvím tohoto rozhraní nabízí klientům ČSSZ služby e-Podání, ePortálu ČSSZ a G2G/G2B služby pro komunikaci s třetími stranami. Rozsah poskytovaných služeb se stále rozvíjí s cílem

Graf č. 25: Vývoj počtu vyřízených informativních osobních listů důchodového pojištění a počtu odeslaných přehledů dob důchodového pojištění¹⁾

¹⁾ Přehledy dob důchodového pojištění byly rozesílány v letech 2015–2020.

Zkratky použité v grafu: IOLDP – informativní osobní list důchodového pojištění; PDDP – přehled dob důchodového pojištění.

postupného rozšiřování služeb založených na samoobslužném principu. Tyto služby umožňují klientům učinit podání elektronickou cestou v datové formě. Dále je možné podání realizovat vyplněním interaktivního elektronického formuláře, kde se využívá možnosti předvyplnění. Prostřednictvím ePortálu ČSSZ poskytuje ČSSZ svým klientům celou řadu online služeb, díky nimž se mohou informovat o svých datech nebo o stavu řízení, případně požádat o další informace, které mohou ze zákona obdržet. Třetí skupinou služeb jsou služby G2G/G2B, kdy jsou oprávněným osobám či organizacím poskytována data z údajové základny ČSSZ. Na rozvoj v oblasti externí komunikace s klienty (pojištěnci, OSVČ, zaměstnavateli) a jinými orgány veřejné moci je trvale kladen velký důraz. Jak je patrné z následujících kapitol 3.2.1 až 3.2.3, podobně jako v roce 2021 i v roce 2022 došlo k nárůstu využívání elektronické komunikace s ČSSZ prostřednictvím e-Podání, ePortálu ČSSZ a G2G/G2B služeb ze strany jejich klientů. Informace z registrů ČSSZ jsou poskytovány rovněž na základě žádostí doručených v naprosté většině prostřednictvím informačního systému datových schránek. Odpovědi na tyto dotazy jsou pak manuálně vyřizovány zaměstnanci ČSSZ a OSSZ.

3.2.1 E-PODÁNÍ (ELEKTRONICKÉ PODÁNÍ) A INTERAKTIVNÍ FORMULÁŘE

Využívání služeb e-Podání (elektronické podání formou

strukturovaných dat) ze strany veřejnosti prostřednictvím jednotlivých e-formulářů minimalizuje potřebu vzájemné písemné komunikace a eliminuje ruční pořizování dat do systémů ČSSZ, čímž významným způsobem přispívá ke zrychlení a zjednodušení procesů v rámci výkonu státní správy. E-Podání je možno zaslat prostřednictvím interaktivních formulářů vystavených na ePortálu ČSSZ nebo ze softwaru třetích stran. Tato možnost je hojně využívána zaměstnavateli a poskytovateli lékařských služeb. Softwaroví vývojáři mají k dispozici testovací prostředí, ve kterém si mohou vyzkoušet veškeré připravované služby, případně „dodadit“ jimi vyvíjený software pro aktuálně provozované služby e-Podání. O veškerých změnách týkajících se e-Podání ČSSZ pravidelně informuje na svých webových stránkách a prostřednictvím systému odběru novinek z ČSSZ. V květnu 2022 bylo portfolio služeb e-Podání rozšířeno o tři nové služby Žádosti o vystavení potvrzení o příslušnosti k právním předpisům, které přispěly k automatizaci v agendě volného pohybu osob. Celkem bylo elektronicky přijato 13 089 těchto žádostí.

Se službami e-Podání je velmi úzce propojen i systém eNeschopenky, přičemž úspěšné využívání tohoto systému pokračovalo i v roce 2022. Jako stabilní součást elektronické obsluhy klientů ČSSZ je vedle e-formulářů rovněž provozován systém interaktivních formulářů ČSSZ. V lednu roku 2022 byla zavedena novinka – předvyplňování

Tabulka č. 41: Statistika údajové základny

Typ agendy	2020	2021	2022
Skenování dokumentů pro účely provádění důchodového pojištění			
Počet naskenovaných dokumentů	1 426 855	1 333 698	1 454 083
Aktualizace kmenových evidencí			
Počet automatizovaných změn ze základních registrů a z agendových informačních systémů evidence obyvatel a cizinců	1 284 650	1 504 203	2 392 453
Konsolidace a opravy individuálních kont pojištěnců			
Počet opravených diferencí v záznamech databáze nárokových podkladů	143 033	99 294	69 199
Počet úprav individuálních kont pojištěnců	355 011	390 530	336 183
Evidenční číslo pojištěnce			
Počet přidělených evidenčních čísel pojištěnců	86 524	110 223	152 064

přehledu o příjmech a výdajích OSVČ za rok 2021 z evidencí ČSSZ – která klientům významně zjednodušila a zrychlila vyplnění. Příjem tohoto formuláře formou e-Podání se tak zvýšil z 255 128 na 352 594. V roce 2022 bylo zveřejněno 9 nových formulářů.

3.2.2 EPORTÁL ČSSZ (ONLINE SLUŽBY)

Zavedení bankovní identity od 1. 1. 2021 a postupně zapojování dalších bank i v roce 2022 přispívá k růstu využívání služeb ePortálu ČSSZ narůstajícím počtem klientů. Oproti roku 2021, kdy se na ePortál ČSSZ přihlásilo 2 139 821 klientů, z toho 1 138 648 klientů pomocí přihlašovacích prostředků identity občana, se v roce 2022 přihlásilo již 2 977 806 klientů, z toho 1 218 554 klientů pomocí přihlašovacích prostředků identity občana, kam se řadí i bankovní identita.

Využívání online služeb je nadále na vzestupu i v souvislosti se zájmem klientů o upřednostnění elektronické komunikace před osobní a se zavedením dvou nových služeb, které jsou veřejností hojně využívány. Začátkem roku 2022 byla pro OSVČ spuštěna online služba Informace o zaplacených zálohách na důchodové pojištění OSVČ, která poskytuje informaci o měsíčních předpisech záloh na pojistné na důchodové pojištění a jejich úhradách v aktuálním a předcházejícím kalendářním roce. K 1. 7. 2022 byla zpřístupněna služba Potvrzení pro slevu na jízdném pro poživatele invalidního důchodu třetího stupně, která vygeneruje potvrzení s QR kódem potřebným k prokázání slevy na jízdném anebo umožní odeslat žádost o vyhotovení tohoto potvrzení.

Jako velmi přínosná byla v roce 2022 hodnocena

Tabulka č. 42: Počet podání zaměstnavatelů

Počet podání za období	Oznámení o nástupu do zaměstnání		Přehled o výši pojistného		Příloha k žádosti o dávku NP		ELDP	
	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky	Celkový počet	z toho % elektronicky
2020	3 190 721	86,5	3 374 629	91,1	2 430 658	80,4	5 994 390	97,2
2021	3 169 347	94,3	3 347 798	98,9	2 539 943	94,6	5 957 733	99,8
2022	3 240 198	95,1	3 352 500	99,1	2 176 145	96,0	6 107 082	99,9

Zkratky použité v tabulce: NP – nemocenské pojištění; ELDP – evidenční list důchodového pojištění.

Tabulka č. 43: Počet přijatých podání podle druhů rozhraní

	2020		2021		2022	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Přijato e-formulářů celkem	33 175 413	91,14	36 930 070	93,55	39 396 420	93,37
z toho: přijaté formuláře z ISDS	5 645 155	15,51	6 443 331	16,32	6 463 683	15,32
přijaté formuláře z VREP	17 896 514	49,17	18 714 761	47,41	19 529 653	46,28
přijaté formuláře z PIKR	2 252 817	6,19	1 145 678	2,90	1 363 261	3,23
přijaté formuláře z OSSZ	12 714	0,03	15 297	0,04	17 451	0,04
přijaté formuláře z VZT	438 249	1,20	188 943	0,48	162 146	0,38
přijaté formuláře z jiného zdroje ¹⁾	6 929 964	19,04	10 422 060	26,40	11 860 226	28,11
Zamítnuto e-formulářů celkem	3 224 816	8,86	2 546 418	6,45	2 798 063	6,63
Celkem zpracováno e-formulářů	36 400 229	100,00	39 476 488	100,00	42 194 483	100,00

¹⁾ Jinými zdroji jsou např. formuláře v rámci eNeschopenky.

Zkratky použité v tabulce: ISDS – Informační systém datových schránek; VREP – veřejné rozhraní pro e-Podání; PIKR – přímý kanál pro odesílání formulářů z ePortálu ČSSZ (Informační a komunikační rozhraní ČSSZ); VZT – subsystém IIS ČSSZ pro evidenci pojistných vztahů.

i online služba pro zaměstnavatele Seznam zaměstnanců účastných pojištění, nasazená v prosinci 2021, která umožňuje samoobslužně ověřit přihlášené zaměstnance. Dříve byly tyto informace získávány na základě žádostí na místně příslušných OSSZ. Nadále byly využívány služby eNeschopenky na ePortálu ČSSZ, a to jak poskytovateli zdravotních služeb, tak zaměstnavateli. V návaznosti na nařízení EU č. 1724/2018, zřizující jednotnou digitální bránu, pokračovaly implementační práce na vývoji nových služeb týkajících se žádosti o důchod online.

V roce 2022 bylo uskutečněno téměř 7,4 milionu volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ – bez započtení služeb eNeschopenky) a oproti roku 2021 byl tak zaznamenán 23,24% nárůst těchto volání.

3.2.3 SLUŽBY JINÝM ORGÁNŮM (G2G/G2B SLUŽBY)

Efektivita využívání G2G služeb byla i v roce 2022 prokázána dalším zvýšením počtu celkového volání oproti roku 2021. V roce 2021 bylo evidováno 11 032 864 volání G2G služeb, v roce 2022 se počet volání zvýšil na 13 097 669. K nárůstu o téměř 19 % ve srovnání s rokem 2021 přispělo především využívání nové služby poskytující informace úřadům práce pro účely podpory v nezaměstnanosti (472 885 volání), které jsou od 1. 4. 2022 součástí hlášení zaměstnavatelů o skončení zaměstnání. Dalším důvodem je razantní zvýšení poptávky po datech

o vyplacených dávkách nemocenského a důchodového pojištění ze strany Generálního finančního ředitelství a datech evidenčních listů důchodového pojištění, která byla využívána úřady práce pro posuzování nároku na jednorázový příspěvek na dítě.

Z pohledu G2G služeb byla v roce 2022, stejně jako v předchozích letech, nejvíce využívána služba Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok a výši rodičovského příspěvku (4 858 300 volání). Druhou nejvyužívanější byla opět služba Informace o zaměstnavateli pojištěnce následovaná službami poskytujícími informace o vyplacených dávkách nemocenského nebo důchodového pojištění (služby Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění a Informace o výši a druhu pobíraného důchodu).

Hlavním konzumentem G2G služeb bylo v roce 2022 Ministerstvo práce a sociálních věcí (6 069 845 volání) následované Generálním ředitelstvím cel (5 024 371 volání). Více než milion dotazů (konkrétně 1 294 072) byl zaznamenán u Generálního finančního ředitelství. I v roce 2022 došlo k rozšíření využívání portfolia služeb již dříve připojenými informačními systémy. Do rutinního provozu byla převedena výměna informací o úmrtí se Sociální pojišťovnou Bratislava.

3.2.4 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ Z REGISTRU POJIŠTĚNCŮ ČSSZ

Za rok 2022 bylo vyřízeno 88 541 žádostí o informativní osobní list důchodového pojištění, což je o 33 842

Tabulka č. 44: Počet úspěšných přihlášení na ePortál ČSSZ

Přihlašovací prostředek	2020	2021	2022
Počet jedinečných přihlášení pomocí datové schránky	901 028	1 001 173	1 759 252
Počet jedinečných přihlášení pomocí Národní identitní autority (NIA) – identity občana	690 090	1 138 648	1 218 554

Tabulka č. 45: Návštěvnost ePortálu ČSSZ

	2020	2021	2022
Visits (počet unikátních návštěvníků)	1 083 367	2 553 555	1 801 525
Pages (počet zobrazených stránek)	19 164 280	32 889 210	27 453 120
Průměrná denní návštěvnost	13 996	26 579	19 862

Tabulka č. 46: Počet volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ)

Název služby	Počet volání		
	2020	2021	2022
Informativní důchodová aplikace (IDA) ¹⁾	–	379 577	596 258
Informativní výpočet starobního důchodu	52 305	124 978	160 565
Informace o dočasné pracovní neschopnosti	10 929	25 228	64 705
Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	13 317	29 142	60 201
Informace o pojistných vztazích zaměstnance	6 989	17 248	35 025
Informace o stavu a průběhu vyřizování žádosti o dávku nemocenského pojištění	33 331	76 340	158 435
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále vůči zaměstnavateli	28 599	23 080	27 056
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále vůči zaměstnavateli FO	2 694	5 546	5 897
Informace o výši a druhu pobíraného důchodu	6 322	16 369	42 304
Informace o zaplaceném pojistném na nemocenské pojištění OSVČ	8 873	14 868	107 367
Informace o zaplacených zálohách na důchodovém pojištění OSVČ ²⁾	–	–	821 819
Náhled na ELDP od roku 2004	8 947	25 788	43 863
Náhled na informativní osobní list důchodového pojištění	34 554	104 241	89 842
Náhled na inventuru pohledávek OSVČ za předchozí rok	155 242	240 984	28 864
Potvrzení o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	816	1 459	2 480
Potvrzení o výši a druhu pobíraného důchodu	697	1 485	2 850
Potvrzení o bezdlužnosti fyzických osob – OSVČ a zaměstnavatelů	3 273	5 558	7 329
Potvrzení o bezdlužnosti právnických osob	10 056	11 504	11 037
Potvrzení o dočasné pracovní neschopnosti	641	1 258	2 111
Potvrzení pro slevu na jízdě pro poživatele invalidního důchodu třetího stupně ³⁾	–	–	3 575
Přehled dob důchodového pojištění	12 850	36 536	37 429
Seznam zaměstnanců účastných pojištění ⁴⁾	–	6 087	283 661
Žádost o sestavení informativního osobního listu důchodového pojištění	9 235	28 290	29 241
Informace o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnance ⁵⁾	1 298 244	1 471 154	1 165 348
Přehled zpracovaných podání o dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců ⁵⁾	1 384 896	1 797 935	2 105 853
Přehled dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců ⁵⁾	793 380	1 537 999	1 480 250
Celkem	3 876 190	5 982 654	7 373 365

1) Služba spuštěna od 1. 7. 2021.

2) Služba spuštěna od 1. 1. 2022.

3) Služba spuštěna od 1. 7. 2022.

4) Služba spuštěna od 1. 12. 2021.

5) Služby spuštěné od 1. 1. 2020 (poslední služba Přehled dočasné pracovní neschopnosti zaměstnanců spuštěna od března 2020).

Zkratky použité v tabulce: ELDP – evidenční list důchodového pojištění; OSVČ – osoba samostatně výdělečně činná; FO – fyzická osoba.

Tabulka č. 47: Počet volání G2G/G2B služeb

Název G2G/G2B služby	Počet volání		
	2020	2021	2022
Informace o zaměstnavateli pojištěnce	2 554 781	2 020 683	2 951 672
Seznam zaměstnanců účastných pojištění u konkrétního zaměstnavatele	386 449	504 766	236 564
Informace o dočasné pracovní neschopnosti	14 344	40 626	61 764
Informace o druhu a výši vyplacených dávek nemocenského pojištění	1 738 136	1 952 394	1 841 139
Informace o stavu a průběhu vyřizování žádosti o dávku nemocenského pojištění	–	38 291	69 084
Informace o výši a druhu pobíraného důchodu	1 772 888	1 540 909	1 859 959
Vytvoření požadavku na hromadné poskytnutí informací o datech úmrtí pro Sociální pojišťovnu Bratislava (Slovensko)	–	124	252
Získání údajů o datu úmrtí pro Sociální pojišťovnu Bratislava (Slovensko)	–	116	267
Informace o pojištěncích pro řídicí orgány Evropského sociálního fondu	123 338	175 657	173 313
Potvrzení o nároku na dávky (náhrady) ovlivňující nárok na výši rodičovského příspěvku	4 077 661	4 595 969	4 858 300
Požadavek na údaje o přijatých žádostech o peněžitou pomoc v mateřství	33 998	33 039	33 368
Získání údajů o přijatých žádostech o peněžitou pomoc v mateřství	92 309	94 499	91 727
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále pro právnické osoby	4 774	10 076	12 329
Informace o stavu pohledávek na pojistném a penále pro fyzické osoby zaměstnavatele	4 760	8 781	9 396
Požadavek na zjednodušená data ELDP – individuální dotaz	–	–	33 554
Získání zjednodušených dat ELDP – individuální dotaz	–	–	38 259
Požadavek na všechna zjednodušená data ELDP za kalendářní rok	–	36	35
Získání všech zjednodušených dat ELDP za kalendářní rok	–	214	79
Požadavek na intervaly samostatné výdělečné činnosti a zaměstnavatele	–	6 481	4 991
Získání intervalů samostatné výdělečné činnosti a zaměstnavatelů	–	10 199	6 237
Požadavek na změny v ukončení samostatné výdělečné činnosti	–	–	92
Získání změn v ukončení samostatné výdělečné činnosti	–	–	227
Informace o vyplacených dávkách nemocenského pojištění a důchodového pojištění pojištěnci za období	–	4	342 176
Poskytnutí informací pro účely podpory v nezaměstnanosti	–	–	472 885
Celkem	10 803 438	11 032 864	13 097 669

méně než za rok předchozí. Část klientů pravděpodobně začala využívat elektronické služby poskytované ePortálem ČSSZ a už zaslání informativního listu důchodového pojištění nepožaduje. Přibližně třetina klientů zaslala prostřednictvím ePortálové služby Žádost o zaslání informativního osobního listu svůj požadavek, jednalo se celkem o 31 566 žádostí. Dalších 4 414 požadavků přišlo prostřednictvím datové schránky ČSSZ, zbývající požadavky byly zaslány poštou. Prokazuje se tak meziroční zvyšování podílu elektronicky podaných žádostí. U žádostí do ciziny v rámci předdůchodového řízení pozorujeme meziroční nárůst o 11,9 %, celkem bylo v roce 2022 vyřízeno 11 204 požadavků.

V roce 2022 bylo vyřízeno celkem 493 492 žádostí orgánů veřejné moci zaslanych do datových schránek ČSSZ a OSSZ s dotazy na 859 482 jednotlivých rodných čísel. Nejvíce dotazů na jednotlivá rodná čísla bylo zasláno od exekutorských úřadů (270 969 dotazů), obecních úřadů / magistrátů (142 192) a soudů (139 676).

3.3 MEZINÁRODNÍ ELEKTRONICKÁ VÝMĚNA DAT

ČSSZ dokončila v roce 2022 připojení k EESSI ve všech oblastech své působnosti: v roce 2019 se připojily oblasti nemocenského pojištění, posuzování použitelných právních předpisů včetně vysílání pracovníků, vymáhání pohledávek, horizontální věci a styčné místo, v roce 2022 se připojila kompletně důchodová oblast. EESSI používají všechny členské státy EU, EHP, Švýcarsko a Spojené království Velké Británie a Severního Irsku.

ČSSZ spravuje přístupové místo CZAP03, k němuž jsou připojeny i ostatní české orgány sociálního zabezpečení: Ministerstvo obrany, Vězeňská služba ČR, Generální ředitelství cel a Ministerstvo vnitra. Všem těmto

subjektům ČSSZ průběžně poskytuje odbornou podporu včetně správy adresáře institucí, řešení problémů v evropském servisdesku včetně hlášení incidentů a distribuce incidentů ze zahraničí, nasazování nových verzí.

V roce 2022 předala Evropská komise státům správu a další vývoj klíčové komponenty RINA, takže ČSSZ plně odpovídá za úpravy datového modelu, který se týká procesů a obsahu SEDů (standardních elektronických zpráv, jež jsou formou datových vět používány pro přeshraniční výměnu informací mezi institucemi). EESSI je komplexní systém, který prochází trvalým vývojem. V roce 2022 se všichni jeho účastníci více zaměřili na kvalitu komunikace a další rozvoj, odstraňování přetrvávajících nedostatků ve všech komponentách EESSI a na bezpečnostní aspekty, především oblast ochrany osobních údajů.

APV EESSI ČSSZ i jednotlivé agendové aplikace byly upravovány s tím, že primárním cílem bylo připojit do produkce EESSI oblast důchodového pojištění. V oblasti důchodového pojištění bylo nakonec zajištěno komplikované řešení, které v maximální míře sladilo jak povinné postupy v EESSI, tak i workflow v agendových aplikacích. Cílem bylo, aby nasazení EESSI vedlo ke zrychlení jak při zpracování v ČSSZ, tak i ve vztahu k zahraničí.

Pravidelnou činností ČSSZ je zpracování monitorovacích a bezpečnostních zpráv a účast na školeních. ČSSZ se dále podílí na řízení incidentů (incident management) a stanoviscích pro vícestupňové změnové řízení a na jednáních a workshopech organizovaných Evropskou komisí, na nichž jsou projednávány strategické změny podle doporučení Generálního ředitelství pro informatiku Evropské komise.

V roce 2022 realizovala ČSSZ v EESSI celkem 369 002

Tabulka č. 48: Statistika poskytování vybraných informací z registrů

Typ agendy	2020	2021	2022
Poskytnutí informací z registru pojištěnců – ústředí ČSSZ ¹⁾	76 574	96 704	217 926
Poskytnutí informací z registru pojištěnců – OSSZ	nesledováno	846 202	641 556
Žádostí o informativní osobní list důchodového pojištění vyřízeno	90 008	122 383	88 541
Žádostí o průběh pojištění do ciziny vyřízeno	9 887	10 017	11 204
Poskytnutí informací o dobách pojištění státním orgánům ve formě rešerší	7 207	7 292	7 960
Žádostí o ověření rodného čísla na Ministerstvo vnitra ČR předáno	7	11	10

¹⁾ Údaj za rok 2022 je za celé ústředí ČSSZ, za předchozí roky pouze za vybrané útvary.

případů (BUC), přičemž z toho 93 672 případů sama zahájila a 275 330 případů zahájily zahraniční instituce. Vyměněno bylo 1 398 460 zpráv (SEDů). Nejčastější komunikace byla se sousedními státy. Největší množství výměn proběhlo v oblasti použitelných právních předpisů – posuzování při souběžném výkonu činností ve dvou a více státech (LA_BUC_02) u 249 098 případů, notifikace vyslání pracovníků (LA_BUC_04) u 102 143 případů.

ČSSZ zahájila dne 1. 1. 2022 produkci provádění dohody o spolupráci v oblasti elektronické výměny údajů mezi ČSSZ a slovenskou Sociální pojišťovnou v Bratislavě. Prostřednictvím B2B služeb jsou navzájem vyměňovány údaje o úmrtí poživatelů důchodů vyplácených na Slovensko a do České republiky. ČSSZ poskytuje Sociální pojišťovně službu zahrnující informace o výši a druhu vypláceného důchodu a Sociální pojišťovna předává

informace k refundaci nákladů souvisejících s převzetím výplaty dávek důchodového pojištění. Výsledky elektronické výměny údajů o úmrtí jsou pozitivní, počty přeplatků na důchodech se snížily, přestože potvrzení o žití je po příjemcích důchodu s bydlištěm na Slovensku vyžadováno již jen jednou za rok. Další služby nebylo možno zavést vůbec anebo omezeně z důvodu nepřipravenosti protistrany.

Zvláštní pozornost byla věnována přípravě na zavedení dvou nových online postupů podle nařízení EU o jednotné digitální bráně, konkrétně online žádosti o důchod a online žádosti o určení použitelných právních předpisů (vystavení PD A1), a nasazení anglické verze ePortálu ČSSZ. V roce 2022 byly provedeny přípravné práce s tím, že hlavní realizační část proběhne v roce 2023.

Tabulka č. 49: Přehled komunikace se sousedními státy v roce 2022

ČSSZ – počty výměn se zahraničím v roce 2022	Vlastník případu (ČSSZ zahájila případ)		Protistrana (případ zahájila zahraniční instituce)		Počet všech SEDů celkem
	Odeslané SEDy	Přijaté SEDy	Odeslané SEDy	Přijaté SEDy	
Všechny státy celkem	835 952	49 295	11 719	501 496	1 398 460
z toho: Německo	91 756	1 336	1 061	132 517	226 670
Rakousko	56 269	24 169	616	100 554	181 608
Slovensko	52 758	528	1 771	40 781	95 838
Polsko	43 098	2 075	1 441	43 134	89 748

4 OSTATNÍ ČINNOSTI

Mezi ostatní činnosti jsou řazeny činnosti podporující úspěšný a kvalitní výkon hlavních činností v sociálním zabezpečení a LPS. Důležitým posláním ČSSZ vůči veřejnosti je proklientský přístup a transparentní chování instituce, což výrazně pomáhají naplňovat klientská centra a call centra ČSSZ, dále otevřený a proaktivní přístup k médiím a interní kontrolní činnost.

4.1 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Na ČSSZ směřují požadavky plynoucí z aplikace koordinačních nařízení EU, mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, rozšiřující se spolupráce v oblasti digitalizace služeb, požadavky vyvolané aktivitami v rámci EU a samozřejmě i požadavky na zlepšování a rozšiřování klientských služeb.

Významná část se týká implementace nařízení EU č. 2018/1724, o jednotné digitální bráně, konkrétně zavedení chybějících online postupů podle přílohy II tohoto nařízení – online žádosti o důchod a online žádosti o určení použitelných právních předpisů – a přípravu na anglickou verzi ePortálu ČSSZ.

Pro zlepšení dostupnosti informací byly na jaře roku 2022 dány do produkce nové cizojazyčné webové stránky ČSSZ – v angličtině, němčině, francouzštině a ruštině. Jsou komplexnější, zaměřené na klienty a zaměstnavatele v tuzemsku i v zahraničí.

Jako reakce na politickou situaci na Ukrajině a imigraci do ČR byl operativně na úvodní straně webu ČSSZ vyvěšen banner se základními informacemi v češtině a ukrajinštině, byly zodpovídány dotazy a nastavena komunikace s dalšími českými institucemi. Složitější bylo zajištění výměny informací a žádostí o výplatu důchodů nejprve ve vztahu k Ukrajině a následně i ve vztahu k Ruské federaci a Bělorusku, s nimiž má ČR uzavřeny dvoustranné smlouvy o sociálním zabezpečení, ze kterých vyplývá pro ČSSZ řada povinností. Poštovní služby a část bankovních služeb první měsíce nefungovaly vůbec nebo byly omezeny. Možné postupy a kontakty byly domlouvány s partnerskými institucemi z Polska, Finska a Pobaltí prostřednictvím českých zastupitelských orgánů, s Ministerstvem zahraničních věcí a MPSV. Situace se postupně lepšila, od konce roku 2022 jsou poštovní služby spolehlivější.

Ve vztahu k EU byli zaměstnanci ČSSZ zapojeni v pozici zástupců ČR nebo ČSSZ v pracovních orgánech Evropské komise v oblasti sociálního zabezpečení

(správní komise pro koordinaci systémů sociálního zabezpečení a její technická komise, dále pracovní skupiny pro příslušnou legislativu, teleworking, důchody a pro bezpečnost a ochranu osobních údajů), kde byla hlavní pozornost zaměřena na problematiku EESSI a na novelu koordinačních nařízení EU.

Zástupci ČSSZ se podíleli na přípravě resortu práce a sociálních věcí na české předsednictví v Radě EU ve druhém pololetí 2022. Týkalo se to především přípravy dokumentů, jednání a aktivní podpory při zasedáních orgánů Evropské komise. Speciálním příspěvkem byla příprava dotazníku a následně prezentace analýzy dat od členských států při implementaci EESSI v oblasti důchodů, peněžitých dávek v nemoci a mateřství a obecné vyhodnocení. České předsednictví a jeho priority, výsledky a podle možností i konkrétní návrhy byly prezentovány zástupci ČSSZ při různých příležitostech – při jednání s partnery, v mezinárodních organizacích, na mezinárodních konferencích a seminářích.

ČSSZ má své zástupce rovněž v řadě meziresortních orgánů a resortních koordinačních skupin (EU a koordinace sociálního zabezpečení, nelegální zaměstnávání, Evropský úřad pro zaměstnanost ELA, implementace nařízení o jednotné digitální bráně). Zástupci ČSSZ se účastnili několika workshopů Evropského úřadu pro zaměstnanost ELA zaměřených na oblast vysílání pracovníků a na ochranu osobních údajů.

ČSSZ rovněž zpracovala mezinárodní statistiky a dotazníky – 30 se jich týkalo plnění závazků z mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení a 5 bylo zpracováno na základě požadavků Evropské komise.

4.1.1 MEZINÁRODNÍ JEDNÁNÍ

ČSSZ se účastní nebo je organizátorem jednání styčných míst s hlavními partnerskými institucemi ze sousedních států, jejichž cílem je informovat se o změnách v organizaci a právních předpisech, dohodnout či vyjasnit si vzájemné postupy při aplikaci koordinačních nařízení EU. Po dobu pandemie covidu-19 nebylo možné tato jednání organizovat, po rozvolnění opatření se v roce 2022 uskutečnilo po tříleté pauze jednání s největším zahraničním partnerem ČSSZ, a to slovenskou Sociální pojišťovnou Bratislava. Jednání bylo zaměřeno na problematiku provádění důchodového pojištění, nemocenského pojištění, posuzování zdravotního stavu, vymáhání pohledávek, EESSI a na provádění dohody

o spolupráci v oblasti elektronické výměny údajů. Obě strany vyjádřily předběžný zájem na uzavření nové dohody o spolupráci mezi institucemi, která by nahradila již z větší části neaktuální dohodu z roku 2005.

V gesci MPSV se za účasti zástupců ČSSZ uskutečnilo první kolo online jednání s Argentinou o přípravě nové bilaterální smlouvy o sociálním zabezpečení. Z jednání vyplynulo, že ČR i Argentina mají zájem uzavřít mezinárodní smlouvu upravující příslušnost k právním předpisům osob migrujících mezi oběma státy a koordinační pravidla pro poskytování dávek důchodového pojištění. Jednání bude pokračovat v roce 2023.

ČSSZ bude zajišťovat provádění dvou nových mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, které byly v roce 2022 schváleny Parlamentem ČR, a to s Brazílií a s Mongolskem. V rámci příprav na jejich provádění ČSSZ projednala korespondenčně s mongolským a brazilským nositelem pojištění návrhy bilaterálních formulářů, které mají usnadnit uplatňování nároků vyplývajících z těchto smluv.

ČSSZ navštívil během své studijní cesty v rámci projektu zastřešeného Českou rozvojovou agenturou „Posílení sociální ochrany v Gruzii“ gruzínský ministr pro otázky vnitřně vysídlených osob z okupovaných území, práce, zdravotnictví a sociálních věcí. Vedení ČSSZ seznámilo gruzínskou stranu především s organizací IKT a výběru pojistného.

Zvláštní příležitostí pro ČSSZ byla účast vedení ČSSZ na Regionální konferenci Mezinárodní asociace sociálního zabezpečení pro Evropu (ISSA Regional Social Security Forum for Europe) v Tallinu. Na konferenci zástupci různých institucí představili projekty, za něž byly jejich instituce oceněny, a také různé přístupy v době pandemie covidu-19. Byly předány ceny ISSA za vynikající řešení (ISSA Good Practise Award for Europe competition 2022). Ústřední ředitel ČSSZ převzal zvláštní ocenění (Certificate with Special Mention) za projekt „Zavedení eNeschopenky a její využití během pandemie covidu-19“, který představil v panelu „Posílení sociálního zabezpečení prostřednictvím spolupráce mezi institucemi“. V Estonsku zástupci ČSSZ rovněž navštívili tamní Správu sociálního pojištění, kde se seznámili s řešením klientských služeb a digitalizací agend.

Delegace ČSSZ vedená ústředním ředitelem ČSSZ navštívila rakouskou důchodovou pojišťovnu Pensionversicherunganstalt (PVA) ve Vídni. Cesta se uskutečnila za účelem výměny zkušeností se zaměřením na elektronizaci důchodového řízení a přípravu programu EDA (elektronizace důchodové agendy). PVA představila své

řešení, historii jeho vývoje, silná a slabá místa a základní funkcionalitu.

Delegace ČSSZ se zúčastnila 12. mezinárodního kolokvia „12 Years of New Regulations on Coordination: A Progress for Social Security in Europe“, které pořádal Svaz německého důchodového pojištění (Deutsche Rentenversicherung-Bund) v Berlíně a kde zástupce ČSSZ patřil mezi přednášející. Pobytu v Berlíně využil ústřední ředitel ČSSZ k jednání s IT sekci pořadatelské instituce a k seznámení s jejich prioritami a postupy v oblasti digitalizace.

V roce 2022 byla aktivní účast zástupců ČSSZ na zahraničních akcích završena účastí v panelové diskusi v rámci mezinárodního semináře „Digital – International“, který pořádala PVA.

Ústřední ředitel ČSSZ se setkal ve Finsku na dvoustranných jednáních s vedením dvou hlavních finských nositelů sociálního pojištění ETK a KELA. Jednání bylo zaměřeno na klientské služby a digitalizaci a jeho součástí byla také výměna zkušeností a možnosti spolupráce.

4.1.2 MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

Součástí mezinárodních aktivit je rovněž účast ČSSZ ve dvou mezinárodních organizacích, jejichž prostřednictvím ČSSZ získává odborné informace a má možnost výměny zkušeností s experty z jiných států – ESIP (Evropská asociace nositelů sociálního pojištění) a EUMASS (Evropská platforma posudkového lékařství).

ESIP reprezentuje zájmy 45 institucí ze 17 států Evropy a formou pozic prezentovaných Evropskému parlamentu a Evropské komisi sděluje názory těchto institucí na politiky a připravované regulace či jiné aktivity EU (např. novela koordinačních nařízení EU, aktivity v rámci EESSI, regulace digitálních platform, jednotlivé projekty digitalizace v EU, zdravotnické služby). ESIP pořádá řadu odborných akcí, workshopů se zaměřením na digitalizaci, důchody a další aktuální témata a svým členům usnadňuje přístup k informacím z jiných států a institucí.

V září 2022 uspořádal ESIP svou hlavní („flagship“) konferenci „E-SOCIAL SECURITY 2.0 High-level conference on the digitalisation of social security“, nad níž převzalo záštitu CZ PRES (české předsednictví v Radě EU). Konference se zúčastnilo 120 zástupců nositelů pojištění včetně jejich vedení, Evropské komise i Evropského parlamentu. ČSSZ měla možnost v panelové diskusi prezentovat názory a potřeby jak členů ESIP, tak i ČSSZ. Konference se zaměřila na cíle, možnosti

i limity nositelů pojištění v oblasti digitalizace, včetně strategie EU v této oblasti.

EUMASS je jedinou odbornou evropskou organizací pro oblast posudkového a revizního lékařství s účastí lékařů prakticky ze všech evropských států. Členství v této organizaci přináší aktuální poznatky z oboru, vývojové trendy a zkušenosti, které jsou dále využívány LPS ČSSZ v rámci vzdělávání a metodiky, případně jsou předávány k využití MPSV.

4.1.3 MEZINÁRODNÍ PORADENSKÉ DNY

V roce 2022 se po zrušení opatření spojených s pandemií covidu-19 již opět v plném rozsahu uskutečnily všechny plánované poradenské dny k důchodům se třemi hlavními partnery ze sousedních států, a to německou DRV, rakouskou PVA a slovenskou Sociální pojišťovnou. Hlavním přínosem poradenských dnů je poskytnutí informací klientům o jejich nárocích jak z českého, tak i z cizího systému důchodového pojištění současně odborníky z obou institucí. Klienti tyto akce hodnotí jednoznačně pozitivně, často jsou na místě vysvětleny nejasnosti, které by jinak vedly ke stížnostem klientů. Ve spolupráci s německou institucí se scházejí vedoucí pracovníci na jednání k vyhodnocení poradenských dnů, tentokrát se uskutečnilo v německém Mnichově.

4.2 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

V průběhu roku 2022 ČSSZ poskytovala veřejnosti odborně kvalifikované informace o novinkách a změnách dopadajících do agend a služeb v její působnosti. V souvislosti se zahájením válečného konfliktu na Ukrajině, se vzrůstající inflací a energetickou krizí byla

v roce 2022 přijímána legislativa a činěna opatření reagující na aktuální situaci. Bylo nutné informovat veřejnost o všech změnách, jež se týkaly zejména důchodů – o mimořádných valorizacích, nově zavedeném příspěvku za vychované dítě (výchovném) nebo podmínkách nároku na předčasné starobní důchody. Další důležité informace se týkaly např. rozšíření podmínek pro poskytování otcovské a dlouhodobého ošetřovného nebo nových elektronických služeb, např. služby Informace o zaplacených zálohách OSVČ nebo Potvrzení pro slevu na jízdném pro poživatele invalidního důchodu třetího stupně.

Odpovědi na individuální dotazy a požadavky klientů zajišťovala i v roce 2022 jednotlivá specializovaná call centra ČSSZ. Při vyřizování požadavků klientů call centra aktivně spolupracovala s OSSZ a také s metodickými útvary, kterým předávala k vyřízení vybrané podněty. Snahou bylo poskytnout klientovi rychlé a efektivní vyřešení jeho záležitosti, obzvláště pak v případech, kdy se klient ocitl v nepříznivé finanční či životní situaci. V důsledku mimořádných valorizací, nově zavedeného výchovného a výhodných podmínek pro přiznání předčasného starobního důchodu přinesl rok 2022 zvýšený nápor především pro operátory call centra pro důchodové pojištění, kdy i přes veškeré úsilí nebylo možné odbavit všechny volající klienty.

V situacích, které občané řešili na OSSZ a klientském centru ČSSZ osobně, pak byl kladen důraz na využívání online objednávání na konkrétní termín a čas, aby vyřizování záležitostí klientů probíhalo plynule a bez případného čekání. Poskytování informací veřejnosti probíhalo i v roce 2022 také dalšími způsoby,

Tabulka č. 50: Poradenské dny v roce 2022

Česko-německé poradenské dny s DRV				Česko-rakouské poradenské dny s PVA				Česko-slovenské poradenské dny s SP			
Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů	Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů	Pořadí	Termín	Místo	Počet klientů
38.	5.–6. 4.	Domažlice	100	12.	24. 5.	Znojmo	56	13.	28. 4.	Banská Bystrica	9
39.	23. 6.	Praha	33					14.	22. 11.	Břeclav	3
40.	20. 9.	Pasov	19								
41.	18.–19. 10.	Berlín	84								

Zkratky použité v tabulce: DRV – Deutsche Rentenversicherung; PVA – Pensionsversicherungsanstalt; SP – Sociálna poisťovňa.

např. prostřednictvím sociálních sítí, aktivní spoluprací s médii a rovněž pomocí vydávaných informačních letáků. Klienti měli možnost přihlásit se k odběru novinek (tzv. newsletteru), využívat webového virtuálního rádce, tzv. chatbota, nebo odpovědní kontaktní formuláře na webových stránkách ČSSZ.

Oblast komunikace a poskytování informací ČSSZ soustavně zkvalitňuje a využívá k tomu moderní a uživatelsky přívětivé formy a nástroje. Při poskytování informací veřejnosti klade důraz především na jejich rychlost a snadnou dostupnost, samozřejmostí je stálá snaha o maximální srozumitelnost, přehlednost a jednoznačnost sdělovaných informací.

V roce 2022 ČSSZ v souvislosti s požadavky stanovenými Národním plánem podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením převedla do snadno srozumitelné formy obecné informace o své působnosti a základních životních situacích. Tyto texty ve formátu pro snadné čtení byly v prosinci 2022 zveřejněny na webu ČSSZ pod označením „Snadně a přehledně“. Kromě toho věnovala ČSSZ pozornost srozumitelnosti úředních písemností a aktivně v této oblasti spolupracovala s Ministerstvem vnitra a Kanceláří veřejného ochránce práv.

4.2.1 KLIENTSKÉ PROSTORY

Snahou ČSSZ (a jednotlivých OSSZ) je poskytovat odborné poradenství na vysoké úrovni, dodržovat nastavené standardy klientského přístupu a osobní komunikace s klienty a také průběžně vyhodnocovat spokojenost klientů a podněty získané při osobním jednání s nimi. Dlouhodobým cílem je vytvářet klientská centra poskytující příjemné prostředí, bezbariérový přístup a moderní způsob odbavování (vyvolávací systémy). Při rekonstrukci budov včetně budování a modernizace klientských prostor postupuje ČSSZ podle dokumentu Stavebně technický manuál a korporátní identita ČSSZ, který stanoví zásady a pravidla jednotné koncepce z hlediska architektonického a stavebního standardu, identifikace objektu a orientace v něm, provozu, vnitřního fungování a návaznosti jednotlivých oddělení a možností plánování budoucí údržby. Cílem je vytvoření jednotného vnějšího i vnitřního vizuálního stylu objektů ČSSZ a takové prezentace úřadu, která zaručí jeho jednoznačnou identifikaci a odliší jej od ostatních organizací.

Koncem srpna 2022 byla do užívání OSSZ Prostějov předána dokončená stavba komplexní rekonstrukce budovy OSSZ Prostějov. Součástí zrekonstruované budovy

je klientské centrum odpovídající současným hygienickým a bezpečnostním standardům, vybudované podle zásad stavebně technického manuálu ČSSZ. Odbavování klientů je řízeno vyvolávacím systémem. Klimatizovaný prostor klientského centra je vybaven kamerovým systémem, pro potřeby klientů je k dispozici bezbariérové sociální zařízení.

V polovině prosince 2022 byla dokončena celková rekonstrukce prvního nadzemního podlaží budovy územního pracoviště PSSZ Praha 1 Biskupská pro nové prostory klientského centra. Dispoziční uspořádání zrekonstruovaných prostor umožňuje snadnou prostorovou orientaci klientů a jejich pohodlné odbavení u nově instalovaných přepážek splňujících nejen hygienické, ale i bezpečnostní požadavky na ochranu zaměstnanců. Odbavování klientů je řízeno vyvolávacím systémem, prostor klientského centra je vybaven kamerovým systémem, klientům je k dispozici bezbariérové sociální zařízení. Při rekonstrukci byly obnoveny původní cenné architektonické prvky a detaily historické budovy v památkové zóně hlavního města Prahy. Architektonické řešení je výjimečné a respektuje historický ráz budovy.

4.2.2 KLIENTSKÉ CENTRUM ÚSTŘEDÍ ČSSZ PRO DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Klientské centrum ústředí ČSSZ je veřejností vyhledávané a frekventované pracoviště, které zajišťuje klientům odborné služby a poradenství v oblasti důchodového pojištění a poskytuje odbornou pomoc a podporu klientům při vyřizování jejich požadavků. Kromě toho pracoviště klientského centra zajišťuje operativní řešení konkrétní životní či sociální situace klientů, ale také přijímání stížností a různých podnětů klientů. V roce 2022 bylo v klientském centru ústředí vyřízeno celkem 31 750 požadavků klientů, z toho bylo 27 395 požadavků vyřízeno v rámci osobních návštěv klientského centra a celkem 4 355 požadavků klientů nebo žádostí institucí veřejné správy pak bylo vyřízeno písemnou, elektronickou či jinou formou. Klientské centrum ústředí se dále podílí na sepisování žádostí o důchod. V roce 2022 bylo jeho prostřednictvím uplatněno 1 358 žádostí o důchod.

Činnost klientského centra byla v průběhu roku 2022 ovlivněna několika faktory. V důsledku válečného konfliktu na Ukrajině ukončila svoji činnost banka Sberbank CZ a. s., a bylo tak nutné zajistit pro klienty, kteří měli u této banky účet, operativní řešení výplaty důchodu. V rámci klientského centra bylo v období od 28. 2. do 13. 3. 2022 vyřízeno celkem 108 podnětů

klientů na změnu výplaty důchodu a operativní zajištění výplaty důchodu za březen 2022. Činnost klientského centra výrazně ovlivnila také legislativní změna, a to zejména zákon č. 323/2021 Sb., kterým se zavádí nový institut výchovného. Od září 2022 do 31. 12. 2022 bylo v rámci této agendy sepsáno v klientském centru celkem 227 žádostí o výchovné.

Klientské centrum ústředí ČSSZ kromě standardních služeb zajišťuje také speciální služby, a to pro klienty, kteří si předem objednali termín schůzky prostřednictvím online rezervačního systému nebo přes speciální telefonickou linku. Tyto speciální služby jsou zaměřeny především na odborné poradenství k budoucím důchodovým nárokům včetně vyhotovení informativního výpočtu důchodové dávky a na odborné konzultace pro komplikovanější problematiku dávek důchodového pojištění či dávek s mezinárodním prvkem. Ze strany veřejnosti je poptávka po těchto službách, a zejména pak poptávka po vyhotovení orientačního výpočtu důchodu, stále velmi vysoká. Z důvodu omezených personálních kapacit však nebylo možné vyhovět všem požadavkům. V průběhu roku 2022 využilo této služby celkem 3 211 klientů, z toho 2 378 požadovalo vyhotovení informativního výpočtu důchodu a konzultaci k budoucímu důchodovému nároku a celkem 833 klientů využilo objednání termínu ke konzultaci či k řešení složitější problematiky.

Klientské centrum ústředí se pravidelně podílí na organizaci mezinárodních poradenských dnů k důchodovému pojištění a zároveň funguje jako stabilní místo pro každoroční konání česko-německého poradenského dne. Také v roce 2022 se v prostorách klientského centra ústředí konal tradiční česko-německý poradenský

den, během něhož bylo poskytnuto celkem 72 odborných konzultací.

4.2.3 CALL CENTRUM PRO DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ

Call centrum pro důchodové pojištění se podílí na telefonické komunikaci s veřejností a je tvořeno dvěma pracovišti: call centrem Praha a call centrem Děčín. Call centrum je specializované pracoviště, které zajišťuje zejména odbornou pomoc a poradenství klientům v oblasti důchodového pojištění včetně operativního řešení naléhavých životních či sociálních událostí klientů. Kromě toho přijímá stížnosti a různé podněty klientů.

Pracoviště call centra pro důchodové pojištění Praha zároveň přijímá prostřednictvím speciální telefonické linky objednávky klientů na termín ke konzultacím a k informativnímu výpočtu důchodu do klientského centra ústředí. Dále vyřizuje naléhavé požadavky OSSZ k důchodovým záležitostem klientů zasílané přes aplikaci Service-desk a písemné či elektronické požadavky klientů. V rámci zkvalitnění dostupnosti služeb call centra byla od 26. 9. 2022 v call centru Praha spuštěna nová služba – speciální e-mailová schránka callcentrumduchody@cssz.cz. Tato e-mailová adresa umožňuje klientům náhradní způsob kontaktu s operátory call centra, zejména v případech, kdy je volání klienta do call centra prostřednictvím zelené linky neúspěšné. Zároveň umožňuje klientům zaslat podnět či dotaz i mimo pracovní dobu call centra. Od zavedení e-mailové schránky do konce roku 2022 bylo vyřízeno celkem 1 915 podnětů.

V roce 2022 bylo v call centrech pro důchodové pojištění (Praha + Děčín) zaznamenáno celkem 498 299

Tabulka č. 51: Údaje o činnosti call centra pro důchodové pojištění

	2020	2021	2022
Telefonáty celkem	484 411	422 393	498 299
Vyřízené hovory	143 278	162 184	218 337
z toho: důchodové pojištění vnitrostátní	51 415	68 112	91 996
výplata důchodu ¹⁾	9 175	5 585	–
důchodové pojištění v zahraničí	6 587	13 735	26 890
agendy bez rozlišení	46 455	47 448	79 158
exekuce	29 557	27 269	20 283
III. pilíř	89	35	10

¹⁾ Od července 2021 je tato položka součástí položky důchodové pojištění vnitrostátní.

telefonátů, z toho bylo 218 337 (tj. 43,8 %) hovorů úspěšně vyřízeno. Činnost pracoviště call centra ovlivnilo v roce 2022 několik faktorů. V důsledku válečného konfliktu na Ukrajině došlo k nárůstu telefonátů klientů z Ukrajiny, zejména ve věci výplaty důchodu. Dalšími faktory byly především mimořádné valorizace důchodů v průběhu roku 2022 a zavedení nového institutu výchovného. Všechny tyto faktory měly zásadní vliv na zvýšení celkového počtu telefonátů. Přijatá organizační opatření, kterými bylo zejména personální posílení call centra a zajištění poskytování výpomoci ze strany OSSZ, však nevedla k výraznému zlepšení situace, podíl vyřízených hovorů z celkového počtu telefonátů se oproti předchozímu roku zvýšil pouze o 5,4 %.

V roce 2022 bylo na pracovišti call centra dále odbaveno 21 943 požadavků OSSZ k důchodovým záležitostem klientů a 1 915 požadavků klientů předaných e-mailem. Na věcné útvary bylo předáno k vyřízení 16 422 požadavků klientů a urgencí. Klientům bylo vyhotoveno a zasláno celkem 9 543 různých druhů potvrzení. V rámci speciální telefonické linky pro objednání termínu bylo vyřízeno 1 059 telefonátů a objednáno 256 klientů na termín do klientského centra.

4.2.4 CALL CENTRUM PRO NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Call centrum pro nemocenské pojištění vyřizovalo v roce 2022 telefonické dotazy týkající se nejčastěji podmínek nároku na dávky nemocenského pojištění, stavu a průběhu řízení, způsobu a termínu výplaty dávek včetně jejich výplaty do zahraničí. Operátorky call centra zajišťovaly také konzultační činnost spojenou s výkladem zákona o nemocenském pojištění a poradenství klientům při řešení konkrétních životních situací. Příslušným OSSZ předávalo call centrum pro nemocenské pojištění k řešení naléhavé urgencye týkající se zejména výplaty dávek. Počet těchto urgencí v roce 2022 byl podstatně nižší než v předchozích

dvou covidových letech, kdy souvisely především s výplatou krizového ošetřovného.

V roce 2022 systém pro zpracování ukazatelů činnosti call centra zaznamenal přes 293 tisíc telefonátů. Z tabulky č. 52 je patrné, že pokračoval klesající trend počtu telefonátů na linku call centra pro nemocenské pojištění, oproti roku 2021 se snížil počet volajících přibližně o 64 tisíc. Tento pokles je možné přičíst větší informovanosti klientů, kteří se informace dozvídali např. také prostřednictvím médií nebo sociálních sítí. Pokud se nebude opakovat situace z předchozích let, kdy velké množství legislativních změn vyvolaných pandemií covidu-19 vedlo k razantnímu nárůstu telefonátů, lze předpokládat, že se počet volajících v následujících letech ustálí na počtu kolem 300 tisíc za rok. Z tabulky také vyplývá, že se za rok 2022 zvýšil podíl přijatých hovorů. Zatímco v předchozím roce činily skutečně hovory 47,4 % z celkového počtu telefonátů, v roce 2022 to bylo 66,5 %. Přispěla k tomu i personální stabilizace tohoto pracoviště.

4.2.5 CALL CENTRUM TECHNICKÉ PODPORY ESLUŽEB

ČSSZ usiluje o to, aby co nejvíce klientů využívalo elektronické formy komunikace s úřadem, a poskytuje jim k tomu potřebnou podporu. Všichni, kdo vyřizují nebo chtějí vyřizovat své záležitosti s ČSSZ elektronicky a narazí při tom na nějakou překážku, mohou využít pomoci call centra technické podpory eSlužeb. Na této specializované telefonní lince je volajícím poskytována technická pomoc při odesílání formulářů a podání na ČSSZ. Specialisté call centra pomáhají zejména pojištěncům, OSVČ a zaměstnavatelům, ale i lékařům, zdravotnickým zařízením, exekutorským kancelářím a softwarovým vývojářům dodávajícím mzdové a lékařské programy.

Operátoři call centra poskytují širokou škálu informací týkajících se elektronického odesílání. Nečastější byly v roce 2022 dotazy na odesílání e-Podání přes

Tabulka č. 52: Údaje o činnosti call centra pro nemocenské pojištění

	2020	2021	2022
Telefonáty celkem	592 423	357 555	293 444
Uskutečněné hovory	125 263	169 526	195 258
z toho: dotaz na dávku – vyřešeno ihned	70 107	96 467	117 088
dotaz na dávku – řešeno s OSSZ (urgence)	692	828	199
ostatní ihned vyřešené dotazy – obecné	54 464	72 231	77 971

veřejné rozhraní pro e-Podání (VREP), tedy odesílání formulářů ve formě XML datových vět. Dále operátoři radili s vyplňováním a odesíláním interaktivních formulářů přes datové schránky či na e-Podatelný, řešili problematiku elektronických podpisů a certifikátů pro šifrování i záležitosti související s eNeschopenkami. Pomáhali také klientům s online objednávkami na pracoviště, s navigací a orientací na Portálu otevřených dat a na webových stránkách ČSSZ.

V roce 2022 call centrum zaznamenalo celkem 38 760 volání, z čehož bylo 37 083 hovorů odbaveno. Nevyzvednutých zůstalo pouze 1 677 hovorů. Operátoři call centra technické podpory eSlužeb poskytovali v roce 2022 podporu i prostřednictvím e-mailu, a to v 1 984 případech. K řešení e-mailem přistoupili zejména tehdy, kdy nepostačovalo ústní sdělení a bylo nutné od volajícího získat další podklady.

Do struktury počtu hovorů se v loňském roce nejvíce promítly změny v agendě OSVČ. V roce 2022 poprvé ČSSZ automaticky nerozeslala všem OSVČ inventury pohledávek poštou v papírové podobě, ale zpřístupnila je prostřednictvím služby na ePortálu ČSSZ. V prvním čtvrtletí roku tedy operátoři na call centru zaznamenávali větší množství klientů, kteří si nově poživovali

datovou schránku či prostředek NIA pro přihlašování ve státní správě právě kvůli získání inventury. Operátoři klientům pomáhali s přihlašováním na ePortál ČSSZ pomocí bankovní identity, elektronického občanského průkazu s čipem, mobilního klíče eGovernmentu, čipové karty Starcos, prostředku NIA ID či MojeID, ale i prostřednictvím mezinárodní přihlašovací brány (International ID Gateway), kterou využívají především občané Slovenska a dalších států EU.

4.2.6 ELEKTRONICKÁ PREZENTACE (WEBOVÉ STRÁNKY ČSSZ)

Webové stránky byly i v roce 2022 jedním z významných zdrojů informací pro širokou veřejnost. Kromě standardních informací ze všech oblastí působnosti ČSSZ byly na webu průběžně zveřejňovány aktuální informace související se změnami legislativy, informace o nových službách a postupech při uplatňování žádostí a řešení různých situací.

V roce 2022 se jednalo především o informace o mimořádných valorizacích důchodů, nově zavedeném výchovném, o výplatách dávek důchodového a nemocenského pojištění klientům banky Sberbank CZ a. s., o změnách v podmínkách pro nárok

Tabulka č. 53: Údaje o činnosti call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ

	2020	2021	2022
Telefonáty celkem	70 324	32 925	38 760
Uskutečněné hovory	38 019	31 521	37 083
z toho: e-Podání	14 949	16 817	21 347
registrace certifikátů	3 571	3 288	2 985
přihlašování přes portál Národní identitní autority	1 605	1 282	838
eNeschopenka	11 106	3 946	3 196
OSVČ agenda	2 631	3 718	6 820
vývojáři softwaru	104	57	103
výpadek systému	285	294	992
ostatní ¹⁾	3 356	1 845	667
nelze určit druh	412	274	135

¹⁾ Součástí jsou hovory, které se týkají podpory OSSZ, online objednávkami, otevřených dat ČSSZ, podnětů a provozních záležitostí, a rovněž tzv. zvláštní případy, tj. případy, kdy se např. volající neozývá či ihned po spojení zavěsí nebo kdy se během hovoru ozývá pouze pípání, popř. hrající hudba.

na otcovskou a dlouhodobé ošetřovné, v posledním čtvrtletí pak o informace související s uplatňováním nároku na předčasný starobní důchod. V souvislosti s válkou na Ukrajině byly na webu ČSSZ zveřejňovány a doplňovány informace v ukrajinštině, určené pro občany Ukrajiny a jejich rodiny.

Aktuální informace na webu se týkaly také ePortálu ČSSZ a nových služeb, např. nové online služby Informace o zaplacených zálohách na pojistné na důchodové pojištění OSVČ, která OSVČ poskytuje všechny potřebné údaje a usnadňuje podání přehledu o příjmech a výdajích za předchozí kalendářní rok, nebo služby, která osobám invalidním ve třetím stupni umožňuje požádat o vydání potvrzení s QR kódem pro uplatnění slevy na jízdné. Prostřednictvím webových stránek byli klienti informováni např. i o změnách výplatních termínů důchodů v roce 2022 nebo o místech a termínech konání mezinárodních poradenských dnů.

Aby měli naši klienti jistotu, že jim neunikne nic důležitého z oblasti sociálního zabezpečení, mohli i v roce 2022 využívat newsletter neboli odběr noviniek. Díky němu mohla ČSSZ velmi rychle a efektivně komunikovat s různými skupinami klientů. K 31. 12. 2022 bylo k odběru noviniek přihlášeno 15 509 uživatelů a za rok 2022 bylo rozesláno 79 zpráv. Nejvíce zastoupenou kategorií odběratelů byli zaměstnavatelé. Aktuální informace z agendy ČSSZ odebíraly také významné vzdělávací instituce, státní instituce, kraje a obce, poskytovatelé zdravotních služeb a řada společností ze soukromého sektoru.

V březnu 2022 byl spuštěn nový projekt Zpr@vodaje ČSSZ. Jedná se o měsíčník s aktuálními a důležitými informacemi, který ČSSZ každý měsíc rozesílá v podobě newsletteru tisícům svých odběratelů. Témata Zpr@vodaje jsou vybírána vždy s ohledem na aktuálnost dané problematiky. Např. květnové číslo bylo zaměřeno na mimořádnou červnovou valorizaci důchodů, červnové číslo na studenty a jejich povinnosti vůči ČSSZ. Den před odesláním Zpr@vodaje byl vždy na facebooku ČSSZ zveřejněn příspěvek, který představil nové číslo

a dal uživatelům možnost přihlásit se k odběru noviniek a zajistit si tak zaslání Zpr@vodaje ČSSZ do e-mailové schránky. Náhledy titulních stran všech vydání Zpr@vodaje jsou zveřejněny na webových stránkách.

Jak ukazuje tabulka č. 54, v roce 2022 došlo oproti roku 2021 k výraznému poklesu návštěvnosti webových stránek ČSSZ. Novela zákona o elektronických komunikacích, která nabyla účinnosti od 1. 1. 2022, přinesla několik změn v oblasti cookies. Od té doby jsou provozatelé stránek povinni vyžadovat předem od uživatelů souhlas s jejich využitím. ČSSZ k analýzám webových stránek využívá službu Google Analytics, která provádí analýzu návštěvnosti webu právě pomocí cookies. Tato služba potřebuje získat souhlas od uživatele se zpracováním jeho cookies, jinak nesmí být vůči konkrétnímu uživateli zapnuta. Pokud tedy uživatel zpracování cookies na webu ČSSZ odmítne, není jeho návštěva zaznamenána. To se také promítlo do celkového počtu návštěv webových stránek ČSSZ za rok 2022.

4.2.7 MÉDIA A EDIČNÍ ČINNOST

Ve vstřícném a otevřeném přístupu ke všem typům médií pokračovala ČSSZ i v roce 2022. Témata již nebyla tolik ovlivněna pandemií covidu-19, což přineslo větší prostor pro komunikaci širšího spektra informací napříč všemi životními situacemi z oblasti sociálního zabezpečení. V roce 2022 bylo publikováno celkem 27 tiskových zpráv. Témata se nejčastěji týkala starobních důchodů, a to především změn v souvislosti s mimořádnými valorizacemi, výhodnosti předčasných starobních důchodů, zavedení výchovného, důležitých informací pro OSVČ k podávání přehledů o příjmech a výdajích společně s novou službou Informace o zaplacených zálohách na důchodové pojištění OSVČ a dalších životních situací, s nimiž se pojištěnci setkávají. Důraz byl kladen především na vyvracení mýtů, nejčastěji se vyskytující případy v praxi a srozumitelné vysvětlení dané problematiky. Publikované tiskové zprávy byly rozesílány zástupcům médií, zveřejněny na webových stránkách ČSSZ, stejně jako na sociálních sítích ČSSZ, a rovněž

Tabulka č. 54: Statistika webových stránek ČSSZ

	2020	2021	2022
Visits (počet unikátních návštěvníků)	398 303	352 914	183 955
Pages (počet zobrazených stránek)	2 830 210	2 050 778	910 958
Průměrná denní návštěvnost	13 094	11 571	6 048

byly komunikovány prostřednictvím odběru novin. ČSSZ také publikovala tiskové zprávy vydané ve spolupráci s MPSV a Úřadem práce ČR.

Komunikace s celostátními i regionálními tištěnými, televizními, rozhlasovými a online médii probíhala prostřednictvím oddělení komunikace a tiskové mluvčí ČSSZ. V roce 2022 obdrželo oddělení komunikace prostřednictvím e-mailu 217 dotazů ze strany médií. Dotazy se nejčastěji týkaly informací spojených s důchody a jejich mimořádnými valorizacemi, výhodnějších podmínek pro odchod do předčasného starobního důchodu a s tím souvisejícího nárůstu agendy a zvládání náporu klientů, statistik starobních důchodů, chystaného výchovního a invalidních důchodů.

ČSSZ také pokračovala v dlouhodobé spolupráci s médii za účelem zvyšování informovanosti široké veřejnosti o tématech z oblasti sociálního zabezpečení. Odborníci z ČSSZ se pravidelně zúčastňovali rozhlasových či televizních vysílání (Dobré ráno, Sama doma, Drahé Česko atd.), kde byla nejčastějším tématem problematika starobních a předčasných starobních důchodů, výchovného a také dávek nemocenského pojištění.

I v roce 2022 mohli klienti čerpat důležité informace z informačních materiálů, které byly dostupné na pracovištích OSSZ, v klientském centru ústředí ČSSZ a zároveň online na webových stránkách ČSSZ. Začátkem roku 2022 došlo ve spolupráci s příslušnými odbory k aktualizaci všech letáků zveřejněných na webu ČSSZ. V souvislosti se spuštěním nové služby Informace o zaplacených zálohách OSVČ byly v únoru 2022 vytvořeny a vytisknuty informační letáky, které byly následně distribuovány na všechny OSSZ. V květnu 2022 byla také aktualizována a na všechna pracoviště distribuována Příručka budoucího důchodce pro rok 2022. V červnu byla ve spolupráci s Úřadem práce ČR aktualizována pro rok 2022 Příručka pro nastávající rodiče, která s ohledem na cílovou skupinu vyšla pouze v elektronické podobě. V červnu 2022 byla na webových stránkách zveřejněna Zpráva o činnosti ČSSZ za rok 2021 a v srpnu Statistická ročenka z oblasti důchodového pojištění za rok 2021.

4.2.8 SOCIÁLNÍ SÍŤ

Sociální síť se již staly běžnou součástí komunikace ČSSZ a jedním z nejsilnějších nástrojů při komunikaci s veřejností. K 31. 12. 2022 profil ČSSZ na Facebooku čítal 16 563 sledujících. Cílem profilu je předávat veřejnosti ve snadno pochopitelné podobě informace z oblasti nemocenského a důchodového pojištění zaměstnanců i OSVČ, a to prostřednictvím příspěvků doplněných grafikou, videem či animací. Zároveň mají uživatelé možnost pokládat doplňující otázky prostřednictvím komentářů u příspěvků. Za rok 2022 oddělení komunikace poskytlo odpověď na více než 420 dotazů. Jednou z hlavních výhod sociálních sítí je možnost předat aktuální informace veřejnosti rychle a efektivně. Například v souvislosti s válkou na Ukrajině byly velmi efektivně šířeny informace pro klienty Sberbank CZ a. s., kterým ČSSZ vyplácí důchody nebo dávky nemocenského pojištění. Příspěvek zaznamenal přes 300 sdílení a mohl se tak dostat mezi širší publikum.

Začátkem roku byla spuštěna kampaň k Informativní důchodové aplikaci (IDA), která trvala od 5. 1. do 2. 3. 2022. Kampaň byla kromě sociálních sítí vedena i formou reklamy ve vyhledávání v sítích Google a Seznam a formou bannerů. V rámci kampaně bylo na Facebooku v období od 4. 1. do 28. 2. 2022 zveřejněno 14 příspěvků, které měly v součtu přes 3 mil. zobrazení. Celá kampaň byla vyhodnocena jako úspěšná a vedla k nárůstu spuštění služby IDA a zároveň ke zvýšení povědomí a zájmu o problematiku starobních důchodů i u mladších osob. Potvrzením toho, že jde o skutečně unikátní službu, je ocenění IT projekt roku, které ČSSZ v roce 2022 za službu IDA získala. Odborná porota ocenila nejen netradiční technologické řešení, ale zejména přínos pro veřejnost. Díky službě IDA mají občané produktivního věku možnost získat online orientační informace o budoucí výši svého důchodu.

Dále ČSSZ disponuje vlastním kanálem na platformě YouTube. Ke konci roku 2022 kanál obsahoval 11 videí s tematikou sociálního zabezpečení. Mezi nejúspěšnější videa patří video k Informativní důchodové aplikaci IDA (přes 32 tis. zhlédnutí), videonávod Jak se

Tabulka č. 55: Statistika profilu ČSSZ na Facebooku k 31. 12. daného roku

	2020	2021	2022
Počet sledujících	12 015	14 337	16 563
Počet zveřejněných příspěvků	77	89	80
Počet vyřízených zpráv od sledujících	2 638	630	428

přihlásit do ePortálu (přes 22 tis. zhlédnutí) či představení nové služby Informace o zaplacených zálohách na důchodové pojištění OSVČ (přes 19 tis. zhlédnutí). Tato videa jsou zároveň prostřednictvím YouTube zveřejněna i na webových stránkách ČSSZ a na ePortálu ČSSZ.

Poslední platformou, na které má ČSSZ svůj profil, je LinkedIn. Tato sociální síť není na rozdíl od předchozích určena primárně pro komunikaci běžných témat z agendy ČSSZ, ale má sloužit spíše jako pracovní sociální síť vhodná pro budování kontaktů a image značky. Prostřednictvím této sítě ČSSZ v roce 2022 sdílela pracovní nabídky, úspěchy úřadu a akce, kterých se zaměstnanci ČSSZ účastnili ve veřejném prostoru.

4.2.9 OTEVŘENÁ DATA

Pravidelně aktualizované a postupně rozšiřované sady otevřených dat na Portálu otevřených dat ČSSZ jsou jednou z forem komunikace s veřejností, a to s cílem posílit otevřený přístup a transparentnost. V rámci pravidelné správy již publikovaných datových sad bylo v roce 2022 provedeno 152 aktualizací datových sad. Celkem je v současnosti na portálu publikováno 84 datových sad a 129 interaktivních vizualizací. Návštěvnost Portálu otevřených dat ČSSZ oproti roku 2021 klesla, průměrná návštěvnost se v roce 2022 pohybovala kolem 1 600 přístupů za měsíc, přičemž měsíčně je stahováno přibližně 67 souborů datových sad. K přímému přístupu k publikovaným datům uloženým v databázi prostřednictvím dotazů je využíván tzv. SPARQL Endpoint. Zde bylo v uplynulém roce registrováno průměrně 122 800 dotazů měsíčně.

V roce 2022 byla publikována nová sada o úředních deskách, jejichž zveřejnění vyplývá z povinností podle novely zákona o svobodném přístupu k informacím. Dále bylo v roce 2022 publikováno 6 nových datových sad.

Lze konstatovat, že otevřená data ČSSZ splňují požadavky zákona o svobodném přístupu k informacím a současně respektují i všechny požadavky vyplývající z metodik publikovaných Ministerstvem vnitra. ČSSZ si

nadále udržovala své přední postavení v oblasti publikace otevřených dat v ČR, za jejichž úroveň byla kladně hodnocena ve výroční zprávě otevřených dat, kterou vypracovalo Ministerstvo vnitra.

4.2.10 SVOBODNÝ PŘÍSTUP K INFORMACÍM

ČSSZ je podle zákona o svobodném přístupu k informacím povinna poskytovat fyzickým i právnickým osobám na jejich žádost informace vztahující se k působnosti ČSSZ. V roce 2022 obdržela ČSSZ spolu s OSSZ celkem 172 žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Oproti roku 2021 došlo k mírnému zvýšení počtu obdržených žádostí, a to celkem o 12 žádostí. Velký počet žádostí u OSSZ (celkem 113) byl způsoben tím, že jeden žadatel zaslal svou žádost týkající se počtu a identifikace zaregistrovaných zaměstnavatelů ke konci roku 2021 s více než 25 zaměstnanci na téměř všech OSSZ.

K odložení žádosti došlo v roce 2022 v 57 případech, většina těchto případů však připadá právě na žádost, s níž se žadatel obrátil na většinu OSSZ. Rozhodnutí o odmítnutí žádosti bylo vydáno celkem 13, rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti bylo vydáno celkem 6.

Stejně jako v minulých letech převažovaly žádosti podané elektronicky, z celkového počtu se jednalo o 145 žádostí, a žádosti podané fyzickými osobami, jednalo se o 162 žádostí. Obdobně jako v uplynulých letech byla povaha dotazů různorodá, nejčastěji zajímaly žadatele údaje z oblasti nemocenského pojištění a z oblasti důchodového pojištění (informace o řízeních a postupech ČSSZ či OSSZ, o kontrolách dodržování režimu dočasně práceneschopného pojištěnce, o možných postupech v konkrétních životních situacích), statistické údaje z různých oblastí (např. údaje o přiznaných důchodech, o dávkách z nemocenského pojištění, údaje týkající se lékařské posudkové služby, údaje o počtech poživatelů důchodů), informace z personální oblasti (počty zaměstnanců, platy a další benefity, právní předpisy z personální oblasti) a dále např.

Tabulka č. 56: Návštěvnost Portálu otevřených dat ČSSZ

	2020	2021	2022
Průměrná měsíční návštěvnost	5 082	7 116	1 600
Počet zobrazených stránek	71 904	85 430	19 287
Počet stažených souborů	2 648	3 854	801

informace týkající se existence pohledávek a informace o jejich výši, informace o vnitřních předpisech, informace ze spisů.

4.3 INTERNÍ AUDIT, VNITŘNÍ KONTROLA A STÍŽNOSTI

Mezi důležité činnosti pomáhající ČSSZ dosahovat jejích cílů patří interní audit, který nezávislým prověřováním procesů a řídicích a kontrolních mechanismů napomáhá včas identifikovat a eliminovat případná rizika ohrožující řádné fungování ČSSZ. Důležitým nástrojem podporujícím úspěšné zajišťování hlavních činností v sociálním zabezpečení a LPS je rovněž funkční systém vnitřní kontroly, objektivní vyřizování stížností a posilování protikorupčního prostředí. To vše přispívá k celkovému zlepšování řízení a správy úřadu.

4.3.1 INTERNÍ AUDIT

Plán interních auditů na rok 2022 předpokládal provedení 7 auditů. V roce 2022 byly 3 auditní akce zcela dokončeny, u 2 byla dokončena auditní šetření a výstup z nich bude předán vedení ČSSZ v průběhu prvního čtvrtletí 2023, 2 auditní akce byly na základě dílčí změny plánu interních auditů částečně přesunuty do roku 2023, kdy budou dokončena auditní šetření a zpráva o výsledku auditů předány vedení ČSSZ. Nad rámec plánu interních auditů na rok 2022 byla na základě požadavku ústředního ředitele ČSSZ provedena 1 mimořádná auditní akce.

Předmětem auditů zahájených v roce 2022 bylo vedení systému řízení kvality v ČSSZ, odpis zcela nedobytného dluhu, výkon agendy stížností v PSSZ, provádění zákona o svobodném přístupu k informacím, soulad činností interního auditu s mezinárodními standardy, dílčí oblasti důchodových agend a vybrané oblasti kybernetické bezpečnosti (komunikační sítě a používání kryptografických prostředků, akvizice, vývoj, údržba a zajišťování úrovně dostupnosti informací v integrovaném informačním systému ČSSZ).

Výstupem z dokončených auditů byla doporučení směřující zejména k metodickému nastavení pracovních postupů, zkvalitnění spolehlivosti evidenčních údajů a dokumentace a dále doporučení aktualizovat některé vnitřní organizační směrnice ČSSZ.

Stejně jako v minulých letech i v roce 2022 monitorovali interní auditoři stav realizace opatření přijatých na základě auditů provedených v předchozích letech a aktivně se zapojovali do připomínkových řízení vnitřních organizačních směrnic a dalších interních

materiálů ČSSZ. Nedílnou součástí činnosti interního auditu v roce 2022 bylo rovněž poskytování konzultčních služeb v oblasti vnitřního kontrolního systému a nastavení kontrolních mechanismů v oblasti bezpečnosti specifických systémů a správy softwarových aktiv.

4.3.2 VNITŘNÍ KONTROLA

V roce 2022 byla při provádění vnitřních kontrol nadále využívána distanční forma, nastavená v minulých letech z důvodu pandemie. V průběhu uplynulého roku 2022 bylo zaměstnanci ústředí ČSSZ realizováno celkem 13 vnitřních kontrol, plánovaných i mimořádných, z nichž se 4 kontroly týkaly pracovišť ČSSZ a 8 kontrol OSSZ. Jedna kontrola byla provedena na ústředí ČSSZ. V roce 2022 byly dále dokončeny 2 vnitřní kontroly zahájené v roce 2021, a to 1 kontrola na OSSZ a 1 kontrola na ústředí ČSSZ.

Kontrolní akce na OSSZ byly zaměřeny na kontrolu vybraných činností z oblasti sociálního a nemocenského pojištění a na oblast lékařské posudkové služby. Kontroly prováděné na pracovištích ČSSZ byly zaměřeny na činnosti spojené s hospodařením s prostředky státního rozpočtu. Nedostatky zjištěné při jednotlivých vnitřních kontrolách, zejména na OSSZ, byly charakteru dílčích administrativních nedopatření. V průběhu kontrol nebyla zjištěna žádná závada v hospodaření s prostředky státního rozpočtu. Opatření k nápravě zjištěných nedostatků, která po provedení kontrol přijali vedoucí zaměstnanci, byla zaměřena především na zlepšení kvality kontrolovaných procesů či na zlepšení organizace práce anebo funkčnosti a účinnosti vnitřního kontrolního systému.

4.3.3 VYŘIZOVÁNÍ STÍŽNOSTÍ

Vyřizováním stížností se v ČSSZ zabývá oddělení stížností a interní kontroly, dále územní organizační jednotky ČSSZ, pověřenkyně pro ochranu osobních údajů, ale i oddělení správních činností pro státní službu, které je součástí personálního odboru. Monitorování vývoje počtu a struktury stížností vyřízených organizačními jednotkami a útvary ČSSZ poskytuje důležitou zpětnou vazbu o činnosti úřadu a stavu jednotlivých agend.

Nejvyšší počet důvodných stížností v roce 2022 souvisel s vyřizováním důchodových dávek na ústředí ČSSZ, kde se stále ještě zpracovává jejich největší objem. Hlavním problémem zde pak byla prodlužující se doba vyřizování jednotlivých důchodových případů. Běžné vyřizování důchodových případů se v roce 2022

velmi zkomplikovalo v důsledku odčerpání pracovních sil na zajištění mimořádných valorizací i jiných opatření pro zlepšení sociální situace poživatelů důchodových dávek i dalších obyvatel v nepříznivé sociální situaci.

4.3.4 BOJ PROTI KORUPCI

V rámci boje proti korupci usiluje ČSSZ o vytváření a posilování protikorupčního klimatu s cílem odstranit a v maximální možné míře omezit předpoklady pro vznik korupčního jednání. V souladu s protikorupčním dokumentem vlády – Akčním plánem boje proti korupci na roky 2021 a 2022 – byl v roce 2022 aktualizován Interní protikorupční program ČSSZ, obsahující soubory preventivních protikorupčních opatření.

S problematikou korupce a s protikorupčními nástroji se všichni zaměstnanci seznamují již při svém nástupu do zaměstnání v rámci úvodního školení. Širší povědomí o korupci a návod, jak se při setkání s ní zachovat, poskytují i další vnitřní směrnice ČSSZ, jako je Etický kodex zaměstnance, směrnice o oznamování protiprávního jednání. Další interní akty řízení, jako např. směrnice o řídicí kontrole, směrnice o soutěžení veřejných zakázek, směrnice o uzavírání smluv anebo směrnice o oběhu účetních dokladů, se podílejí na vytváření nepříznivého prostředí pro případné korupční aktivity.

Nahlásit korupci či jiné protiprávní jednání umožňuje zaměstnanci ČSSZ i kterémukoli oznamovateli mimo ČSSZ vnitřní oznamovací systém ČSSZ. K oznámení lze zvolit elektronickou cestu (zelena.schranka@cssz.cz) nebo svoje podezření oznámit písemně a vhodit do schránky či poslat poštou. Dalším ze způsobů je sdělení osobní (telefonické). Všechny komunikační linky a kontakty jsou uvedeny na internetových stránkách ČSSZ v záložce Boj proti korupci. V souladu s pravidly stanovenými směrnicí EU o whistleblowingu přijala ČSSZ opatření k ochraně oznamovatelů.

4.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA A OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

ČSSZ zavádí a provádí bezpečnostní opatření týkající se zajištění připravenosti ČSSZ a OSSZ na řešení krizových situací. Vzhledem ke skutečnosti, že ČSSZ zpracovává osobní údaje ve smyslu GDPR, neméně důležitým úkolem je monitorování nakládání s osobními údaji v souladu s GDPR, dalšími předpisy EU a právními předpisy ČR prostřednictvím pověřence pro ochranu osobních údajů.

4.4.1 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

Celková situace v oblasti bezpečnostní politiky byla v roce 2022 stabilizovaná jak v oblasti kybernetické bezpečnosti, tak v oblasti fyzické bezpečnosti. V oblasti požární ochrany nebyly řešeny v roce 2022 žádné mimořádné události. V oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany probíhá školení zaměstnanců a vedoucích zaměstnanců v termínech daných právními předpisy a vnitřními organizačními předpisy. U zaměstnanců je prováděno vstupní školení zaměstnanců po nástupu do zaměstnání, opakované školení zaměstnanců v intervalu jednou za 2 roky, školení vedoucích zaměstnanců po nástupu do funkce, opakované školení vedoucích zaměstnanců v intervalu jednou za 3 roky a odborná školení podle požadavků příslušných právních předpisů. ČSSZ provádí bezpečnostní opatření ve své části odpovědnosti podle krizového zákona.

V průběhu roku 2022 byla v ČSSZ plněna všechna protiepidemická opatření a mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví ČR. Protiepidemická opatření byla v první polovině roku 2022 prováděna na zvýšené úrovni, ve druhé polovině roku ČSSZ přešla na standardní úroveň, jako tomu bylo před pandemií covidu-19.

4.4.2 OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

ČSSZ zpracovává osobní údaje klientů při výkonu jí svěřených agend. Jedná se o identifikační, adresní

Tabulka č. 57: Stížnosti na činnost ČSSZ

	2020		2021		2022	
	Počet	%	Počet	%	Počet	%
Stížností za rok	1 072	100,00	1 022	100,00	1 016	100,00
z toho: důvodné stížnosti	191	17,82	146	14,29	157	15,45
nedůvodné stížnosti	881	82,18	876	85,71	859	84,55

a kontaktní údaje, údaje pro provádění nemocenského a důchodového pojištění, údaje o výběru pojistného, údaje evidované na základě požadavků práva ES a podle mezinárodních smluv o sociálním zabezpečení, majetkové a finanční údaje, údaje o zdravotním stavu a trestních záležitostech.

Jako zaměstnavatel také na základě zákona o státní službě a zákoníku práce zpracovává osobní údaje svých zaměstnanců včetně uchazečů o zaměstnání.

Jako správce osobních údajů ve smyslu obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR) ČSSZ prostřednictvím pověřence pro ochranu osobních údajů v uplynulém roce monitorovala postupy zpracování osobních údajů, zpracovatelských doložek (smluv) a povinnosti vést záznamy o činnostech zpracování. K 31. 12. 2022 ČSSZ evidovala celkem 991 aktuálních záznamů o činnostech zpracování 78 správců. Jednotlivými správci jsou ČSSZ a všechny OSSZ. Pověřenec vyhodnotil obsah aktualizované dokumentace se závěrem, že není nutné měnit informaci o zpracování osobních údajů v ČSSZ poskytovanou klientům na webu ČSSZ.

Pověřenec pro ochranu osobních údajů poskytoval také ve sledovaném roce průběžně poradenství a posuzoval vliv určitého druhu zpracování na ochranu osobních údajů, zejména při využití nových technologií. Na

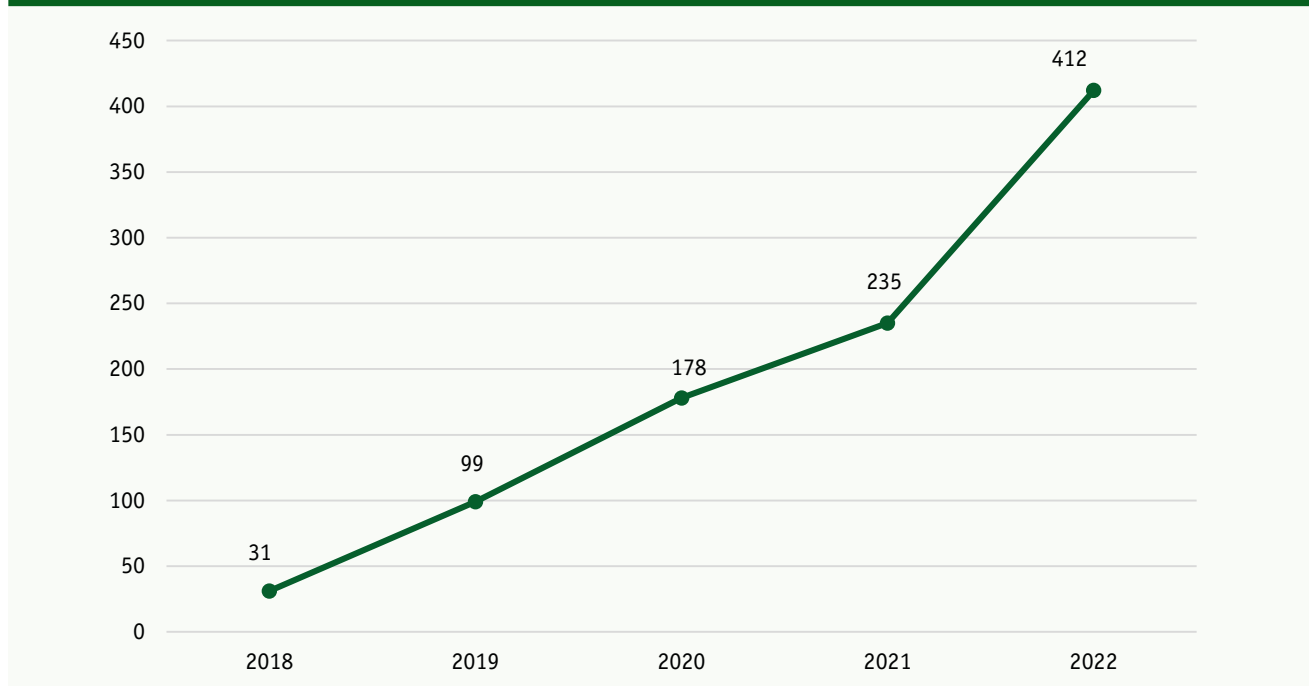
pověřence se obraceli jednotliví správci v případě, že chtějí zahájit nové zpracování osobních údajů (např. poskytování informací Ministerstvu zdravotnictví, úřadům práce) nebo upravit stávající proces (aktualizace vnitřních organizačních směrnic).

V roce 2022 se na ČSSZ/OSSZ obrátilo 6 subjektů údajů s žádostí o výkon svých práv podle čl. 15–23 GDPR (právo na informace, na výmaz, na omezení zpracování a odvolání souhlasu). Všem žadatelům byla zaslána písemná reakce.

Na adresu pověřence pro ochranu osobních údajů bylo doručeno 7 stížností, z nichž 4 byly předány k vyřízení věcně příslušným organizačním útvarům a 3 pověřenec pro ochranu osobních údajů vyřídil ve své kompetenci. Všechny stížnosti byly neoprávněné.

V minulém roce bylo na adresu dpo@cssz.cz doručeno min. 231 podání, která byla nesprávně směrována. Odesílatelé se dožadovali především informativního osobního listu důchodového pojištění, kopie oznámení o zvýšení důchodu po jednotlivých valorizacích, přicházely žádosti o změnu adresy, účtu pro zasílání dávek sociálního pojištění. V nemalém množství se objevovaly urgency vyřízení žádosti o důchod nebo zaslání důchodové dávky do zahraničí poté, co dávka nedošla ani po předložení potvrzení o žití. Ve dvou vlnách se objevily i dotazy, žádosti a urgency k výchovnému. Typy dotazů

Graf č. 26: Vývoj podání doručených pověřenci od roku 2018¹⁾

¹⁾ Statistiky podání doručených pověřenci jsou sledovány od vzniku a obsazení pozice pověřence dne 24. 5. 2018. Proto jsou podání v roce 2018 evidována jen za část roku.

odrážely převážně právě prováděné a medializované činnosti ČSSZ (výchovné, valorizace). Nárůst počtu podnětů zatím nemá vliv na dobu jejich vyřízení. Ta se v ročních průměrech pohybuje mezi 3,3–4,4 pracovními dny. Zákonné lhůty, které pro stížnosti stanovují základní dobu vyřízení na 60 dní a pro GDPR podněty na

1 měsíc, jsou respektovány, příp. prodlouženy v souladu s právem Evropské unie a České republiky.

Lze konstatovat, že ČSSZ v roce 2022 plnila řádně povinnosti správce a zpracovatele, dodržovala zásady ochrany osobních údajů a její systém ochrany osobních údajů byl a je i nadále funkční.

5 HOSPODAŘENÍ ČSSZ A ROZVOJOVÉ PROJEKTY

ČSSZ zajišťuje činnosti, které jí ukládá zákon, prostřednictvím veřejných zdrojů. Jako organizační složka státu hospodaří s prostředky přidělenými ze státního rozpočtu ČR na příslušný rok. Nejzásadnější objem finančních prostředků zahrnují příjmy z pojistného, které jsou součástí příjmů státního rozpočtu, a mandatorní výdaje, tj. prostředky přidělené ČSSZ na výdaje, které je stát povinen ze zákona zajišťovat. Pro zajištění vlastního chodu organizace jsou ČSSZ alokovány provozní prostředky, které zahrnují běžné (v tom i mzdové výdaje) a investiční výdaje. Současně se zdroji státního rozpočtu ČSSZ využívá i zdroje evropských fondů, pokud to jejich povaha pro činnost ČSSZ umožňuje.

5.1 ROZPOČET ČSSZ A JEHO PLNĚNÍ

ČSSZ jako organizační složka státu hospodaří s prostředky státního rozpočtu, které jí stanoví správce kapitoly Ministerstvo práce a sociálních věcí v rámci rozpočtu kapitoly (313 – MPSV), minimálně v rozsahu členění závazných ukazatelů daných zákonem o státním rozpočtu na příslušný rozpočtový rok. Rozpočet ČSSZ zahrnuje pouze příjmy a výdaje související s činnostmi stanovenými jí zákonem.

Koncem roku 2021 nebyl schválen zákon o státním rozpočtu na rok 2022, a ČSSZ tak byla nucena

hospodařit v prvních třech měsících roku 2022 v rámci rozpočtového provizoria.

Po schválení zákona o státním rozpočtu na rok 2022 dne 10. 3. 2022 byly ČSSZ stanoveny souhrnné ukazatele rozpočtu ČSSZ, které však nedosahovaly předpokládané výše. Výše stanovených ukazatelů rozpočtu ČSSZ pak byla upravena novelou zákona o státním rozpočtu na rok 2022 a dalšími rozpočtovými opatřeními v průběhu roku.

Pro rok 2022 příjmy ČSSZ činily celkem 621 724 mil. Kč a celkové výdaje 629 872 mil. Kč. Index výkonnosti, tj. podíl celkových daňových příjmů a dávkových výdajů k celkovým provozním výdajům (včetně investic), dosáhl hodnoty 187,74. Zvýšení indexu výkonnosti v roce 2022 v porovnání s rokem 2021 bylo způsobeno navýšením daňových příjmů a dávkových výdajů, přičemž u provozních výdajů došlo ke snížení.

Detailní pohled na vývoj jednotlivých druhů příjmů a výdajů ČSSZ je uveden v tabulce č. 58 „Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ“. Všechny příjmy ČSSZ zaznamenávají v roce 2022 nárůst oproti předcházejícím rokem.

Celkové výdaje ČSSZ mají oproti roku 2021 vzrůstající tendenci, která je zapříčiněna zejména růstem výdajů na dávky důchodového pojištění z důvodu tří valorizací (nárůst o 10,90 %).

Graf č. 27: Vývoj příjmů a výdajů (v mil. Kč)

V grafech č. 28 a 29 je znázorněn vývoj provozní nákladovosti, a to jak k celkovým příjmům, tak i k celkovým výdajům. V obou případech dochází v roce 2022 k poklesu. Pokles provozní nákladovosti k celkovým příjmům a výdajům v roce 2022 je způsoben růstem

celkových příjmů a celkových výdajů oproti provozním výdajům, které naopak klesají.

5.2 PROVOZNÍ ČINNOST

Provozní činnost ČSSZ zahrnuje finanční a materiální

Tabulka č. 58: Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ (v mil. Kč)

	2020		2021		2022		Čerpání z konečného rozpočtu 2022 (v %)
	Částka	%	Částka	%	Částka	%	
PŘÍJMY CELKEM	524 983	100,00	579 516	100,00	621 724	100,00	100,39
1. DAŇOVÉ PŘÍJMY	524 231	99,85	578 695	99,86	620 832	99,86	100,41
z toho: příjmy pro důchodové pojištění	470 342	89,14	519 526	89,65	557 518	89,67	100,79
příjmy pro nemocenské pojištění	33 706	6,89	36 871	6,36	39 382	6,33	94,93
příjmy pro státní politiku zaměstnanosti	20 163	3,82	22 271	3,84	23 900	3,84	100,82
2. NEDAŇOVÉ A KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY, PŘIJATÉ TRANSFERY	753	0,15	821	0,14	892	0,14	91,65
VÝDAJE CELKEM	570 013	100,00	577 475	100,00	629 872	100,00	99,60
1. Dávkové výdaje celkem	563 114	98,79	570 097	98,72	622 870	98,89	99,71
z toho: dávky důchodového pojištění	507 631	89,06	518 384	89,77	574 905	91,27	99,96
poplatky ČP, s. p., za výplaty důchodů	275	0,05	240	0,04	334	0,05	95,36
dávky nemocenského pojištění	55 206	9,69	51 472	8,91	47 631	7,56	96,81
ostatní sociální dávky	1	0,00	1	0,00	1	0,00	65,04
2. Výdaje na odškodnění	428	0,08	383	0,07	377	0,06	92,69
3. Provozní výdaje celkem	6 471	1,14	6 994	1,21	6 624	1,05	91,04
Financování reprodukce majetku	246	0,04	617	0,11	301	0,05	34,21
Správní výdaje celkem	6 224	1,09	6 377	1,10	6 323	1,00	98,85
z toho: mzdy a OON	3 434	0,60	3 452	0,60	3 471	0,55	99,20
pojistné, FKSP a náhrady	1 270	0,22	1 285	0,22	1 303	0,21	99,15
věcné výdaje	1 519	0,27	1 641	0,28	1 549	0,25	97,84
z toho: územní pracoviště	433	0,08	491	0,08	490	0,08	99,96
Index výkonnosti ¹⁾	168,04	–	164,24	–	187,74	–	109,90

Nepřesnost v součtu může být způsobena zaokrouhlením hodnot.

¹⁾ Jedná se o podíl celkových daňových příjmů a dávkových výdajů k celkovým provozním výdajům (včetně investic).

Zkratky použité v tabulce: OON – ostatní osobní náklady; FKSP – fond kulturních a sociálních potřeb.

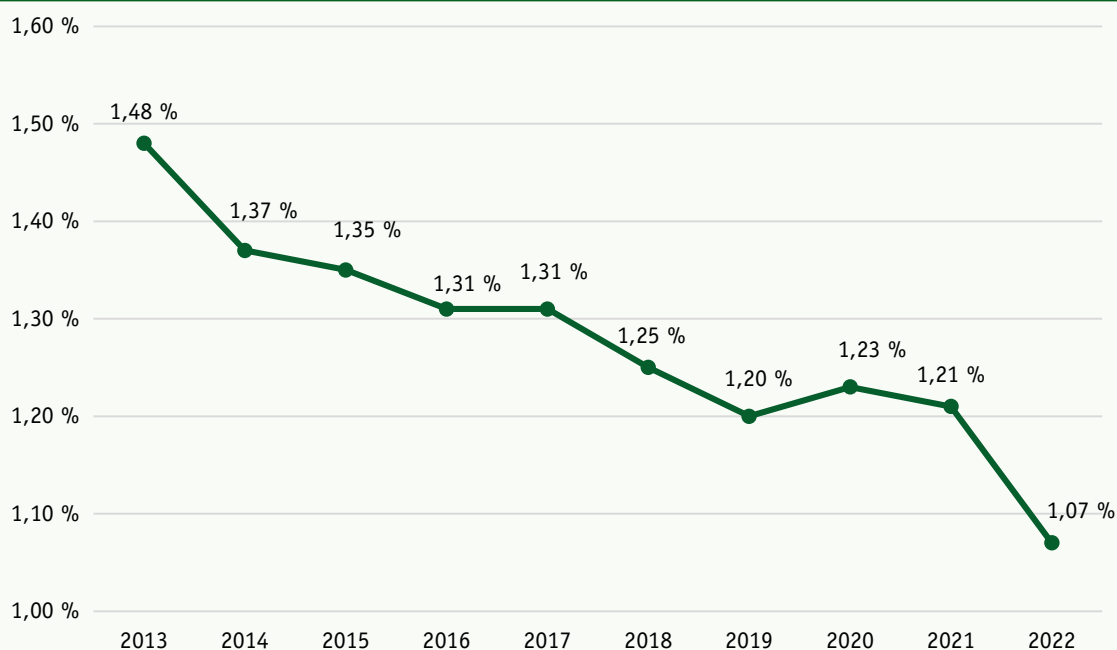
podporu pro organizační útvary ČSSZ. Jedná se především o platy a podobné a související výdaje (viz kapitola 1.2.2), věcné výdaje k zajištění běžného provozu ČSSZ (největší podíl na těchto provozních výdajích zauímají výdaje na informační a komunikační technologie a programové vybavení) a o investice do materiálně technické základny ČSSZ (výdaje na pořízení

a obnovu majetku a informačních a komunikačních technologií).

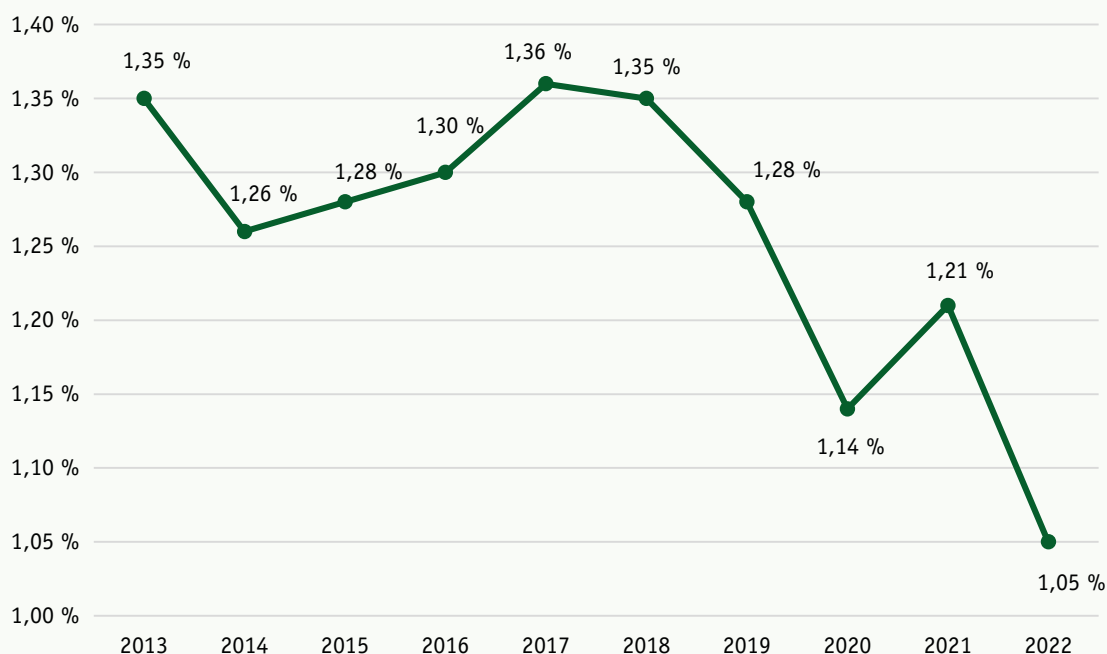
5.2.1 PROGRAMOVÉ FINANCOVÁNÍ (INVESTICE)

Prostřednictvím programového financování dochází v ČSSZ k pořízení nebo technickému zhodnocení

Graf č. 28: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým příjmům

Graf č. 29: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým výdajům

hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku (s výjimkou drobného hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku). ČSSZ v roce 2022 realizovala výdaje na financování dvou programů týkajících se reprodukce majetku, a to programu 013V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2023 a programu 013V230 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2022–2029.

Finanční zdroje programu 013V220 dosahovaly ve sledovaném období roku 2022 celkové výše 533 mil. Kč (státní rozpočet ve výši 132 mil. Kč a nároky z nespotřebovaných výdajů ve výši 401 mil. Kč). K 31. 12. 2022 došlo na základě vystavených rozhodnutí k uvolnění nároků z nespotřebovaných výdajů ve výši 273 mil. Kč, konečný rozpočet tak dosáhl výše 405 mil. Kč, z toho:

- podprogram 013V221 Pořízení a obnova ICT ČSSZ 273 mil. Kč,

- podprogram 013V222 Pořízení a obnova majetku ČSSZ 132 mil. Kč,
- podprogram 013V223 Projekty ESIF 0 mil. Kč.

Z částky konečného rozpisu rozpočtu bylo ve sledovaném období roku 2022 čerpáno 301 mil. Kč, z toho:

- podprogram 013V221 Pořízení a obnova ICT ČSSZ 216 mil. Kč,
- podprogram 013V222 Pořízení a obnova majetku ČSSZ 85 mil. Kč,
- podprogram 013V223 Projekty ESIF 0 mil. Kč.

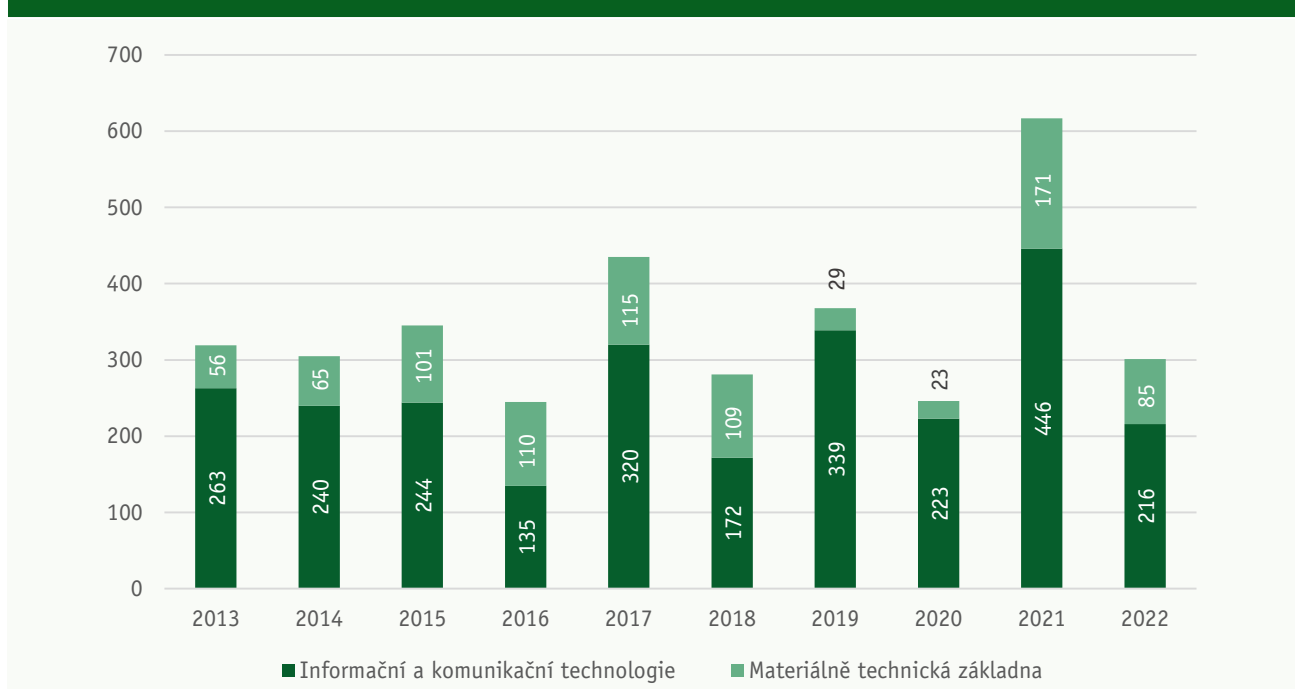
Finanční zdroje programu 013V230 dosahovaly ve sledovaném období roku 2022 celkové výše 473 mil. Kč. Dokumentace programu 013V230 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2022–2029 byla schválena Ministerstvem financí dne 28.

Tabulka č. 59: Programové financování v ČSSZ k 31. 12. 2022 (v tis. Kč)

Program/podprogram	Finanční zdroje	Konečný rozpočet	Čerpání
Program 013V220 Rozvoj a obnova materiálně technické základny ČSSZ 2016–2023	532 547	405 464	300 693
Podprogram 013V221 Pořízení a obnova ICT ČSSZ	341 829	273 012	215 676
Podprogram 013V222 Pořízení a obnova majetku ČSSZ	172 128	132 452	85 017
Podprogram 013V223 Projekty ESF	18 590	0	0

Zkratky použité v tabulce: ICT – informační a komunikační technologie; ESF – Evropský sociální fond.

Graf č. 30: Vývoj realizace investic za programy 113V220 a 013V220 (v mil. Kč)

11. 2022. V průběhu roku 2022 nebyly zaregistrovány žádné investiční akce a nedošlo k čerpání žádných finančních prostředků.

Nevyčerpané prostředky z rozepsaného rozpočtu sledovaného roku 2022 ve výši 473 mil. Kč budou uplatněny v souladu s § 47 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění jako profilující nároky z nespotřebovaných výdajů.

Důvodem nevyčerpání investičních finančních prostředků roku 2022 byl zejména nedostatek finančních prostředků, ke kterému došlo v rámci 9. běhu SR na rok 2022. Na základě tohoto běhu SR se pozastavily některé investiční akce do doby zajištění finančních prostředků. Dalším důvodem nevyčerpání finančních prostředků bylo schválení dokumentace programu 013V230 až v listopadu 2022. Tím se posunul proces schvalování a vydávání rozhodnutí na nové připravované akce NPO. Mezi faktory, které vedly k nečerpání finančních prostředků, byly dále nepředvídatelné prodlevy v průběhu veřejných zakázek a v neposlední řadě i časová a administrativní náročnost přípravných procesů k realizaci konkrétních akcí.

5.2.2 VĚCNÉ VÝDAJE

Věcné výdaje (vč. EU), které slouží k zajištění chodu organizace, byly stanoveny schváleným rozpočtem ve výši 1 279 mil. Kč, což představovalo 78 % čerpání rozpočtu roku 2021.

V průběhu roku 2022 došlo k navýšení konečného rozpočtu věcných výdajů na hodnotu 1 583 mil. Kč. Skutečné čerpání bylo pak ve výši 1 549 mil. Kč. K navýšení rozpočtu došlo prostřednictvím rozpočtových opatření ze strany MPSV (jednalo se o výdaje, které nebyly zahrnuty ve schváleném rozpočtu, ale vyplynuly z potřeb v průběhu roku) a dále uvolněním nároků z nespotřebovaných výdajů roku 2021, jejichž realizace nemohla být z časových důvodů v daném roce dokončena.

Největší podíl věcných výdajů představovaly výdaje na informační a komunikační technologie (provoz ekonomicko-informačního systému, aplikační software, update a ostatní služby k softwaru, podpora a servis hardwaru, programové vybavení, poskytování certifikačních služeb), které dosáhly celkové výše 707 mil. Kč.

Dalšími významnými věcnými výdaji, které se výrazně podílely na čerpání rozpočtu ČSSZ, byly výdaje za zdravotní služby – specifické a odborné výkony provedené lékaři pro potřeby LPS (162 mil. Kč), výdaje na energie (154 mil. Kč), výdaje na refundaci náhrady mzdy

za pracovní volno související s akcí pro děti a mládež (99 mil. Kč), na stravování zaměstnanců (83 mil. Kč) a výdaje na služby pošt (72 mil. Kč).

5.2.3 SPRÁVA MAJETKU

ČSSZ k 31. 12. 2022 hospodařila s majetkem v celkové hodnotě převyšující 13,1 mld. Kč, z toho 9,2 mld. Kč byl dlouhodobý hmotný majetek a 3,9 mld. Kč dlouhodobý nehmotný majetek. Hospodaření a nakládání s majetkem bylo v souladu se zákonem o majetku ČR a jejím vystupování v právních vztazích a prováděcí vyhláškou č. 62/2001 Sb.

Nemovitý majetek ČSSZ je v současné době zatížen celkem 72 věcnými břemeny. Ve většině případů se věcné břemeno týká uložení a vedení inženýrských sítí, popř. zajištění přístupu vlastníka k nemovitosti (chůze, jízdy a průchodu apod.).

V roce 2022 ČSSZ uzavřela celkem dva právní akty týkající se nakládání s majetkem státu. Jednalo se o nemovitý majetek (části pozemků), ČSSZ zde figurovala na straně předávající.

5.2.4 ÚČETNICTVÍ

ČSSZ je organizační složkou státu, samostatnou účetní jednotkou definovanou podle zákona o účetnictví č. 563/1991 Sb. jako vybraná účetní jednotka. V roce 2022, stejně jako v předchozích letech, ČSSZ plnila povinnosti definované v zákoně o účetnictví a v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb. (k provedení zákona o účetnictví pro některé vybrané účetní jednotky) ve všech oblastech, a to v oblasti dávek důchodového a nemocenského pojištění, výběru pojistného, majetku a správních výdajů. K 31. 12. 2022 byla provedena roční účetní závěrka a odeslány účetní záznamy do Centrálního systému účetních informací státu spravovaného Ministerstvem financí. Za ČSSZ byly vyhotoveny povinné roční účetní a finanční výkazy (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, příloha, výkaz rezervního fondu, přehled o peněžních tocích a o změnách vlastního kapitálu, pomocný analytický přehled, výkaz o zaměstnanosti, finanční výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu a výkazy o nárocích z nespotřebovaných výdajů).

Ve výkazu zisku a ztráty za rok 2022 byly celkové výnosy 624,92 mld. Kč, celkové náklady 631,54 mld. Kč, výsledek hospodaření činil ztrátu ve výši 6,62 mld. Kč. ČSSZ provedla k 31. 12. 2022 na základě zákona o účetnictví a vyhlášky č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, za všechny spravované oblasti inventarizaci majetku, závazků a pohledávek, z toho za oblast

dlouhodobého majetku bylo inventarizováno 304 365 položek majetku v celkové částce 13,1 mld. Kč.

5.3 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A REGISTR SMLUV

ČSSZ k zajištění svého efektivního provozu průběžně realizuje své potřeby prostřednictvím zadávání veřejných zakázek v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek, případně prostřednictvím zadávání veřejných zakázek malého rozsahu v souladu s pravidly nastavenými vnitřní směrníci. Vztahuje se na ni rovněž povinnost uveřejňovat při splnění podmínek definovaných v zákoně o registru smluv uzavřené smlouvy v registru smluv, tj. informačním systému veřejné správy spravovaném Ministerstvem vnitra.

5.3.1 REGISTR SMLUV

V roce 2022, stejně jako v předchozích letech, plnila ČSSZ povinnosti definované v zákoně o registru smluv, když uveřejňovala uzavřené smluvní vztahy v registru smluv. ČSSZ ve sledovaném období roku 2022 provedla v registru smluv 525 uveřejnění. Toto číslo zahrnuje uveřejnění 334 smluv nebo dodatků ke smlouvám a uveřejnění 191 objednávek uzavřených ČSSZ, které splňovaly podmínky pro uveřejnění podle zákona o registru smluv.

5.3.2 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

V režimu zákona o zadávání veřejných zakázek bylo v roce 2022 vyhlášeno celkem 25 veřejných zakázek, což je o jednu více než v roce 2021. Z celkového počtu vyhlášených veřejných zakázek byla 3 zadávací řízení zrušena. V otevřeném řízení bylo vyhlášeno 19 veřejných zakázek, 3 veřejné zakázky byly vyhlášeny ve zjednodušeném podlimitním řízení. Jedna veřejná zakázka, konkrétně na zajištění dodávek tepla pro OSSZ Třebíč, byla zadána prostřednictvím jednacích řízení bez uveřejnění s ohledem na jedinečnost dodavatele v místě plnění. ČSSZ v roce 2022 využila také zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu, a to pro zajištění externího právního poradenství v oblasti veřejných zakázek, přičemž zadávací řízení na tuto veřejnou zakázku bylo v prvním případě zrušeno a následně opakováno. Jiné druhy zadávacích řízení nebyly v roce 2022 využity.

5.4 ROZVOJOVÉ PROJEKTY

ČSSZ v roce 2022 pokračovala v realizaci rozvojového projektu podporovaného ze zdrojů Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF) v rámci výzvy pro minulé programové období 2014–2020 a současně

zahájila spolupráci na přípravě realizace rozvojových projektů z programu Národního plánu obnovy (NPO) v rámci výzev programového období 2021–2027.

5.4.1 PROJEKTY S PODPOROU ESF Z OPERAČNÍHO PROGRAMU ZAMĚŠTNANOST

V rámci výzvy č. 25 Operačního programu Zaměstnanost pokračovala v roce 2022 realizace projektu Vzdělávání zaměstnanců ČSSZ (reg. CZ.03.4.74/0.0/0.0/15_025/0016937), který se zaměřuje na realizaci specifických vzdělávacích aktivit pro zaměstnance ČSSZ v oblastech odpovídajících jejich odbornému zaměření a pracovní činnosti a přispívá k posílení osobnostního a odborného rozvoje zaměstnanců.

5.4.2 PROJEKTY Z PROGRAMU NÁRODNÍHO PLÁNU OBNOVY

V rámci výzvy č. 8 byla schválena žádost o finanční podporu projektu Implementace nařízení SDG – Zkvalitnění služby ČSSZ, na jejímž základě byly Ministerstvem vnitra vydány podmínky realizace projektu. Projekt se v rámci IIS ČSSZ zaměřuje na implementaci nových služeb ePortálu ČSSZ, které budou v souladu s požadavky nařízení SDG. Jedná se o žádost o důchod online a žádost o určení použitelných právních předpisů online.

V rámci výzvy č. 15 byla schválena žádost o finanční podporu projektu EESSI v národních APV, na jejímž základě byly Ministerstvem vnitra vydány podmínky realizace projektu. Projekt se zaměřuje na další rozvoj systému EESSI, kompletní převzetí kódů z Evropské komise a zajištění dalšího rozvoje včetně legislativních změn v rámci IIS ČSSZ. Nedílnou součástí je také rozvoj národních APV navazujících na APV EESSI.

Do výzev č. 12, 15 a 17 byly podány žádosti o finanční podporu následujících projektů, které byly v procesu hodnocení:

- Inovace digitální služby ČSSZ – další rozvoj eNeschopenky v letech 2020+ (výzva č. 12)
- LPS – lékařská posudková služba (výzva č. 15)
- Implementace práva na digitální službu v podmínkách IIS ČSSZ (výzva č. 17)
- Zavedení nových a inovace stávajících digitálních služeb ČSSZ – další rozvoj e-Podání ČSSZ a napojení na digitální služby na PO (výzva č. 17)
- Zavedení nových a inovace stávajících digitálních služeb ČSSZ – další rozvoj ePortálu ČSSZ – IKR – JŘPSV a jeho napojení digitální služby na PO (výzva č. 17)

5.4.3 ENVIRONMENTÁLNÍ ODPOVĚDNOST

ČSSZ jako orgán veřejné správy uplatňuje principy společenské odpovědnosti a udržitelného rozvoje a dodržováním stanovených zásad usiluje o minimalizaci negativního vlivu na životní prostředí. Při zajišťování své činnosti ČSSZ aktivně vyhledává, prosazuje a zavádí ekologicky šetrná a současně hospodárná řešení a postupy, a to jak v oblastech správy budov a majetku, nákupů a veřejných zakázek, IKT, elektronizace a tiskových služeb, tak i v chování zaměstnanců při výkonu zaměstnání. Zásady a postupy k zajištění ekologicky šetrného provozu ČSSZ a OSSZ stanoví interní předpis.

Problematika environmentální odpovědnosti se v roce 2022 dostala ještě více do popředí v souvislosti s propuknutím energetické krize a tím i razantním zvýšením cen energetických komodit. Odezvou na nastalou situaci bylo zavedení souboru energeticky úsporných opatření. Hlavním z nich se stalo snížení teploty na pracovišti, které skokově snižuje spotřebu paliv pro vytápění v ročním průměru přibližně o 25 % při minimálních vlastních nákladech. Dalším opatřením bylo zrychlení výměny osvětlovacích těles za prvky s LED technologií s úsporou 50 % na příkonu elektrické energie a s prodloužením životního cyklu těles. K souboru dalších zavedených opatření s nižším efektem, nicméně s trvalým uplatněním, patřilo snížení teploty užitkové vody, omezování svícení ve všech prostorách s využitím časových spínačů, personálních lampiček, dělení osvětlení prostor do sekcí.

Stejná je i potřeba osvěty pro dodržování řízeného větrání prostor a omezování provozu elektrických spotřebičů včetně PC. Významnou změnou byla i opatření ke snížení počtu tiskových/papírových výstupů o 20 % ve druhém pololetí roku 2022. Přináší úsporu kancelářského papíru, tonerů i vlastních tiskových zařízení včetně jejich oprav a elektrické energie.

Trvalou snahou ČSSZ je zejména minimalizace spotřeby materiálu a energií, využívání energeticky, a tím i ekologicky nenáročných zdrojů, třídění a snižování množství odpadu. V oblasti provozu a správy majetku má ČSSZ nastaven efektivní systém úspor zejména v oblasti spotřeby energií a materiálů (zateplování objektů, optimalizace topných soustav, modernizace kotelen a výměníkových stanic, pořízení vlastních trafostanic, omezení nákupů drobného hmotného majetku, pořizování úsporných zařízení aj.). V roce 2022 ČSSZ realizovala akce zaměřené na snížení energetické náročnosti budov OSSZ Prostějov a Ústí nad Labem a byly zahájeny práce na projektové dokumentaci ke snížení energetické náročnosti budovy OSSZ Zlín, Ostrava, Chrudim a Svitavy.

K udržitelnému trendu environmentálního přístupu přispívají svým přístupem i zaměstnanci. Ekologicky odpovědné chování zaměstnanců v rámci jejich každodenního působení v zaměstnání je stabilně podporováno zejména definovaným souborem doporučení a cíleovou informovaností a osvětou.

6 INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

ČSSZ a jí řízené OSSZ jako orgány veřejné správy využívají k plnění svých úkolů vlastní informační systém, kterým je IIS ČSSZ, jakožto základní nástroj založený na využívání informačních a komunikačních technologií, jež podporují efektivní výkon agend v působnosti ČSSZ a jednotlivých OSSZ a přispívají k minimalizaci administrativních úkonů na straně zaměstnanců i klientů. IIS ČSSZ je v souladu se zákonem o informačních systémech veřejné správy informačním systémem státní správy a ČSSZ tento systém jako jeho správce udržuje v aktuálním stavu a jako provozovatel i uživatel zabezpečuje jeho rozvoj tak, aby i v budoucnu umožnil ČSSZ plnit její poslání. IIS ČSSZ vedle technologické podpory realizace prakticky všech procesů ČSSZ postupně rozšiřuje i portfolio plně automatizovaných služeb, kdy vedle automatizovaně prováděných hromadných změn důchodů se stále více rozšiřuje nabídka online poskytovaných služeb. IIS ČSSZ rovněž využívá ve velké míře práci s dokumenty v elektronické podobě a umožňuje bezpečný a oprávněný online přístup k datům nejen zaměstnancům, ale prostřednictvím ePortálu ČSSZ a komunikačního rozhraní nabízí stále větší rozsah služeb, které umožňují klientům vyřídit své záležitosti přímo, bez nutnosti osobní návštěvy ČSSZ či OSSZ.

V souvislosti s pandemií covidu-19 se po roce 2020 skokově zvýšil objem poskytovaných služeb IIS ČSSZ nejen s potřebou operativně reagovat při realizaci opatření v oblasti sociálního zabezpečení souvisejících s covidem-19, ale i následkem skutečnosti, že v rámci opatření bylo nutno formou dálkového přístupu rozšířit okruh zaměstnanců s možností vykonávat práci z jiného místa. Tento trend pokračoval v roce 2022 se stejnou dynamikou a lze předpokládat, že bude pokračovat i v následujících letech. I proto byl v rámci povinností, které pro ČSSZ vyplývají z dlouhodobé strategie budování IIS ČSSZ stanovené Informační koncepcí ČSSZ (dokument zpracovaný v souladu se zákonem o informačních systémech veřejné správy, který stanovuje dlouhodobé cíle v oblasti řízení kvality a bezpečnosti IIS ČSSZ a vymezuje obecné principy pořízování, vytváření, správy a provozování IIS ČSSZ), i v uplynulém roce 2022 mimo jiné kladen důraz na perspektivní řešení modernizace technologické infrastruktury tak, aby nejen umožnila eliminovat rizika a zvládnout současné extrémní zatížení související s rozšiřováním online služeb klientům, výměnou a poskytováním informací prostřednictvím

informačního a komunikačního rozhraní a prostřednictvím elektronické komunikace, ale rovněž aby vytvořila podmínky jednak pro zajištění stability a plné funkčnosti stávajícího systému, jednak pro postupnou modernizaci celého IIS ČSSZ.

Rozvoj informačních a komunikačních technologií v ČSSZ se v roce 2022 vedle optimalizace stávajících subsystémů aplikační podpory zaměřoval především na zajištění implementace legislativních změn. Rovněž byly připraveny další dokumenty k programu elektronizace důchodových agend, které předznamenávají zlom v digitalizaci administrativy jedné ze základních agend ČSSZ pro příští období a pro zajištění úkolů v rámci Národního plánu obnovy. Při zajišťování těchto úkolů jsou využívány pozitivní zkušenosti z úspěšných realizovaných projektů v oblasti online komunikace. V souladu se základními koncepčními materiály a v návaznosti na strategické cíle ČSSZ byly zpracovávány podklady pro dlouhodobé plánování financování rozvoje informačních a komunikačních technologií v ČSSZ. V roce 2022 byl sestaven finanční plán investic pro tuto oblast na období 2023–2027 a plán jejich provozních výdajů na období 2023–2025. Na MPSV byly registrovány investiční záměry v informačních a komunikačních technologiích ČSSZ pro rok 2023 a rovněž byly naplánovány potřeby v rámci Národního plánu obnovy. Jedná se zejména o oblasti vývoje a rozvoje aplikačního a programového vybavení v souvislosti s legislativními změnami, obnovu a rozvoj hardwarové základny pro kvalitní zabezpečení plynulého provozu aplikací a plánovaných projektů pro rozvoj automatizace (v souladu se záměry eGovernmentu). Probíhalo také průběžné vyhodnocování čerpání provozních a investičních finančních prostředků souvisejícího s informačními a komunikačními technologiemi v ČSSZ.

6.1 KONCEPCE A SYSTÉMOVÁ INTEGRACE V RÁMCI IIS ČSSZ

V průběhu roku 2022 byla zpracována v návaznosti na vývoj IIS ČSSZ aktualizovaná Informační koncepce ČSSZ, aby mohla být počátkem roku 2023 v souladu se zákonem o informačních systémech veřejné správy předložena ke schválení.

V návaznosti na strategické dokumenty eGovernmentu k rozvoji veřejné správy, zejména Informační koncepcí ČR, byly zajišťovány aktivity týkající se záměrů

rozvoje a řízení IIS ČSSZ. Zároveň byly zpracovávány podklady pro aktualizaci materiálů týkajících se programu Národního plánu obnovy a zajišťováno financování nezbytných prací souvisejících s aktualizací programového vybavení IIS ČSSZ, zejména uvedení aplikačního programového vybavení do souladu s legislativou. V návaznosti na usnesení vlády č. 86/2020 plnila ČSSZ jako správce IIS ČSSZ povinnost nejen předkládat žádosti o stanovisko k zamýšleným projektům odboru Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra, ale rovněž zpracovávat informace pro vládu ČR. V roce 2022 bylo uplatněno celkem 7 žádostí týkajících se rozvoje a údržby informačních a komunikačních technologií v ČSSZ, přičemž všechny uplatněné žádosti byly

vyřízeny odborem Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra s kladným stanoviskem.

Souběžně byla přijata koncepce rozvoje hardwaru ČSSZ a připraveny další návrhy pro zdokonalení řízení architektury IIS ČSSZ s navazujícími metodikami (modelování architektury IIS ČSSZ a tvorba architektury IIS ČSSZ). Dále byl zpracován návrh aktualizace procesu životního cyklu požadavků na IIS ČSSZ. V průběhu celého roku probíhaly předprojektové práce na programu Elektronizace důchodových agend zahrnující především další přípravné práce spojené s doporučením cílového řešení informačního subsystému důchodové agendy a informačního subsystému správy nárokových podkladů důchodového pojištění a dalších souvisejících projektů. V průběhu roku 2022 v ČSSZ úspěšně pokračovala

Aplikační oblasti IIS ČSSZ k 31. 12. 2022

Integrovaný informační systém ČSSZ

Aplikační oblast 1 – Rozhraní pro komunikaci IN/OUT
Rozhraní IIS ČSSZ pro komunikaci s okolím

Aplikační oblast 2 – Výběr pojistného
Aplikace pro výběr pojistného zaměstnanců a OSVČ

Aplikační oblast 3 – Výkon agend (správa dávek)
Aplikace pro agendy provádění důchodového a nemocenského pojištění, LPS a exekučních srážek

Aplikační oblast 4 – Výplaty dávek
Zajišťování výplaty všech dávek v oblasti působnosti ČSSZ

Aplikační oblast 5 – Správa údajové základny
Správa dat pro agendové oblasti

Aplikační oblast 6 – Ekonomické subsystémy
Ekonomické subsystémy, statistické a účetní subsystémy

Aplikační oblast 7 – Průřezové subsystémy
Platforma pro podporu komunikace mezi aplikacemi v IIS ČSSZ, elektronická spisová služba, systém pro správu dokumentů (DMS) a další subsystémy využívané v celém IIS ČSSZ

Aplikační oblast 8 – Subsystémy oblasti bezpečnosti
Bezpečnostní subsystémy – správa uživatelských účtů a přístupů zaměstnanců

Aplikační oblast 9 – Podpůrné subsystémy
Subsystémy pro podporu různých oblastí včetně vlastního vývoje, provozu, využívání a řízení informačních a komunikačních technologií

další fáze implementace programu EESSI s návazností na vybrané aplikační oblasti IIS ČSSZ a příprava na implementaci nové verze softwaru dodávaného Evropskou komisí. V neposlední řadě v roce 2022 probíhaly předprojektové a analytické práce související s implementací online žádostí o důchod na ePortálu ČSSZ. V návaznosti na realizaci koncepce obměny a modernizace technické (hardwarové) základny s možností využití vyšších technologií virtualizace na bázi kontejnerizace a cloudových řešení byly v roce 2022 zahájeny přípravné práce na výběru vhodné platformy pro IIS ČSSZ, standardů pro využívání těchto technologií a přípravě programu pro vývoj nových a postupnou transformaci stávajících aplikací a technologického ekosystému na tyto nové technologie.

6.2 INFRASTRUKTURA A HARDWARE

V roce 2022 byly realizovány především kroky vedoucí k posílení a rozvoji jednotlivých oblastí infrastruktury IIS ČSSZ. Cílem bylo zejména zajištění dostatečného výkonu, bezpečnosti a provozní spolehlivosti s ohledem na současný trend vývoje informačních a komunikačních technologií směrem k virtualizačním a kontejnerizačním platformám při zachování optimálního poměru cena/výkon.

V rámci pravidelné obnovy byla vyměněna disková pole v datových centrech za moderní zařízení bez točivých pevných disků, což přineslo zásadní nárůst kapacity, zrychlení diskových operací, ale i významnou úsporu elektrické energie a prostoru. Rovněž proběhla výměna databázových serverů, čímž došlo k navýšení procesorového výkonu s ohledem na rostoucí elektronizaci agend. V rámci infrastruktury pokračovala postupná migrace fyzických serverů do virtuální platformy a její převedení na jednotnou infrastrukturu. Dále proběhla obměna aktivních prvků v některých územních organizačních jednotkách i na ústředí s cílem zajistit dostatečnou propustnost a spolehlivost přenosových zařízení pro provoz IIS ČSSZ. Byly provedeny prvotní architektonické návrhy na využití kontejnerizačních platform pro zjednodušení vývoje a nasazování aplikací v rámci IIS ČSSZ. Byl také nasazen nový systém elektronického vzdělávání na otevřené platformě Moodle pro zajištění průběžného vzdělávání v rámci celé ČSSZ a navýšena kapacita SMS bran pro zasílání notifikací klientům.

6.3 APLIKAČNÍ PODPORA

V rámci IIS ČSSZ je aplikační podpora uspořádána podle procesů do aplikačních oblastí a v rámci jednotlivých

oblastí jsou definovány podle věcného zaměření jednotlivé subsystémy a aplikační skupiny (aplikace).

V souladu s požadavky příslušných organizačních útvarů byla průběžně prováděna implementace nezbytných legislativních změn, které v nemalé míře souvisely s pandemií covidu-19 a dále se změnou ekonomické situace, přičemž veškerá aplikační podpora byla rychle přizpůsobována, aby splnila potřeby i mimořádně schválené legislativy. I nadále po celý rok 2022 byla věnována pozornost oblastí správy systémového a ostatního softwaru, licenční politice ČSSZ a konsolidaci správy a evidence licencí. Podle potřeby byly spravovány a smluvně zajištěny licence od produktů IBM, Oracle, Microsoft a VMware. Požadované softwarové produkty byly v roce 2022 pořizovány zejména prostřednictvím centralizovaného zadávání na základě rámcových dohod Ministerstva vnitra. Rovněž bylo nutné reflektovat organizační změny provedené na ústředí ČSSZ a na OSSZ.

6.3.1 APLIKAČNÍ OBLAST VÝKONU AGEND

Aplikační oblast výkonu agend představuje klíčovou oblast zabezpečující velkou část hlavních činností v oblasti sociálního zabezpečení a lékařské posudkové služby včetně rozhodování o dávkách důchodového a nemocenského pojištění.

6.3.1.1 SUBSYSTÉM AGEND DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Značná pozornost byla v uplynulém roce věnována aplikačnímu programovému vybavení v důchodovém subsystému, které je spravováno vlastním vývojem, a to především v souvislosti s optimalizací a implementací legislativních úprav (včetně mimořádných valorizací a hromadných přepočtů exekucí). Nejvýznamnějším podnětem pro úpravy v systému byl legislativní požadavek související s tzv. výchovným. Úpravami prošla řada aplikací a upraveno bylo přibližně 320 dávkových programů (v celém systému zpracování důchodových agend proběhlo zavedení nového údaje „počet dětí pro přiznání výchovného“, proběhlo jeho naplnění, implementovaly se nové a upravily některé stávající procesy v souvislosti s jeho používáním a změnami při zpracování). Přípravy a implementace nových významných funkcionalit s vyšší mírou automatizace při zpracování žádostí o důchod včetně výchovného byly zahájeny již v roce 2022 a jejich nasazení proběhne i v roce následujícím.

Programové aplikační vybavení bylo dále upraveno

i tak, aby spolu s provedením automatizovaného navýšení důchodových dávek s valorizací od ledna 2023 proběhlo i navýšení starobního důchodu žen o výchovné, a to o 500 Kč za každé vychované dítě, které bylo ženě zohledněno pro stanovení důchodového věku. Nadále i v roce 2022 pokračovalo zavádění nových funkcionalit ke zvýšení automatizace při zpracování případů s mezinárodním prvkem.

V průběhu roku 2022 proběhly dvě mimořádné valorizace, které se týkaly všech druhů důchodů (tedy starobních, invalidních, vdovských, vdoveckých i sirotčích). V rámci mimořádné valorizace se základní výměra důchodu nezvyšuje. Procentní výměra důchodu se při červnové mimořádné valorizaci zvýšila o 8,2 % a při zářijové mimořádné valorizaci o 5,2 %. Jelikož mimořádná valorizace důchodu náleží od splátky důchodu, není její součástí doplatek valorizace.

Při pravidelné valorizaci důchodů od ledna 2023 se zvyšuje základní výměra a procentní výměra důchodu, která se od ledna 2023 zvýší o 5,1 %. Stejně jako při pravidelné lednové valorizaci v roce 2022 zvýšení důchodů náleží již od 1. 1. 2023. Do zpracování valorizace byl implementován výpočet doplatku valorizace za období od 1. 1. 2023 do dne předcházejícího lednové splatnosti. Společně s Českou poštou, s. p., bylo zajištěno, aby byly do systému důchodové služby implementovány uvedené úpravy pro vyplácení doplatku valorizace společně se lhůtovou výplatou v lednu 2023.

Portál důchodové agendy (aplikace PDA), který zpřístupňuje všechna kmenová data důchodových agend a číselníky pro údaje používané při zpracování v systému důchodových agend a který rovněž poskytuje uživatelům přístup k dalším potřebným důchodovým aplikacím, byl upravován v závislosti na legislativních a jiných požadavcích. Aplikace PDA např. nově obsahuje informace o počtu vychovaných dětí. V průběhu roku 2022 bylo rozšířeno odesílání výstupních dokumentů automatizovaně vytvářených dávkovým zpracováním důchodových agend do datových schránek. Do konce roku 2022 bylo tímto způsobem zasláno přes 135 000 dokumentů, především s oznámením o transformaci invalidního důchodu na starobní, s oznámením o valorizaci nebo dětské dotazníky. Rozvoj této funkcionality bude pokračovat tak, aby postupně i další úlohy s tiskovými výstupy byly zapojeny do projektu na jejich odesílání do datové schránky.

V říjnu 2022 byla do produkčního prostředí nasažena technologicky nová verze VDD (včetně VDDA). S tím došlo ke snížení počtu UTM aplikací (o dvě méně)

a zároveň i ke snížení zátěže na správu SESAM-SQL databanky na mainframu. Nová verze aplikace VDD splňuje všechny standardy vývoje (vyvinuta zcela v .Net technologii, data má v centrálním úložišti databanky INP).

V březnu 2022 byla instalována nová verze aplikací APV ZDD a APV UI3001, která obsahovala funkcionalitu pro evidenci příloh s vazbou i bez vazby na žádosti o důchodovou dávku. Realizací tohoto úkolu bylo odbouráno zasílání žádostí o důchodovou dávku a jejich příloh ve fyzické podobě z OSSZ na ČSSZ. V rámci funkcionality pro evidenci příloh lze rozlišovat typ dokumentu a jeho uložení buď do systému INP, nebo DMS a v kontextu této úpravy bylo v rámci APV UI3001 zajištěno rozšíření a rozlišení stávajících záložek pro nové zobrazování žádostí o dávku důchodového pojištění a jednotlivých nárokových/nenárokových podkladů. Příslušné záložky v APV UI3001 umožní uživatelům nový způsob identifikace jednotlivých dokladů pojištěnců s ohledem nejen na jejich charakter, ale i místo jejich vzniku nebo zemi, ze které byly doručeny.

V prosinci 2022 byla instalována nová verze APV UI3001, jejíž součástí bylo zajištění plné implementace důchodových SEDů s APV EESSI. Touto realizací byl zahájen proces elektronické výměny dat pro oblast důchodových dávek v rámci komunikace mezi státy EU.

6.3.1.2 SUBSYSTÉM AGEND NEMOCENSKÉHO POJIŠTĚNÍ

Na úspěšný projekt eNeschopenka, který získal několik významných ocenění a kladné přijetí ze strany lékařů, zaměstnavatelů a také klientů ČSSZ a který byl intenzivně využíván v průběhu roku 2022, navázaly v roce 2022 další úpravy APV v oblasti agendy nemocenského pojištění. Intenzivně je využíváno funkční napojení lékařských SW a komunikace ČSSZ se zaměstnavateli včetně možnosti zobrazení vystavených informací pro zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ. Proběhla implementace nezbytných legislativních úprav a rovněž další úpravy eNeschopenky, např. změny dávek OPP (otcovská), OŠE (ošetřovné), DLO (dlouhodobé ošetřovné) a úpravy různých kontrol, oprávnění a datových statistik.

Byla implementována úprava zpracování pojistných vztahů OSVČ, rozšířena funkčnost na zadávání příloh k žádostem ošetřujících lékařů a implementována úprava mimořádného příspěvku zaměstnanci při nařízené karanténě. Dále byl upraven funkční systém aplikace v oblasti agendy nemocenského pojištění na fulltextové vyhledávání dat. Byla implementována automatická výplata i první dávky nemocenského pojištění.

V důsledku legislativních změn proběhla v APV NEM na počátku roku 2022 úprava normativních nákladů, redukčních hranic a změn životního minima. Rozšířen byl také monitoring eNeschopenky (proaktivní monitorování funkcionalit eNeschopenky pomocí SCOM včetně dostupnosti cílových systémů).

6.3.2 APLIKAČNÍ OBLAST VÝBĚRU POJISTNÉHO

V oblasti agendy výběru pojistného došlo k rozsáhlému rozvoji aplikačního programového vybavení pro oblast výběru pojistného od zaměstnavatelů a nemocenského pojištění OSVČ (APV POJ). Na začátku roku 2022 byla implementována první část rozsáhlé legislativní změny o výpočtu penále na základě změny § 20 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Následně byla do APV POJ implementována i druhá část legislativní změny, která se týkala změny výše sazby úroků. Ke konci roku 2022 byly implementovány do APV POJ legislativní změny v souvislosti s úpravami paušální daně u OSVČ a v přehledu o výši pojistného pro znevýhodněné skupiny. Byla též optimalizována funkce TISK u agregovaného pohledu za účelem snížení časové odezvy.

V souladu s digitalizací služeb veřejné správy byla k 1. 1. 2022 zpřístupněna na ePortálu ČSSZ nová služba Informace o zaplacených zálohách na důchodové pojištění OSVČ. Služba zobrazí měsíční předpisy záloh na pojistné na důchodové pojištění, stav jejich úhrad a přehled o platbách zaplacených příslušné OSSZ za aktuální nebo předcházející kalendářní rok. Součástí služby je přímý odkaz k vyplnění a podání formuláře Přehled o příjmech a výdajích OSVČ za předchozí kalendářní rok. Klienti si tak mohou ověřit informace o svých poukázaných platbách. Služba je aktualizována v týdenních intervalech.

Lokální aplikace tvoří v ČSSZ rozsáhlý soubor několika desítek aplikací, které slouží k pořizování, opravě, kontrole a prohlížení dat důchodového pojištění OSVČ. Do lokálních aplikací byly v roce 2022 implementovány tři desítky úprav. Týkaly se legislativních změn i požadavků odborných útvarů. Patřily mezi ně změny ve výpočtu penále za pozdní platby důchodového pojištění, změny ve výpočtu data nároku na řádný starobní důchod i úpravy plateb v režimu paušální daně platné od roku 2023.

Z důvodů změn parametrů jsou lokální aplikace každým rokem upravovány. Nezbytné úpravy byly

implementovány na přelomu roku. Další plánované změny budou zaváděny průběžně, aby byl zajištěn řádný výkon státní správy. V oblasti aplikační podpory kontrolní činnosti (KOC) byly provedeny pravidelné úpravy k přelomu roku, úprava aplikace Náhrady vedoucí k parametrickému nastavení legislativou stanovených hodnot bez nutnosti zásahu dodavatele. Průběžně probíhá implementace požadavků odborných útvarů. V souvislosti s novou metodikou jsou připravovány další úpravy provádění kontrolní činnosti. Další významné úpravy APV KOC byly zahájeny v důsledku připravovaných organizačních změn v ČSSZ.

6.3.3 OSTATNÍ APLIKAČNÍ OBLASTI

Vedle příprav či realizací úprav v aplikačních oblastech výkonu agend či výběru pojistného probíhala v uplynulém roce práce i v ostatních aplikačních oblastech. V oblasti správy údajové základny a napojení IIS ČSSZ na informační systém základních registrů (ISZR) byla v souladu s požadavky věcných útvarů provedena implementace nezbytných legislativních změn a rovněž úprav pro projekt EESSI. Dále byly provedeny úpravy a rozšíření v souladu s rozvojem digitalizace a v souvislosti s požadavky jednotlivých agendových systémů a s požadavky v souvislosti s evidencí tzv. kmenových údajů. V oblasti napojení IIS ČSSZ na ISZR byl realizován přechod na novější verze kompozitních služeb. V oblasti správy údajové základny dále úpravy oblasti kmenových evidencí a jejich rozhraní pro projekt Výchovné. Za oblast VPO (volný pohyb osob) byly integrovány služby a změny APV pro příjem a zpracování elektronických podání.

V oblasti průřezových subsystémů byla v uplynulém roce implementována rozšíření systému pro správu dokumentů (DMS) pro zpracování velkých objemů auditních dat a dále byly provedeny úpravy v souladu s požadavky agendových subsystémů. Jedná se o významné opatření v této oblasti, které usnadní zvládnutí enormního nárůstu dat v důsledku rozšiřující se elektronické komunikace s klienty a digitalizace agend ČSSZ. V elektronické spisové službě se pozornost soustředila na zajištění dostatečného výkonu pro trvale vzrůstající objem elektronicky zpracovávaných dat.

V neposlední řadě došlo k úpravám týkajícím se správy nárokových podkladů. Ve vztahu k integrační sběrnici ESB Backend bylo věnováno velké úsilí optimalizaci výkonu integrovaných agend za účelem zvládnutí enormního nárůstu elektronické komunikace v průběhu pandemie covidu-19.

6.4 KYBERNETICKÁ BEZPEČNOST

V oblasti kybernetické bezpečnosti je postupováno v souladu s bezpečnostními požadavky stanovenými pro kritickou informační infrastrukturu, do níž patří Integrovaný informační systém ČSSZ, příslušnou legislativou upravující kybernetickou bezpečnost. ČSSZ v období uplynulého kalendářního roku prováděla opatření kybernetické bezpečnosti pro zajištění dostupnosti, důvěrnosti a integrity dat v IIS ČSSZ.

Ve spolupráci s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost ČSSZ prováděla opatření

stanovená bezpečnostní dokumentací k vydaným hrozbám, zranitelnostem a varováním. ČSSZ využívá nástroje pro zajištění kybernetické bezpečnosti IIS ČSSZ v oblasti bezpečnosti komunikačních sítí, aplikační bezpečnosti, ochrany před škodlivým kódem, správy a ověřování identit, řízení přístupových oprávnění, zaznamenávání událostí IIS ČSSZ a detekce a vyhodnocování kybernetických bezpečnostních událostí.

V roce 2022 probíhala pravidelná školení zaměstnanců v oblasti kybernetické bezpečnosti. Celková situace v oblasti kybernetické bezpečnosti byla stabilizovaná.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

covid-19	infekce způsobená koronavirem SARS-CoV-2
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
EESSI	elektronická výměna informací o sociálním zabezpečení
ESIP	Evropská asociace nositelů sociálního pojištění
EU	Evropská unie
EUMASS	Evropská asociace posudkových a revizních lékařů
FKSP	fond kulturních a sociálních potřeb
G2G/G2B	government-to-government/government-to-business komunikace, tj. služby jiným orgánům
IDA	Informativní důchodová aplikace
IIS ČSSZ	Integrovaný informační systém ČSSZ
LPS	lékařská posudková služba
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSSZ Brno	Městská správa sociálního zabezpečení Brno
OSSZ	okresní správa sociálního zabezpečení, příp. okresní správy sociálního zabezpečení včetně PSSZ a MSSZ Brno
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
otcovská	dávka otcovské poporodní péče
pojistné	pojistné na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti
PSSZ	Pražská správa sociálního zabezpečení
SED	strukturovaný elektronický dokument
vedoucí zaměstnanec	státní zaměstnanec jmenovaný na služební místo představeného podle zákona o státní službě nebo zaměstnanec jmenovaný na pracovní místo vedoucího zaměstnance podle zákoníku práce
zaměstnanec	státní zaměstnanec ve služebním poměru podle zákona o státní službě nebo zaměstnanec v pracovněprávním vztahu podle zákoníku práce

SEZNAM POUŽITÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

insolvenční zákon	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů
občanský soudní řád	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
zákon o důchodovém pojištění	zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o informačních systémech veřejné správy	zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů
zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích	zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů
zákon o nemocenském pojištění	zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon o registru smluv	zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv), ve znění pozdějších předpisů
zákon o soudních exekutorech	zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státní službě	zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů
zákon o státním rozpočtu ČR na rok 2022	zákon č. 57/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2022, ve znění pozdějších předpisů
zákon o svobodném přístupu k informacím	zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů
zákon o účetnictví	zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů
zákon o zadávání veřejných zakázek	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů
zákoník práce	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 17/2022 Sb.	zákon, kterým se mění zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 31/2019 Sb.	zákon č. 31/2019 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 296/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 39/2000 Sb.	zákon č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 108/2009 Sb.	zákon č. 108/2009 Sb., o jednorázové peněžní částce nahrazující příspěvek k důchodu a zvláštní příspěvek k důchodu a o změně některých zákonů
zákon č. 136/2020 Sb.	zákon č. 136/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a důchodového pojištění v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii v roce 2020
zákon č. 172/2002 Sb.	zákon č. 172/2002 Sb., o odškodnění osob odvezených do SSSR nebo do táborů, které SSSR zřídil v jiných státech, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 217/1994 Sb.	zákon č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 218/2000 Sb.	zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 248/2021 Sb.	zákon č. 248/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony
zákon č. 261/2001 Sb.	zákon č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 262/2011 Sb.	zákon č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 323/2021 Sb.	zákon č. 323/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 330/2021 Sb.	zákon č. 330/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 357/2005 Sb.	zákon č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 358/2022 Sb.	zákon č. 358/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
zákon č. 373/2011 Sb.	zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 455/2022 Sb.	zákon č. 455/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

zákon č. 469/2020 Sb.	zákon č. 469/2020 Sb., o jednorázovém příspěvku důchodci v roce 2020 a o změně zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 520/2021 Sb.	zákon č. 520/2021 Sb., o dalších úpravách poskytování ošetřovného v souvislosti s mimořádnými opatřeními při epidemii onemocnění covid-19
zákon č. 582/1991 Sb.	zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
zákon č. 589/1992 Sb.	zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů
nařízení vlády č. 35/2022 Sb.	nařízení vlády o druhém zvýšení důchodů v roce 2022
nařízení vlády č. 36/2022 Sb.	nařízení vlády o druhém zvýšení příplatků k důchodu v roce 2022
nařízení vlády č. 75/2022 Sb.	nařízení vlády o zvýšení částek životního minima a existenčního minima
nařízení vlády č. 136/2022 Sb.	nařízení vlády o třetím zvýšení důchodů v roce 2022
nařízení vlády č. 137/2022 Sb.	nařízení vlády o třetím zvýšení příplatků k důchodu v roce 2022
nařízení vlády č. 204/2022 Sb.	nařízení vlády o zvýšení částek životního minima a existenčního minima
nařízení vlády č. 304/2014 Sb.	nařízení vlády o platových poměrech státních zaměstnanců ve znění pozdějších předpisů
nařízení vlády č. 341/2017 Sb.	nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě ve znění pozdějších předpisů
nařízení vlády č. 356/2021 Sb.	nařízení vlády o výši všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2020, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2022 a základní výměry důchodu stanovené pro rok 2022 a o zvýšení důchodů v roce 2022
nařízení vlády č. 357/2021 Sb.	nařízení vlády o zvýšení příplatků k důchodu v roce 2022
nařízení vlády č. 507/2021 Sb.	nařízení vlády, kterým se pro účely příspěvku na bydlení ze státní sociální podpory pro rok 2022 stanoví výše nákladů srovnatelných s nájemným, částek, které se započítávají za pevná paliva, a částek normativních nákladů na bydlení
nařízení vlády č. 595/2006 Sb.	nařízení vlády o způsobu výpočtu základní částky, která nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy při výkonu rozhodnutí, a o stanovení částky, nad kterou je mzda postižitelná srážkami bez omezení (nařízení o nezabavitelných částkách)
nařízení vlády č. 622/2004 Sb.	nařízení vlády o poskytování příplatku k důchodu ke zmírnění některých křivd způsobených komunistickým režimem v oblasti sociální ve znění pozdějších předpisů
usnesení vlády ČR č. 86/2020	usnesení vlády ČR ze dne 27. 1. 2020 o uložení povinnosti informovat vládu v souvislosti s výdaji v oblasti informačních a komunikačních technologií

vyhláška č. 62/2001 Sb.	vyhláška č. 62/2001 Sb., o hospodaření organizačních složek státu a státních organizací s majetkem státu, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 79/2013 Sb.	vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče) ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 161/1998 Sb.	vyhláška č. 161/1998 Sb., o promíjení penále správami sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 270/2010 Sb.	vyhláška č. 270/2010 Sb., o inventarizaci majetku a závazků, ve znění pozdějších předpisů
vyhláška č. 410/2009 Sb.	vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky
koordináční nařízení EU	nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 ze dne 29. dubna 2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004, o koordinaci systémů sociálního zabezpečení
obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR)	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)
nařízení EU č. 1724/2018	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1724/2018, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů a kterým se mění nařízení (EU) č. 1024/2012
nařízení EU č. 2015/848	nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2015/848 ze dne 20. května 2015 o insolvenčním řízení

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Systemizovaná místa a fluktuace k 31. 12.	18
Tabulka č. 2: Vývoj systemizovaných míst posudkových lékařů LPS a jejich průměrné obsazenosti k 31. 12.	18
Tabulka č. 3: Členění zaměstnanců podle věku k 31. 12.	19
Tabulka č. 4: Členění zaměstnanců podle vzdělání k 31. 12.	19
Tabulka č. 5: Počet absolventů elektronických kurzů ve vzdělávacím systému ČSSZ	21
Tabulka č. 6: Počet absolventů prezenčních/online forem vzdělávání.....	22
Tabulka č. 7: Vzdělávací akce ve výukových střediscích ČSSZ	23
Tabulka č. 8: Pracovnělékařské služby	23
Tabulka č. 9: Počet vydaných prvostupňových rozhodnutí	27
Tabulka č. 10: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů – nové žádosti (ve dnech).....	28
Tabulka č. 11: Doby řízení o dávkách důchodového pojištění s mezinárodním prvkem (ve dnech).....	29
Tabulka č. 12: Nejčastější výplaty důchodcům do ciziny v roce 2022.....	32
Tabulka č. 13: Průměrná výše vypláčeného starobního důchodu (v Kč) k 31. 12.	33
Tabulka č. 14: Statistické údaje výplat důchodů k 31. 12.	34
Tabulka č. 15: Statistické údaje v oblasti provádění exekučních srážek z důchodů	35
Tabulka č. 16: Počet zaměstnavatelů a pojištěnců k 31. 12.	37
Tabulka č. 17: Počet zpracovaných dávek nemocenského pojištění	38
Tabulka č. 18: Doba řízení o dávkách nemocenského pojištění celkem	39
Tabulka č. 19: Přehled o rozhodovací činnosti v oblasti nemocenského pojištění.....	40
Tabulka č. 20: Porovnání počtu případů ukončených DPN, počtu prostonaných dnů a průměrného trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti	41
Tabulka č. 21: Údaje o počtu vystavených potvrzení o příslušnosti k českým právním předpisům sociálního zabezpečení (formuláře A1/E101 a osvědčení podle mezinárodní smlouvy o sociálním zabezpečení) 43	
Tabulka č. 22: Počet OSVČ podle druhu samostatné výdělečné činnosti a účasti na pojištění k 31. 12.	44
Tabulka č. 23: Vyplacené dávky a podpory (v tis. Kč)	48
Tabulka č. 24: Vývoj celkové úspěšnosti výběru pojistného a příslušenství (v mil. Kč)	49
Tabulka č. 25: Vydané platební výměry a výkazy nedoplatků.....	49
Tabulka č. 26: Povolení splátek podle § 20a zákona č. 589/1992 Sb.	50
Tabulka č. 27: Rozhodování o promíjení penále podle § 104ch zákona č. 582/1991 Sb. a vyhlášky č. 161/1998 Sb. 50	
Tabulka č. 28: Vývoj pohledávek (v tis. Kč).	51
Tabulka č. 29: Struktura pohledávek k 31. 12. 2022 (v mil. Kč).....	52
Tabulka č. 30: Počet odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí v roce 2022 podle krajů	54
Tabulka č. 31: Pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení v roce 2022 podle krajů	54
Tabulka č. 32: Kontroly plnění povinností zaměstnavatelů v oblasti sociálního zabezpečení	56
Tabulka č. 33: Kontroly dodržování režimu dočasně práceneschopných pojištěnců	58
Tabulka č. 34: Počet provedených kontrol posuzování dočasné pracovní neschopnosti	59
Tabulka č. 35: Počet přijatých žádostí o posudek a vypracovaných posudků	61
Tabulka č. 36: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení	62

Tabulka č. 37: Počet posudků pro nepojistné systémy v řízení v prvním stupni podle předmětu řízení.....	63
Tabulka č. 38: Počet posudků pro pojistné systémy v řízení ve druhém stupni podle předmětu řízení.....	63
Tabulka č. 39: Počet případů řízení ve věcech osob zdravotně znevýhodněných.....	64
Tabulka č. 40: Výplaty jednotlivých typů odškodňovacích dávek.....	65
Tabulka č. 41: Statistika údajové základny.....	69
Tabulka č. 42: Počet podání zaměstnavatelů.....	70
Tabulka č. 43: Počet přijatých podání podle druhů rozhraní	70
Tabulka č. 44: Počet úspěšných přihlášení na ePortál.....	71
Tabulka č. 45: Návštěvnost ePortálu ČSSZ.....	71
Tabulka č. 46: Počet volání služeb ePortálu ČSSZ (služby pro pojištěnce a zaměstnavatele na ePortálu ČSSZ)	72
Tabulka č. 47: Počet volání G2G/G2B služeb	73
Tabulka č. 48: Statistika poskytování vybraných informací z registrů	74
Tabulka č. 49: Přehled komunikace se sousedními státy v roce 2022.....	75
Tabulka č. 50: Poradenské dny v roce 2022.....	79
Tabulka č. 51: Údaje o činnosti call centra pro důchodové pojištění	81
Tabulka č. 52: Údaje o činnosti call centra pro nemocenské pojištění	82
Tabulka č. 53: Údaje o činnosti call centra technické podpory eSlužeb ČSSZ	83
Tabulka č. 54: Statistika webových stránek ČSSZ.....	84
Tabulka č. 55: Statistika profilu ČSSZ na Facebooku k 31. 12. daného roku	85
Tabulka č. 56: Návštěvnost Portálu otevřených dat ČSSZ.....	86
Tabulka č. 57: Stížnosti na činnost ČSSZ	88
Tabulka č. 58: Rozpočet a skutečnost příjmů a výdajů ČSSZ (v mil. Kč)	92
Tabulka č. 59: Programové financování v ČSSZ k 31. 12. 2022 (v tis. Kč).....	94

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj průměrného rozpočtovaného platu v letech 2013–2022	20
Graf č. 2: Vývoj počtu podaných a vyřízených žádostí o důchod	26
Graf č. 3: Vývoj počtu podaných žádostí o přepočet důchodu	26
Graf č. 4: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod vyřizovaných podle vnitrostátních předpisů	28
Graf č. 5: Vývoj počtu podaných žádostí o důchod s mezinárodním prvkem	29
Graf č. 6: Struktura podstaty podaných námitek v roce 2022	30
Graf č. 7: Vývoj počtu důchodců s výplatou do ciziny k 31. 12.	32
Graf č. 8: Vývoj počtu výplat důchodů na osobní účty k 31. 12.	33
Graf č. 9: Vývoj počtu důchodců a vyplácených důchodů k 31. 12.	34
Graf č. 10: Vývoj výplat důchodů s exekuční srážkou k 31. 12.	35
Graf č. 11: Zpracované dávky nemocenského pojištění	36
Graf č. 12: Počet exekučních srážek z dávek nemocenského pojištění	42
Graf č. 13: Vývoj počtu OSVČ k 31. 12.	45
Graf č. 14: Vývoj příjmů z pojistného a výdajů na sociální zabezpečení (v mil. Kč)	46
Graf č. 15: Rozdělení příjmů z pojistného a příslušenství k 31. 12. 2022 (v mil. Kč)	46
Graf č. 16: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky důchodového pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)	47
Graf č. 17: Vývoj příjmů z vybraného pojistného na dávky nemocenského pojištění a výdajů na tyto dávky (v mil. Kč)	47
Graf č. 18: Stav (úhrn) pohledávek ČSSZ za plátcí pojistného k 31. 12. (v mil. Kč)	51
Graf č. 19: Vývoj celkové výše nedobytných pohledávek k 31. 12. (v mil. Kč)	52
Graf č. 20: Vývojový trend odeslaných výzev k zaplacení pohledávky a správních exekucí	53
Graf č. 21: Vývojový trend pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení	54
Graf č. 22: Celkový počet vypracovaných posudků	60
Graf č. 23: Podíl vypracovaných posudků v závislosti na druhu systému a stupni řízení	60
Graf č. 24: Vývoj počtu podaných evidenčních listů důchodového pojištění	67
Graf č. 25: Vývoj počtu vyřízených informativních osobních listů důchodového pojištění a počtu odeslaných přehledů dob důchodového pojištění	68
Graf č. 26: Vývoj podání doručených pověření od roku 2018	89
Graf č. 27: Vývoj příjmů a výdajů (v mil. Kč)	91
Graf č. 28: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým příjmům	93
Graf č. 29: Vývoj provozní nákladovosti k celkovým výdajům	93
Graf č. 30: Vývoj realizace investic za programy 113V220 a 013V220 (v mil. Kč)	94

